

Domowina -

Zwězk Łužyskich Serbow z. t.
Zwjazk Łužiskich Serbow z. t.

Serbski dom
Póstowe naměsto 2
02625 Budyšin

Serbski dom
Droga Augusta Bebela 82
03046 Chóšebuz

www.domowina.de
Instagram: @domowina.zt
Facebook: domowina.de

Domowina

ZWĚZK ŁUŽYSKICH SERBOW

ZWJAZK ŁUŽISKICH SERBOW

BUND LAUSITZER SORBEN

**ROZPŠAWA WÓ
ŽĚŁABNOŚĆI
DOMOWINY**

**ROZPRAWA WO
DŽĚŁAWOŚĆI
DOMOWINY**
2023 / 2024

Kuždežkuli pomjenjowanje wósobow w toś tom teksće se pósěgujo rownogódnje na wšykne rody.
Kóždežkuli mjenowanje wosobow w tutym teksće počahuje so runohódnje na wšitke splahi.

Wobsah

Předstowo	4
Rozprawa Zwjazkowego předsydstwa Domowiny – Zwjazka Łužiskich Serbow wo zwoprawdženju džěłowych směrnicy w lětomaj 2023 a 2024	6
Rozprawy župow a čłonskich towarstwow	82
Projekty a zarjadowanja	106
Čłonki a čłonojo zwjazkowego předsydstwa	115
Zarjad	119
Wobrazy a impresum	127
Informacije wó wužywanym wobrazach	
Informacije wo wužiwanym wobrazach	

Dawid Statnik

předsedař | předsyda

Cesćone cłonki,
cesćone cytařki, cesćone cytarje,

minjonej lěše stej stojatej za Domowinu ceło w znamjenju dalejwuwiša,
wupominanjow, ale teke zgromadnych wuspěchow.

Toś ta rozpšawa pódajo Wam wobšyrny pšeglěd wó aktiwitach a
nejwažnejšych wuwisach našogo kšywowego zwězka. Wjaselim se,
až móžomy Wam mimo rozpšawy zwězkoweho předsedařstwa wó
zwopšawdnjenju žětowych směrnicy w lětoma 2023 a 2024 tek dohlěd
do aktiwitow cłonkojskich župow a towaristwow předsťajis.

Na nejwšakorakšych projektach a póbitowanjach jo naša mjazsobna
zwězanosć wižeš. Lěc su to nazymske koncerty abo wulěty župow,
kótarež mjazsobnu wuměnu spěchuju. Wjelikoprojekty, ako EUROPEADA
abo Mjazynarodny folklorny festiwal Łužyca – Łužica znanje wó
bogatosći našogo ludu. Našej zagronitosći, se na politiskej rowninje za
serbske zajmy zasajžowaš, smy tek w slědnyma lětoma wótpowědowali
a se na europejskej, zwězkowej, krajnej ale tek lokalnej rowninje
angažěrowali. Domowina jo z tym dalej mócna a spuščobna powědařka
zajmow Serbow.

Žěkujom se Wam wšykny, kenž sćo k toś tym wuspěcham pšinosowali.
Waš angažement jo fundament našogo zgromadnego statkowanja.
Procujemy se dalej zgromadnje za naš serbski lud.

#smyserby

Waš předsedař

Dawid Statnik

Česćene člonki, česćeni čtonojo,
česćene čitarki, česćeni čitarjo,

minjenej lěće steještej za Domowinu cyle w znamjenju dalewuwića a wužadanjow ale tež zhromadnych wuspěchow.

Tuta rozprawa skići Wam wobšěrny přehlad wo aktiwitach a najwažnišich wuwicach našeho třěšneho zwjazka. Wjeselu so, zo móžemy Wam nimo rozprawy zwjazkowego předsydstwa wo zwoprawdženju džětowych směrnicy w lětomaj 2023 a 2024 tež aktiwne džěto člonskich župow a towarstwow předstajić.

Na najwšelakorišich projektach a poskitkach je naša mjezsobna zwjazanosć widžomna. Hač su to nazymske koncerty abo wulěty župow, kotrež k mjezsobnej wuměnje přinošuja. Wulkoprojekty kaž EUROPEADA abo Mjezynarodny folklorny festiwal Łužyca – Łužica swědča wo bohatosći našeho ludu. Našej zamołwitosći, so na politiskej runinje za serbske zajimy zasadźować, smy tež w poslednimaj lětomaj wotpowědowali a so na europskej, zwjazkowej, krajnej ale tež lokalnej runinje angažowali. Domowina je z tym dale mócna a spuščomna rěčnica zajimow Serbow.

Džakuju so Wam wšitkim, kotřiž sće k tutym wuspěcham přinošowali. Waš angažement je fundament našeho zhromadneho skutkowanja. Prócujuj so dale zhromadnje za naš serbski lud.

#smyserbja

Waš předsyda

Dawid Statnik

Rozpřawa Zwězkowego předsedařstwa Domowiny – Zwězka Łužyskich Serbow wó zwopřawženju žětowych směrnicy w lětomaj 2023 a 2024

Rozprawa Zwjazkowego předsydstwa Domowiny – Zwjazka Łužiskich Serbow wo zwoprawdženju dźětowych směrnicy w lětomaj 2023 a 2024

2

3

4

Žěłowe směrnice

Žěłowe směrnice Domowiny konkretizěruju powšykne zaměry programa “Domowina 2025” za cas dweju lětowu mjazy głownymaj zgromažiznomaj 2023 a 2025. Pó pšiwzešu na 22. Głownej zgromažinje Domowiny twórze zakład za žěłabnosť wólonych gremijow kšywowego zwězka. Rozpšawa k zwopšawženju žěłowych směrnicyw pšedpožyjo se głownej zgromažinje w lěše 2025.

Zwopšawženje toš tych směrnicyw koordiněrujo zwězkowe pšedsedařstwo z pomocu swójojo prezidiuma, žěłowych wuběrkow a zastojnstwa.

Džěłowe směrnicy

Džěłowe směrnicy Domowiny konkretizuja powšitkowne zaměry programa “Domowina 2025” za dwulětnu dobu mjez głownymaj zhromadźiznomaj 2023 a 2025. Po schwalenju na 22. głownej zhromadźiznje Domowiny tworja wono zakład za džěławosć wolenych gremijow třěšneho zwjazka. Rozprawa wo zwoprawdženju džěłowych směrnicyw předpožyjo so głownej zhromadźiznje w lěće 2025.

Zwoprawdženje tutych směrnicyw koordinuje zwjazkowe pšedsydstwo z pomocu swojeho prezidija, džěłowych wuběrkow a zarjada.

1. Domowinske župy a sobustawske towarstwa / zwjazki

1.1. Zwjazkowe předsydstwo spěchuje čestnohamtski angažement bazy a zapřija župy, čłonske towarstwa a zwjazki aktiwnje do dźěla wuběrkow.

Za zdźerženje a wuwicje, spěchowanje a rozšěrjenje serbskeje rěče a kultury dźěla mnoho organow a wuběrkow. Nimo hłowneje zhromadźizny su to zwjazkowe předsydstwo (ZP), prezidij, rewizijny a změrcowski wuběrk kaž tež tuchwilu šěsć dźěłowych wuběrkow zwjazkoweho předsydstwa a dalše specifiske wuběrki.

Zwjazkowe předsydstwo Domowiny je na swojim posedženju 19.11.2021 w Budyšinje čłonow a nawodow wuběrkow, přistušnosće zarjada, kaž tež wobsahowe wusměrjenje wuběrkow za wólbnu dobu 2021-2025 wopodstatniło. Sčěhowace wuběrki su swoje dźěło zahajili:

- wuběrk za kublanje
- wuběrk za kulturu a wuměłstwo
- wuběrk za politiske a prawniske naležnosće
- wuběrk za zjawnostne a wukrajne dźěło
- wuběrk za naležnosće strukturneje změny, gospodarstwo a infrastrukturu
- wuběrk za nutřkownu demokratiju a serbsku ciwilnu towaršnosć

Wuběrk za zjawnostne a wukrajne dźěło

W lětomaj 2023 a 2024 je so wuběrk pjeć króć zetkał. Na wuradźowanjach wobdźělichu so tři resp. štyrjo wot pjeć čłonow. Wuběrk zaběraše so ze změnu jednanskeho porjada zwjazkowego předsydstwa kaž tež z aktualnymi prašenjemi zjawnostneho dźěła, z dalewuwićom Domowinskeje webstrony, wonkownym wustupowanjom (corporate design) a dalewuwićom loga. Kónc lěta 2024 je zwjazkowe předsydstwo na namjet wuběrka změnu loga Domowiny schwaliło. Dale je so wuběrk z widejami wo posedženjach zwjazkowego předsydstwa na

youtube-kanalu zaběrał a namjet za rozsud přihotował.

Kulturnemu wuběrkej

přislušachu naposledk štyrjo čłonojo. W tutej legislaturnej dobie steješe wosebje imaterielne kulturne herbstwo w fokusu wuradźowanjow. Čłonaj kulturneho wuběrka wobdźělišaj so 05.09.2023 na swjedženskim zarjadowanju Sakskeho ministerstwa za kultus (SMWK) pod temu imaterielne kulturne herbstwo w Drježdźanach. Zhromadnje nadźěła wuběrk předtohu za zwjazkowe předsydstwo, kotruž gremij w septembrje 2023 schwali. Domowina prócuje so tuž dale wo powabjenje

na swětowu lisćinu imaterielneho kulturneho herbstwa a pruwuje přichodne kroki za tutón dołhodobny proces.

Pšawniski wuběrk

měješe styri čłonki. Wuběrk jo se 2023 a 2024 ze styri temami zaběrał. 2023 jo stajała diskusija wó tom w srjejišću, lěc dajotej se politiski mandat a nawjedowańska funkcija w Domowinje zwězaš. Pó zapšegnjenju rozsuzecych kaznjow a póstajenjow jo se wuběrk na cesnoamtsku politisku rowninu (gmejny a wokrejsy) koncentrował a jo wužětał pósudk zwězkowemu předsedařtwu a głownej zgromažinje. Druga

5

wětša tema jo była móžna nowela Sakskeje serbskeje kaznje. 2024 je so wuběrk ze změnu wustawkow a nowym wólbny m porjadom Domowiny zaběrať. Po wobzamknjenju zwjazkowego předsydstwa w juniju 2024 k temje “Njejednóčomnošć člonstwa w gremijach Domowiny z politiskim džětom abo kandidaturu za AfD a dalše ekstremistiske strony/skupiny” je wuběrk pruwowať, hač dyrbi tole tež we wustawkach stać. Na zakładže doporučenja prawiznika doporuča wuběrk, nowy pasus do wólbneho porjada zapisać.

Wuběrk za naležnosće změny strukturow, hospodarstwo a infrastrukturu

wobsteješe ze šěsć člonow zwjazkowego předsydstwa a z dweju woleneju fachowcow. Wuběrk je pjeć króć wuradźowať a dvě stejišći za regionalne planowanje wudžělať. Zdobom je wuběrk porjad a kriterije za spožčenje noweho myta na polu hospodarstwa nadžělať. W zhromadnym wothłosowanju ze zwjazkowym předsydstwom so logo za mytowanje wuzwoli. Tuchwilu wudžělať so wabjenske a informaciske materialije kaž tež taflička za wuznamjenjenje z “Mytom za hospodarstwo”.

Kubłanski wuběrk

(wosom člonow ZP) je so w poslednimaj lětomaj pjeć króć zešoť. Zastupnistwo Domowiny w šulskich konferencach a

přemyslowanja wo přidatnej serbskej podpěrje na šulach (spěchowanske hodžiny, cyłodnjowske poskitki) běštej hłownej temje posedženow 2023. Dale je so wuběrk 2024 ze zastupnistwom Domowiny w šulskich konferencach a z programom Domowiny zaběrať. Wuběrk džětaše wusko ze Serbskim šulskim towarstwom (SŠT) hromadže.

Wuběrk za nutřkownu demokratiju a serbsku ciwilnu towaršnosć

schadźowaše so 2023 a 2024 dohromady džesać króć. 2023 je wuběrk zwjazkowemu předsydstwu swoje stejišćo k zdobywanju dorosta sprostěkowať. Tute je so nawodam serbskich institucijow předpožito, zo by so diskusija tam dale wjedła. W lěću 2023 je wuběrk wšitkich zajimcow na zazběh do diskusije wo nowym programje Domowiny do Wojerec přeprosoť. Z toho časa džělaťchu we wuběrku wjacore dalše wosoby. Diskusija wo programje skónči so na hłownej zhromadźiznje 2025, hdžež ma so program schwalić. (hlej džělowa směrnica 1.3.)

Dalše wuběrki

Mytowanski wuběrk

, wobstejacy z džewjeć člonow, je w meji 2023 wustawki a porjady wuběrka předžělať. Tute su so spočatk 2024 na posedženju zwjazkowego předsydstwa wobzamknyli. Namjety

za mytowanje móžachu so hač do kónc junija zapodać a wuběrk je tute w septembru wobjednať. Na mytowanskim zarjadowanju 2023 w Budyšinje spožči so dwójce Myto Domowiny, dwójce Myto Domowiny za dorost a sydom Čestnych znamješkow. Dnja 18.10.2024 přepoda předsyda Domowiny štyri Myta Domowiny, jedne Myto Domowiny za dorost a džesać Čestnych znamješkow. Wo mytowanju je Domowina rozprawjať. Serbske medije kaž tež dalše regionalne a nadregionalne medije rozprawjachu.

Změrcowski wuběrk

přewodža referentka za naležnosće třěšneho zwjazka. Wuběrk njetrjebaše wot zašćeje hłowneje zhromadźizny w lěće 2023 žadyn pad wobdžělať a tuž so njeje schadźowať.

Rewizijny wuběrk

Domowiny, wobstejacy z pjeć člonow, pruwowaše lětnu a financnu rozprawu za hospodarskej lěće 2023 a 2024 kaž tež pruwowansku rozprawu Załožby za serbski lud. Hospodarski plan za nowe lěto je zarjad Domowiny wuběrkej kóždolětnje z časom přidžělať. Dale přewostaji wuběrkej relewantne dokumenty a wotmoťwi na prašenja člonow wuběrka. Předsyda wuběrka wobdžěleše so prawidlownje na posedženjach zwjazkowego předsydstwa, zo by wuske zhromadne džěto zaručiť. Nadawki wuběrka woprijeja kontrolu financnych podložkow a zawěšćenje porjadneho wužiwanja srědkow.

Wuběrk za Europeadu

je Zwjazkowe předsydstwo Domowiny konkretnje za tutón projekt powołało, zo by wobdźělenje Serbskeho mustwa na Europeadze 2024 w Sewjernym Šleswigu a tamnišim nahraničnym regionje wuspěšnje přihotował. Cyłkownje je so wuběrk sydom króć zetkał a nimo wobdźělenja na Europeadze samej tež 12 treningow abo testowych hrow do toho přihotował. Wjetšina čłonow wuběrka a zamołwitych za mustwa (žony a mužojo) je zwólniwa, tež dale nadawki přewzać. Přichodna Europeada budže prawdžepodobnje w Italskej.

Wuběrk za Mjezynarodny folklorny festiwal Łužica

je so nazymu 2022 skonstituował a bě zamołwity za planowanje a přewjedženje folklorneho festiwala 2023. Cyłkownje šěsć króć zetkachu so něhdže 15 čłonow, kotřiž přisłušachu wuběrkej za organizaciju w Hochozy. Za zarjadowanja w Chrósćicach a Budyšinje běše dalši wuběrk zamołwity, wobstajacy z někak 20 čłonow. Woni su so 21 króć schadźowali.

W nazymje 2024 je so **festiwalny wuběrk** za přihot XV. Mjezynarodny folklorny festiwal ŁUŽICA – ŁUŽYCA – LAUSITZ 2025 znova konstituował. Nowa nawjedowaca dwójka staj Katharina Jurkowa a Pětr Brězan. We wuběrku a jeho sekcijach je něhdže 30 wosobow z Delnjeje a Hornjeje Łužicy zawjazanych.

6

1.2. Domowina spěchuje mjezsobne zeznawanje, wuměnu nazhonjenjow a zhromadne projekty župow, čłonskich towarstwow a zwjazkow.

Domowina jako Zwjazk Łužiskich Serbow je třěšna organizacija serbskich župow a towarstwow Delnjeje a Hornjeje Łužicy. Jej přisłušeja župy, Domowinske skupiny a nadregionalne čłonske towarstwa. Čłonojo su baza skutkowanja Domowiny.

Jako zastupjerce zajimow serbskeho ludu je nam přewšo wažne a njeparujomne, prawidłownu wuměnu mjez wšelakimi cyłkami hajić. Tež kulturna wuměna, reprezentacija serbskeho ludu zwonka Łužicy (nadregionalnje, mjezynarodnje) a witanje partnerow do Łužicy su wažne nadawki Domowiny. Čłonstwo w mjezynarodnych zwjazkach ma so dale hajić. Dźiwamy tež na to, zo wšitke generacije zapřijamy.

Zarjad Domowiny při tym zwěšća, kotra podpěra ze stron zarjada je za kulturne aktiwity a projekty regionalnych a nadregionalnych towarstwow w běžnym lěće trěbna a ju na zakładže dorěčenjow zwoprawdža.

Projektowi sobudźělaćerjo a regionalne rěčnicy zarjada přewodžachu akterow a organizatorow a přinošowachu z tym wuskej kooperaciji mjez towarstwami a serbskimi institucijemi w přihotach a při přewjedženju jich předewzaćow.

7

8

W lětomaj 2023 a 2024 přewjedže zarjad Domowiny mjez druhim sčěhowace wjetše zarjadowanja:

- 6.-09.07.2023: organizowaše Domowina z mnohimi dalšimi partnerami XIV. Mjezynarodny folklorny festiwal ŁUŽICA – ŁUŽYCA – LAUSITZ w Budyšinje, Hochozy a Chrósćicach
- 28.06.-07.07.2024: EUROPEADA: wobdźělenje na europskich koparskich mišterstwach awtochtonych narodnych mjeńšinow w němsko-danskim namjeznym kraju jako wusahowacy projekt, kiž zwjazuje Delnju a Hornju Łužicu
- 21.11.2024: přijće Domowiny “Z wiziju do přichoda – zhromadnje za Serbstwo!” w Lubinje we wokrjesu Dubja-Błóta, na kotrymž wobdźělchu so mj. dr. zastupjerjo komunow z Braniborskeje a Sakskeje.

W cyłku zličimy za lěto 2023 wjace hač 80 projektow z někak 4.000 wobdźělnikami a w lěće 2024 něhdže 110 projektow z wjace hač 7.000 wobdźělnikami. W kóždej župje přewjedu so na najwšelakorišich runinach a z přewšo rozdźělnymi wobsahami zarjadowanja a projekty k skrućenju serbskeho rěčneho ruma.

Regionalne rěčnicy su jako partnerki na městnje našim skupinam a towarstwam po boku, wězo tež dalšim zajimcam a jednotliwcam – wšojedne hač Domowinjan abo nic –, hdyž jedna so wo serbsku tematiku. Wšědnje podpěruja woni jich na serbskim politiskim, kulturnym kaž tež finacielnym polu.

Z tym skrućeja serbsku rěč kaž tež identitu w cyłym serbskim sydlenkim rumje a zwonka njeho.

Hłowny nadawk našich **projektnych managerow** za Hornju, srjedźnu a Delnju Łužicu je, čestnohamtsce aktiwnych při přihoće a přewjedženju projektow kaž tež při nawabjenju a požadanju finacnych srědkow podpěrować. Mjez druhim zamołowichu woni sčěhowace dalše projekty:

9

10

Hornja Łužica

podpěra nadregionalne towarstwa kaž Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z.t. a Zwjazk serbskich spěwarskich towarstwow z.t. při zwoprawdženju jich planowanych projektow w lětomaj 2023 a 2024:

- wobdźowanje wo najrjeńše jutrowne jejko (jury 28.2.23; 61 wotodatych kolekcijow; jury 20.2.24; 63 wotodatych kolekcijow)
- wobdźowanje wo najrjeńše jutrowne jejko za dorost (jury 26.4.23: 66 wotodatych kolekcijow + 254 dźěći wobdźěli so w skupinje ze zakładnych šulow w Großschirma a Kulow; jury 24.4.24: 66 wotodatych kolekcijow + 17 dźěći wobdźěli so w skupinje ze zakładneje šule w Bukecach)
- kurs wušiwanja křižerskich seklow w Kulowje (2023: 12 wobdźělnikow; 2024: 9 wobdźělnikow)
- molerska dźěłarnička na starym dwórnišću w Radworju pod nawodom Maje Nageloweje (8.-10.9.2023; 12 wobdźělnikow)
- wustajeńca molerskeje dźěłarnički “Dwórnišćo pisanosće” w Serbskim domje w Budyšinje (wotewrjenje: 28.11.2023; 20 wopytowarjow; čas wustajenja 11/23-11/24)
- molerska dźěłarnička „Via Sorabica HoyWoj – Na slědach Serbow we Wojerecach” pod nawodom Maje Nageloweje 13.-15.9.2024 (11 wobdźělnikow) w kooperaciji ze župu Wojerecy a projektnej managerku za srjedźnu Łužicu
- wustajeńca „Via Sorabica HoyWoj – Dźěła z molerskeje dźěłarnički we Wojerecach 2024“ 27.11.2024 w Serbskim domje w BZ (40 wopytowarjow na wotewrjenju; čas wustajenja 11/24-11/25)

W kooperaciji ze Zwjazkom serbskich spěwarskich towarstwow, Serbskim gymnazijom Budyšin, Serbskim ludowym ansamblom a Domowinu organizowaše 1. serbska kulturna brigada jubilejne zarjadowanje składnostnje 75. róčnicy swojeho založenja. Projektna managerka za Hornju Łužicu je wjeršk, kotryž wotmě so 1. junija 2024 w Budyskej “Krónje”, organizatorisce wot ideje hač k wotličenju podpěrała.

11

Domowina jako kooperaciski partner za projekty:

- “Serbske zynki – Sorbische Klänge”: filmowy wječor w Kamjentnym domje w Budyšinje (26.5.23; 70 wopytowarjow) w kooperaciji z Kamjentnym domom, Neiße Filmfestival a “Łužycofilm - Serbsko němska filmowa syć”
- projektna managerka za Hornju Łužicu je člonka wuběrka Mjezynarodneho folklorneho festiwalu “Łužica” a organizuje wječorny “special” festiwalu w Chrósćicach
- podpěra při organizaciji a wabjenju za filmowe wječory „Serbske (filmowe) krajiny” w Budyšinje a Drježdžanach w nalěću 2024 w kooperaciji z “Łužycofilm- Serbsko němska filmowa syć”, Założbu za serbski lud a dalšimi partnerami (mj. dr. premjera filma “Pola nas rěka wona Hanka” w Budyskim kinje)
- PopIIgo (hłowny nošer: Kamjentny dom)

12

13

14

15

Srjedźna Łužica

- natwar kontaktow k tamnišim towarstwam a přehlad wo trěbnej podpěrje
- podpěra džěławosće towarstwow w jich projektach
- podpěra w zjawnostnym džěle (wosebje w socialnych medijach)
- předstajenje projektneje managerki w towarstwach župy Slepo
- informaciski wječor: móžnosće spěchowanja projektow, wothłosowanje terminow w lěće 2023 ze zamołwitymi projektow, institucijow a towarstwow župy (01.03.23, 13 wobdźělnikow)
- podpěra při projekće „Serbska powěšćowa šćežka” ze župu Jakub Lorenc-Zalěški
- organizacija jednotnych dwurěčnych značkow za wšitke wohnjowe wobory w zarjadniskim zwjazku Slepo, posedženja wohnjowych woborow (mjez druhim 22.03.23, 12 wobdźělnikow)
- předstajenje spěchowanskich móžnosćow w towarstwje „Powerfrauen”, 18.04.23, 14 wobdźělnikow
- podpěra a předstajenje spěchowanskich móžnosćow za Domowinsku skupinu we Wochozy, 20.04.23, 22 wobdźělnikow
- přewjedženje 2. Slepjanskeho wubědžowanja we warjenju serbskich Slepjanskich jědžow, 2.11.23, 60 wobdźělnikow, lochki přistup k serbskej rěči, nawuknjenje serbskich zapřijećow při warjenju
- zetkanišćo młodžina: nawjazanje kontakta k młodžinje a jich čezišćam; 08.11.2023

16

17

2. Schleifer Kochwettbewerb
2. Slepjanske wubědžowanje we warjenju

Wir kochen/warimy
Sorbische
Krautmauke
„prampany kal“
=
Rotkohl – čerwjeny kal
Kartoffeln - kulki
Schinkenspeck
oder fetter Speck –
šunkowc abo tučny poč

In unser Schleifer Region ist es in jeder Familie Tradition, „prampany kal“ nach altem Familienrezept herzustellen. Welche Familie, welcher Verein macht den besten?

Hdy? 02.11.2023
Hdže? Alte Schule Halbendorf
Stara šula w Brězowce

Gehen Sie mit uns in den Wettstreit des Schleifer Kirchspiels und melden sich bis zum XXXXX an.
Nähere Information/ Anmeldung über

Domowina Regionalverband
Jakub Lorenc-Zalěski i. V.
Diana Matiza, Tel. 035773/76154
diana.maticowa@domowina.de

18

19

20

21

Dolna Łużyca

Projektowy manager jo zagronity za wusměrjenje a žěłabnoś Domowina Dolna Łużyca projekt ptzwr ako nosař:

- bramborskego IKE projekta
- projekta Masterplan rewitalizacije dolnoserbskeje rěcy + Zorja
- projekt Dolnoserbska kulturna akademija
- projekt sociokulturelny centrum na Pisanem dwórnišću

Dalej pódpěrujo projektowy manager projekty župy Dolna Łużyca pšez Dolnoserbsku kulturnu akademiju:

- małe projekty ako mólowanje jatšownych jajow, nałog Janšojskego boga, jatšowne spiwanje, póbitowanja ludowego wuměłstwa
- projekt “Małe jatšy” (650 pšiglědowarjow + 50 wobžělnikow)
- žiwadło pši rěcce (Sagenkahnfahrt: 7 zarědowanjow z 500 pšiglědowarjami)

Dalšne nadawki:

- podpěra Njepilic dwora w Rownem
- podpěra towaristwa „Studnja“

nawabjenje tšěšich srědkow:

- Partnerstwo za demokratiju Chóšebuz (Małe jatšy)
- Góspodařski region Łużyca (WRL) - (studije, zarjadowanja)
- město Chóšebuz (Audiowalk)
- Zagronity za Łužycu /Wobžěleńske fonds

22

23

Dolnosorbiska kulturna akademija Niedersorbische Kulturakademie

24

25

Projekty, kiž župy a regiony přesahuja:

Fachowy dzeń Domowiny pod hesłom

"W chłódku wšědneho dnja, z nami pak nic!

- Strategien, Prävention und gemeinsames Handeln gegen Rechtsextremismus in der Lausitz".

W srjedźišću fachoweho dnja 6.11.2024 we Wochozach steješe přewencija přečiwo prawicarskemu ekstremizmej za wšitkich sobudžělačerjow Domowiny jako multiplikatorow. Hłowny zaměr běše, wědu wobdžělnikow pohłubšić a nowe perspektiwy za wšědnu dźěławosć zdobyć. Wobjednachmy pak tež prašenje, kak móhła Domowina w přichodže hišće zaměnišo přečiwo prawicarskemu ekstremizmej postupować.

Nazymske koncerty

Dokelž steješe přewjedjenje nazymskich koncertow na hračkach, je zarjad Domowiny tutón nadawk přewzał. Smy w léće 2023 dźesać nazymskich a jedyn nalětni koncert organizowali a 2024 jědnaće nazymskich koncertow a dwaj nalětnjej.

Zaměr nazymskich koncertow je stworjenje rěčnych rumow a z tym předstajenje pisanosće serbskeje rěče, hudźby a wumětstwa. Nazymske koncerty spěchuja wuměnu mjez serbskimi kulturnymi skupinami, čłonskimi towarstwami a župami. Wažne je při tym hajenje serbskeje kultury a zhromadnosće. Tež spěchowanje dorosta ja při tym wažny faktor.

2023 wopyta wjace hač 1.000 hosći koncerty w Hornjej, srjedźnej a Delnjej Łužicy, 2024 zličichmy 1.300 hosći. Kulturne čělesa su na žurlach, w cyrkwi a w kulturnych domach Łužicy spěwali, hudźili a rejowali a bohatosć serbskeje kultury předstajili.

Přehlad wo nazymskich koncertach

2023

14.05.2023	nalětni koncert: chór Budyšin	Malešecy, w cyrkwi
02.09.2023	40 lět Domowinski muzej Dešno a 10 lět Stary lud; ze skupinami Přezpólni, Barbuk a Drjewjanki	Dešno
08.10.2023	Dujerska skupina Horjany	Njebjelčicy
15.10.2023	z rejoyanskej skupinu Smjerdžaca	Ćisk
21.10.2023	"Zły Komorojska pšěza" a "Kula Bula"	Wjelike Linje
28.10.2023	chór LIPA	Janšojce
04.11.2023	Monika Cyžowa předstaji serbsku drastu z wjacorych regionow, Serbska rejoyanska skupina Smjerdžaca zarjadowanje z rejemi wobrubu	Budyšin
04.11.2023	Trojzyna	Hórki
11.11.2023	Helena Hejduškec, Veronika Kalinučcyna, Jan Brězan	Radwor
21.11.2023	chór MEJA	Pančicy-Kukow
25.11.2023	Serbski džěćacy ansambl a Serbski folklorny ansambl Slepó	Slepó

2024

17.08.2024	Zły Komorojska pšěza a kupka KulaBula	Zły Komorow
25.08.2024	koncert Chróšćanskich muzikantow skladnostnje drastwneho a domowniskego swěženja	Dešno
15.09.2024	dorostowy chór Serbskeho gymnazija a rejoyanska skupina 1. serbskeje kulturneje brigady	Njebjelčicy
27.09.2024	chór Lipa	Salow
13.10.2024	Serbska rejoyanska skupina Smjerdžaca	Slepó
20.10.2024	Serbski folklorny ansambl Wudwor a skupina "Přezpólni"	Ćisk
02.11.2024	skupina Horjany	Budyšin
03.11.2024	chór Budyšin	Bukeycy
09.11.2024	duo IndiwiDUAL - Weronika Kalinučcyna a Hanka Wowčerjowa	Hórki
16.11.2024	žónski ansambl Jarobinka	Radwor
19.11.2024	Serbski muski chór Delany	Pančicy-Kukow

1.3. Domowina zahaji w lěće 2023 diskusiju wo swojim programje. Wuslědki maja so hłownej zhromadźiznje w lěće 2025 předpołožić a tuchwilny program “Domowina 2025” wuhódnočić.

Zamołwitosć za wudžětanje noweho programa je wuběrk za nutřkownu demokratiju a serbsku ciwilnu towaršnosć přewzał. W juniju 2023 přeprosya wuběrk wšitkich zajimcow na zaběh diskusije do Wojerec. Spočatk lěta 2024 móžeše skupina, kotraž wobsteješe z 12 wosobow, zwjazkowemu předsydstwu přeni naćisk programa předpołožić. Wot februara měješe zjawnosć składnosć wo naćisku diskutować a namjety zapodać.

Za to steješe program na našej webstronje w třoch rěčach k dispoziciji: delnjo- a hornoserbsce kaž tež němsce.

Čłonojo wuběrka wopytachu na př. serbskich studentow w Lipsku, zo bychu jich mysle a namjety do programa sobu zapřijeli. Tež na wuradźowanjach předsydy Domowiny ze županami a předsydami čłonskich cytkow diskutowachu wobdźělnicy wo programje. A župne předsydstwa sej tohorunja nowy program Domowiny wobhladachu a swoje mysle dodachu. Wšitke namjety, kotrež so w běhu lěta 2024 wuběrkej sposrědkowachu, wuhódnoči resp. zadźěla wuběrk, předstaji aktualny staw zwjazkowemu předsydstwu a wozjewi wuslědki w dohromady třoch kołach. Spočatk lěta 2025 bě potom kónčny naćisk programa za hłownu zhromadźiznu hotowy.

26

1.4. Třešny zwjazk podpěruje župy, čłonske towarstwa a zwjazki z dźětom regionalnych rěčnicow, z pomocu zjawnostneho dźěla a zarjada w čestnohamtskim dźěle.

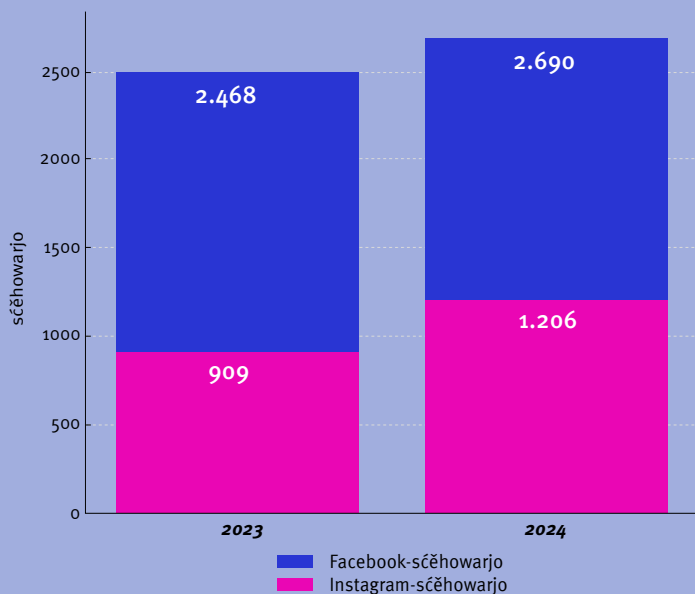
Zjawne rozprawnistwo wo dźělawasći a zaměrach Domowiny, jeje organach a čłonskich towarstwach/ župach ma wysoku hódnotu, zo bychu so wobzamknjenja, předewzaća, projekty a zaměry Domowiny šěrili. Tak ma so serbska zjawnosć zapřijeć kaž tež němska ludnosć informować a pozitiwnje za naležnosće serbskeho ludu sensibilizować.

W lětomaj 2023 a 2024 smy tydžensce zdźělenki medijam posrědkowali. Dohromady běchu to **509** (2023: 149; 2024: 360) **medijowych zdźělenkow**. Nimo toho wozjewichmy tydžensce přehladku wo terminach za slědowacy tydžeń. Přerěznje dóstachmy něhdže dvě do štyri naprašowanjow medijow wob tydžeń, kotrež smy wšitke wobdźělali. W běhu lěta smy prawidlownje informacije na webstronje aktualizowali, w medijowych zdźělenkach wo zarjadowanjach a aktiwitach informowali, w socialnych medijach informacije šěrili a wabili. Tež na druhich portalach, kaž na př. w kalendrje zatožby, smy terminy wozjewili. Dale je so zarjad na hłownych zhromadźiznach župow wobdźělil a při zjawnostnym dźěle podpěrował. Za Mjezynarodny folklorny festiwal ŁUŽICA – ŁUŽYCA – LAUSITZ je třešny zwjazk cytkowne zjawnostne dźěło přewzał (zdźělenki, nowinsku rozmołwu, wabjenje, socialne medije, rozprawnistwo, fota). Tež wo projekće Europeada je zarjad zdźělenki stał.

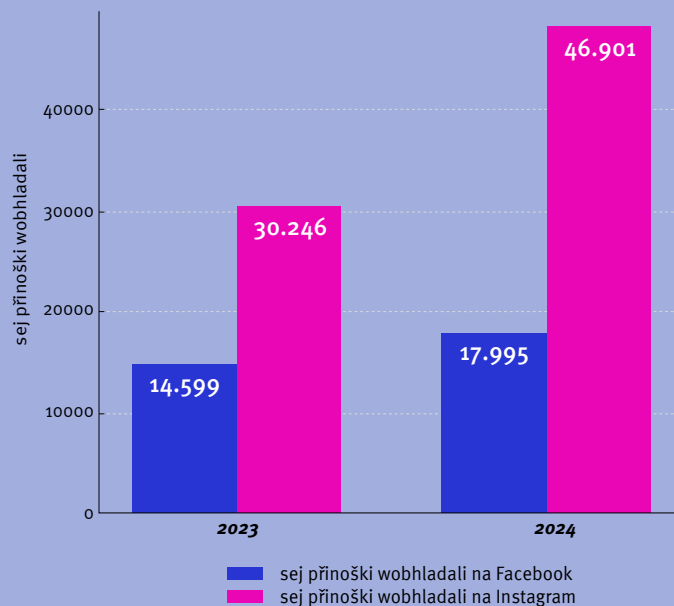
Na Facebook- a Instagramkanalu Domowiny smy dohromady **591 přinoškow** (2023: 226 a 2024: 365) wozjewili. Přinoški na Facebooku a Instagramje su jedno-, dwu- abo trojorěčne (hsb, dsb, ně).

Wopytwarjo na platformomaj Facebook a Instagram

Sćěhowarjo 2023/2024

Wobhladanje přinoškow 2023/2024

2023 mějachmy na X (bywši twitter) **650** sćěhowarjow a dosah bě **4.290** (Reichweite). 2024 běchu to 641 sćěhowarjow. Dosah je njeznaty, dokelž je za analyzu mjeztym abonement trěbny. W poslednich měsacach lěta 2024 smy ze swójskimi wozjewjenymi přinoškami hač do **1.212** ludži docpěli, z wot druhich dźělenymi a Domowinu mjenowacymi přinoškami hač do **40.000**. Na X wozjewimy přinoški w serbskej a němskej rěči. Nimo toho mamy dalše kanale na Facebooku kaž tež na Instagramje, kiž wusměrjeja so na wšelake regiony abo projekty. Su to na př. Mjezynarodny folklorny festiwal ŁUŽICA – ŁUŽYCA – LAUSITZ, EUROPEADA, župa “Michał Hórnik”, Serwisowy běrow abo Mjeńšinowy sekretariat. Wšitke tute wobhospodarjeja so wot zarjada Domowiny.

Na webstronje Domowiny www.domowina.de smy w běhu lěta wšitke nowinske zdźělenki wozjewili. Z wšitkich posedženjow zwjazkowego předsydstwa (7 w 2023 a 6 w 2024) smy wobzamknjenja wozjewili. Zarjad Domowiny wotpowědowaše naprašowanjam třećich nimale dospołnje, jelizo njeběchu pře krótkodobne. Dohromady běchu to w poslednimaj lětomaj 43 naprašowanjow. Smy cyłkownje 655 wobdźělnikam wědu wo Serbach a dźěławosći zarjada sposrědkowali.

Ze župow

Župa “Michał Hórnik” Kamjenc

Regionalna rěčnica wudźeržuje kontakt k 27 wjesnym a młodźinskim towarstwam, Domowinskim skupinam a kulturnym čělesam. Wosebje młodźinskim cytkam pomha wona při stajenju próstwow a wotličanju. W nowembrje 2023 je župa swoju hłownu a wólbnu zhromadźiznu přewjedła a nowe župne předsydstwo a Dianu Wowčerjowu za županku wuzwolila. Regionalna rěčnica je zhromadźiznu přihotowala a podpěrała.

Regionalna rěčnica haji wuski zwisk k wšitkim pjeć wjes-njanostam w komunach, k šulskim wjednistwam a wjednicam pěstowarnjow w župje.

01.10.2024 prezentowaše so Domowina zhromadnje z RCW a ZARI na 2. regionalnych powołanskich wikach na Serbskej wyšej šuli w Ralbicach.

Regionalna rěčnica organizowaše 2023/2024 za čłonow župy wuprawy do Podstupima, Berlina a Choćebuza. Zhromadnje z čłonskim towarstwom NuPraKo přewjedže so filmowa nóc na Kopšinjanskim hrodzišću.

Dźěłarnički kołowokoło serbskeje katolskeje narodneje drasty hraja w župje wažnu rolu. Tak podpěraše regionalna rěčnica 2023/24 štyri dźěłarnički “Serbska katolska narodna drasta”.

Zarjad Domowiny zhotowi za projekty župy “Michał Hórnik” lětaki a plakaty, kotraž so w socialnych syćach šěrja a na wjesnych taflach wupójsjeja. Tohorunja sćelu so tute informacije z mejlku čłonskim towarstwam a skupinam.

Župa Dolna Łužyca

W župje Dolna Łužyca stej regionalnej powědarce załožyłej w lěše 2023 seš ze zagronitymi za serbske nastupnosći wokrejsow Sprjewja-Nysa, Górne Błota-Łužyca a Dubja-Błota ako teke města Chóšebuz.

Pšigótowanje a pšewježenje pósejženjow župnego pšedsedařstwa a lětnych głownych zgromažinow se pšez regionalne powědařki podpěrujotej.

W lětomu 2023 a 2024 jo župa pšewjadła přědny raz “Literarne wuběžowanje”, regionalnej powědarce stej podpěrowatej projekt.

Regionalne powědařki su w lěše 2024 zgromadnje ze Serbskim institutom dwa workshopa z Domowinskimi kupkami a towaristwami pšewjadli. Tema přědneho workshopa jo była “Praktiki imaterielneho kulturnego derbstwa”, w drugem workshopu su se młozinske kupki z temu “Šćit zwěrjetow w nałogach” zaběrali.

W lěše 2024 jo se Rada za serbske nastupnosći znowa wóliła. Zarědnistwo Domowiny jo pšez podpěrowało wólbny pšez pšewoženje wólbneho wuběrka, noměrowanje kandidatow a wabjenje za wobžělenje na wólbje. Pšewjadła jo se dnja 22.10.2024 w Gołbinje wurědna głowna zgromažina za nominěrowanje kandidatow župy. Slědowali su tši wólbne forumy w Chóšebuzu, na Běłej Górje a w Janšojcach.

29

Župa “Jan Arnošt Smoler” Budyšin

Regionalna řečnica župy “Jan Arnošt Smoler” Budyšin je iniciativu za postajenje pomnika serbskemu misionarej a tołmačerjej Janej A. Měrčinkej w Hrodzišću podpěrowała. Nastork za to je přišoł wot Domowinskeje skupiny Worcyn/ Njehorń/Běta Hora, Zwjazka serbskich rjemjeslnikow a předewzačelow a župy “Jan Arnošt Smoler”. Na wotkryću pomnika za wuznamneho Serba w oktobrje 2024 na wuchodže Budyskeho wokrjesa wobdžěli so 140 hosći.

Dale je regionalna řečnica pječ zarjadowanjow za Budyske Domowinske skupiny a zajimcow w Budyšinje organizowała. Přičina je, zo čtonojo Domowinskich skupin staroby dla hižo sami zarjadowanja njeorganizuja, serbske zarjadowanja pak rady wopytaja. Na přikład přeprosny w septembrje 2024 na wuchodžowanje po Tuchorju w Budyšinje, hdžež referentaj Trudla Malinkowa a Jurij Łuščanski na serbske wosobiny spominaštaj, kiž su na pohrjebnišću wosredź města swój posledni wotpočink namakali. Přišto je 50 hosći.

W juniju wotmě so powěšćowy sympozij “Krabat mjez splećenjom a wuwicom” w Stróži. Zarjadowanje wotmě so zhromadnje z Towaršnosću Carl Gustav Jung Sakska a župu Budyšin. Wobdžělnicy zaběrachu so na wšelakore wašnje z powěsću wo Krabaće a móžachu so wot zwukow fujary a serbskich dudow wobkuzlać dać. Při lěhwowym wohenju sej pod nawodom Lubiny Žurec-Pukačoweje serbske a němske ludowe spěwy zaspěwachu. Spisowačelka Jěwa-Marja Čornakec čitaše serbsce a němsce z knihi “Łójerjo sonow”. Program wobsahowaše tež “Pućowanje na slědach wódneho muža” z krajnowej ekologowku Madlenu Mičkec.

W nazymje 2024 so prócowanja wokolo domu Měrčina Nowaka konkretizowachu. Hač do swojeje smjerće w septembrje 2024 je Róža Pinkawina dom Měrčina Nowaka swěrnje hladała a sej pomoc Domowiny a załožby wuprosyła. Nětko dyrbja Serbja to do swojich rukow wzać. Na přěnim zetkanju z wjesnjanimi z Njehornja a bliskeje wokoliny so wšitcy přitomni za to wuprajichu, zo dyrbi so dom jako wotewrjeny muzej wobchować. Župne předsydstwo chce wjesnjanim při wutworjenju Spěchowanskeho towarstwa domu pomhać a towarstwowe džěto sobu podpěrować.

Župa Jakub Lorenc-Zalěški

Regionalna řečnica župy Jakub Lorenc-Zalěški podpěruje sobustawske towarstwa a skupiny w jich skutkowanju. Přez natwar swójskeje internetneje strony župy dóstanu wšitcy móžnosć, tam swoje džěto a swójske projekty prezentować. Runje tak chcedža za Njepilic statok w Rownom, Šusterec statok w Trjebinje a Šwjelic bróžeň we Wochozach zhromadny flajer wudać. Z tym móža wopytowarjow hnydom na tři po twarskim wašnju a džělawosći podobne objekty skedźbnić.

Dale podpěruje regionalna řečnica skupiny a towarstwa při próstwach za projekty a wotličěnjach. W zhromadnym džěle z UNESCO5-partnerom Geopark Mužakowski zahork su w decembru 2024 přěni raz dohodowny serbski filmowy wječor w „Starej cyhelnicy“ w Małym Kólsku organizowali a přewjedli. 20 zajimowanych hosći dožiwi wotměnjawy wječor z třomi serbskimi filmami, serbskimi hodownymi spěwami a wobrazowej wustajeńcu wo Slepjanskich serbskich drastach.

Naša župa organizuje tež jara woblubowane wobědžowanje za hobbyjowych kucharjow. W nowembrje 2023 wobědžowachu so 10 kucharjow wo najlěpši „prampany kał“ a loni prócowachu so jědnačo wo najlěpšu „serbsku kwasnu poliwku“. Nimo kucharjow móžachmy na tutymaj zarjadowanjomaj na starej šuli w Brězowce tež mnohich čłonow župy kaž tež zajimowanych wobydlerjow z wosady witać.

We februaru 2024 wotmě so přenja džěłarnička wo debjenju jutrownych jejkow w technice škrabanja ze Simonu Urbank. Maksimalna ličba wobdžělnikow bě jara spěšnje docpěta, tak zo na kóždy pad dalša džěłarnička sćěhuje.

W juniju 2024 počesćichmy dvě wuznamnej wosobinje ze Slepjanskeje kónčiny składnostnje jeju posmjertnych narodnin. Na česć Jakuba Lorenca-Zalěskeho, mjenodarja župy, a Pawoła Lejnika, přenjego župana župy Běta Woda, postajichmy w Slepom skulpturu, na kotrejž staj wobaj zwobraznenaj. Na tutym zarjadowanju móžachmy tež potomnikow wobeju wótčincow a něhdže 40 dalšich hosći ze župy, gmejny Slep a Domowiny witać.

Kubłanska jězba sobotu, 13.04.2024 do Berlina

Ekskursija je wuznamnymaj pčotarjomaj - Serbej H. B. Šérachej a Stowjencej A. Janski - wěnowana.

wotjězd wot busowych zastanišćow:
 7:00 w Budyšinje - A.-Bebelowe-naměsto
 7:10 w Budyšinje - Schliebenowa
 7:25 w Rakecach při B96 - při cyrkwi
 7:45 w Němcach, Drježdžanska - blisko Netto

11:00 wopyt wustajeńcy
 12:30 wobjed w hosćencu „Luise Dahlem“, zetkanje ze zastupjerjom mjeńšinowego sekretariata
 14:30 wopyt Humboldtowego foruma
 15:45 swobodny čas
 17:30 wotjězd domoj

z wopytom wustajeńcy Stowjencow „Von Bienen und Menschen“ a Humboldtowego foruma

swójški přinošk: 30,00 €
 (Zastaranje płaći kóždy sam.)

Přizjewjenja přijimaja so hač do 03.04.2024 w regionalnych běrowach Domowiny abo přez email na: katja.liznarjec@domowina.de resp. katharina.jurkowa@domowina.de abo birgit.hancikowa@domowina.de

DOMOWINA

Zupa „J.A. Smoler“ Budyšin	Zupa „M. Hornik“ Kamjenc	Zupa „H. Zejler“ Wojerecy
-------------------------------	-----------------------------	------------------------------

30

Župa “Handrij Zejler” Wojerecy

W měrcu 2024 wotměštej so dvě informaciskej zarjadowani wo móžnosćach projektowego spěchowanja. Mnozy zajimowani wužichu tutu składnosć.

Na mnohich městnach organizowaše župa w regionje zarjadowanja wo debjenju serbskich jutrownych jejkow, hdžež so zdžěla tež nowe techniki předstajichu. Tute woblubowane zarjadowanja wotměchu so w Delnim Wujězdze, w Krabatowym młynje w Čornym Chołmcy, w Domowinskim domje a we Wojerowskej měšćanskej bibliotece a žnějachu wulki wothłós pola młodych a starych.

Na přeprašenje Wojerowskeje župy stej so w awgusće 2024 župnej předsydstwje župow “Handrij Zejler” a Dolna Łužyca we Wojerecach na wuměnu nazhonjenjow zetkało. Regionalne rěčnicy wobeju župow su zetkanje zhromadnje přihotowali.

1.5. Domowina haji přez džěło z asociěrowanymi towarstwami styki kaž tež kulturnu wuměnu z přećelemi a potomnikami Serbow w Čěskej, Pólskej, Awstralskej, Americje a we Wendlandźe.

31

W lěće 2023 je Domowina 13 delegowanjow a jednu kulturnu wuměnu spěchowala. W cytku natožowachmy za to wudawki we wysokosći něhdže 21.300 €. Cile delegacijow (hlownje kulturne skupiny a zastupjerjo Domowinskih gremijow/towarstwow) běchu w konteksće z mjeńšinami (Gradišćo/Burgenland, Gasteiz, Triest, Subotica), w słowjanskim wukraju (Čěska, Pólska, Serbiska) kaž tež w Němskej (Lüchow, Aue-Bad Schlema, Lübeln, Mosbach).

W lěće 2024 je Domowina z něhdže 21.900 € cytkownje 15 delegowanjow a jednu kulturnu wuměnu z mjeńšinami (Pawk z.t. w ramiku MENS), w słowjanskim wukraju (Čěska, Pólska) kaž tež zwonka Łužicy w němskich regionach (Wendland, Wangen) spěchowala. Bě to 2023/2024 zaso dobra měšnja póstanskich interakcijow našich skupinow a delegacijow. Zestawa skupinow běše po wulkosći wšelakora (mjez 5 a 30 wosobami) a hladajo na starobu (16-80 lět) měšana. Wo wjetšinje tutych podawkow su serbske medije rozprawjeli. Nažel njeje so poradžiło, Serbsku rejoyansku skupinu Smjerdžaca do Chile delegować (2025) na tamnišu planowanu FOLKLORIADU CIOFF, dokelž je so termin za zarjadowanje přestorčić.

Styki k potomnikom serbskich wupućowarjow do Awstralskeje a Ameriki skručić je za Domowinu wažny nadawk.

Wosebje tež, dokelž su wotpowědne cytki asociěrowane towarstwa Domowiny. W tutym zwisku witaše předsyda Domowiny delegaciju z Awstralskeje w lěće 2023 w Budyšinje. Předstaji jim w křižerskej drasće jutrowny natožk Serbow a wotmołwješe na wšelake prašenja wo serbskim

žiwjenju. Předsyda posrědkowaše tež pisomny postrow składnostnje wopomnjeća při rowje serbskeho luterskeho fararja Andreasa Kapplera, kotryž je na kěrchowje w Mount Gambier/Berrin pohrjebany. Skupina planuje dalši wopyt we Serbach w lěće 2025.

Skupina potomnikow serbskich wupućowarjow do Ameriki wopyta Łužicu w lěće 2024. Składnostnje wopyta w Budyšinje přepoda předsyda knihu wo serbskich natožkach za tamniši muzej wo serbskich wupućowarjach w Serbinje/Texas. Towarstwo Texas Wendish Heritage Society přeprosyo předsydu na wopyt do Ameriki.

32

Zhromadne džěto z Wendlandom

Na zakładźe kooperaciskeho dojednanja mjez Domowinu a jeje asociěrowanym towarstwom we Łuchowje/Lüchow (Wendland) zhromadne džěto w lětomaj 2023 a 2024 zaměrnje pokročowaše. W srjedźišću steješe ze stron Domowiny serbske wobdźělenje na Dnjach Drjewjanow (Wendentage) jako wjeršk džětawosće towarstwa “Wendischer Freundes- und Arbeitskreis e.V.”.

Wosebje intensiwne běchu zhromadne přihoty w lěće 2023. Zamołwity Domowiny za Wendland Werner Sroka-Kinajchtski koordinowaše serbski podžěl z podpěru župy “Handrij Zejler”, z Kulowskim towarstwom “Bratrowstwo” a z delnjołužiskim towarstwom “Spěchowańske towarstwo za serbsku rěc w cerkwi”. Z toho rezultowaše sylny podžěl Serbow na Dnjach Drjewjanow wot 1. do 3. septembra 2023 w kulowcu Lubolin (Lübeln). Běše to dotal najwjetši swjedžen we Wendlandźe, kotryž wěnowaše so kulturje drjewjano-potobskich Słowjanow. Serbski podžěl sahaše wot přednoškow (na př. wo slědženjach dr. Muki we

Wendlandźe), přez zhromadny wustup skupiny “Serbska reja” z tamnišej drastowej a rejowanskej skupinu “De Öwerpetters”, program za džěci wot Bernda Pittkuningsa, wjeselohru džiwadłoweje skupiny “Bratrowstwo” ze simultanym přeložkom hač k serbskim informaciskim stejnišćam. Bě to poradženy swjedžen w zhromadnym słowjanskim duchu.

Na Dnjach Drjewjanow 2024 na Wuměskim dworje Schreyaahn wobdžělchu so ze stron Serbow społnomócnjeny za Wendland z přednoškom “Serbscy burja před 100 lěta w špihelu serbskeho nowinarstwa” a z Delnjeje Łužicy Werner Meškank a dr. Justyna Michniuk z přednoškami a delnjo-serbskim podžělom na nutnosći wosrjedź kulowca.

33

34

1.6. Z wuradźowanjami předsydy z předsydami župow a čłonskich towarstwow zaručamy wuměnu a mjezsobnu informaciju.

Dwójce wob lěto wuradźowaše předsyda ze čłonskimi župami a towarstwami. Temy běchu mjez druhim: přihoty na 22. (rjadnu) hłownu zhromadźiznu Domowiny dnja 22.04.2023 w Choćebuzu, wuměna wo wjerškach a projektach, předstajenje čłonskich cytkow na nowej webstronje Domowiny, diskusija wo wonkownym wobrazu Domowiny, diskusija wo nowym programje Domowiny, krajne wólby w Sakskej a Braniborskej kaž tež wólby serbskeju radow. Nimo toho přihotowachu 23. hłownu a wólbnu zhromadźiznu w Budyšinje.

35

MYTO

1.7. Domowina wuznamjeni wosoby za čestnohamtske skutkowanje ze wšoserbskim wuznamom na wšěch polach narodneho dźěla.

2023

Myto Domowiny

Dr. Pěťš Šurman z Choćebuza
Milan Hrabal z Varnsdorfa

Myto Domowiny za dorost

Serbska murja
Kolegium Zakładneje šule Krabat w Janšojcach

Čestne znamješko Domowiny

Günter Sodan z Malešec
Herbert Stiller z Chrósćic
Holger Mäkelburg z Trjebina
Dieter Stoppel z Horow
Franc Langa z Kočiny
Dytar Freihoff z Markojskeje Góle
dr. Renate Harcke z Barlina

36

DOMOWINY

Za wurjadne wukony w čestnohamtskim skutkowanju na wšěch polach narodneho dźěła, kiž služa zachowanju a spěchowanjcu Serbstwa, a maja wuznam za cyłe serbstwo, spožča Domowina kóždy lěto Myto Domowiny kaž tež Čestne znamješko.

2024

Myto Domowiny

Regina Šoćina z Konjec
dr. Michał Hajdan z Drjowka
Sonja Hrjehorjowa ze Sulšec
Lucija Handrikowa ze
Smjerdžaceje

Myto Domowiny za dorost

skupina Holaski

Čestne znamješko Domowiny

dr. Křesćan Kessner z Lohmen
dr. Annett Brězanec z Hornjeje Hórki
Pětr Cyž z Budyšina
Ondřej Šrámek z Prahi
Juro Gera ze Žylowa
Peter Löffler z Chóšebuza
Měrko Korjeńk z Mateho Wjelkowa
Marina Kossack z Brětnje
Judith Škodžina z Pančic-Kukowa

37

2. Domowina – zastupjerka wšěch generacijow Serbow

2.1. Domowina zapřija wšitke generacije do džěta a spěchuje mjezsobnu wuměnu. Podpěruje aktiwity wosebje młodostnych Delnjeje, srjedźneje a Hornjeje Łužicy w zmysle zhromadneho pěstowanja serbskeje rěče.

Župa Dolna Łužyca jo w lětomu 2023 a 2024 pšewjadła přědny raz “Literarne wuběžowanje - za wše generacije a dwě rěcy”, k cesći kulowatych narodninow Miny Witkojc (130 lět), Bogumiła Šwjela (150 lět) a Mata Kosyka (170 lět) a jich literariskich twórbow. Wobžěliło jo se 26 awtorow a awtorow we starstwe wót 8 do 80 lět. Dolnołužyska jury jo se rozsužiła za 3 myta w dolnoserbskej a nimskej rěcy a pšidatnje za młožinske myto.

Domowina organizowaše a wobdžěli so ze stejšćom zhromadnje ze ZARI, RCW, Założbu za serbski lud a LND na 2. regionalnych powołanskich wikach 01.10.2024 w župje “**Michał Hórnik**” w Ralbicach. Zaměr bě, šulerkam a šulerjam powołanske móžnosće w serbskich institucijach zblizić a je za džělawosć na tutym polu zahorić.

W župje “Jan Arnošt Smoler” dorozumi so župne předsydstwo wo župnych projektach. Chcemy přednoški a poskitki organizować, kotraž wšelakorym zajimam a wšěm starobnym skupinam w našej župje wotpowěduja.

W juliju 2023 starachmy so sobu wo swjedžen za swójby na zahrodze Serbskeho ludoweho ansambla, na kotryž běchu swójby z džěćimi ale tež džědojo a wowki přeprašene. Wjacore přednoški smy organizowali, kaž na př. wo jězbje do Togo/Afriki, wo prewencji přećiwo zjebanju při telefonje, wo skutkowanju H. B. Šěrača abo wo hojenskich zelach. W septembrje 2024 nańdže wodženje po Tuchorju jara dobry wothłós. Wosebity wjeršk běše wotkryće pomnika za J. A. Měrcinka.

Župa Jakub-Lorenc-Zalěski: W nowembru 2023 je Domowina džěłarničku ze šulerjami wyšeje šule Slepom přewjedła. Tema džěłarnički bě natwar młodžinskeho kluba w Slepom ze zaměrom, za młodostnych nowy rěčny rum zwonka šulskeho časa wutworić. Do tutoho procesa je tež Slepjanska gmejna zapřijata. Zaměr je, so hodžacu a derje přistupnu městnosć zwonka šule namakać a młodostnych z džětom a nadawkami Domowiny zeznajomić. Při tym hraja tež kontakty k towarstwam a skupinam župy wažnu rólu.

Župa “Handrij Zejler” Wojerecy podpěruje na pŕiklad Zakładnu šulu we Wojerecach z tydženskej spěchowanskej wučbu abo z kmótřistwom za pŕěni lětnik.

Dale wotmě so spočatk 2024 zetkanje wšitkich dźěćacych rejowanskich skupin (Čorny Chołmc, Brětnja, Židžino, Ćisk) a w nazymje workshop za wšitke skupiny pod profesionelnym nawodom. Zhromadne dźěło wšitkich skupin bě jara wuspěšne a pokročuje w lěće 2025.

W nazymje 2024 wotmě so swójbne popoždno w Němcach, kotrež je tamniša pěstowarnja z wulkotnym programom w serbskej rěči zahajiła. Při mnohich paslenskich akcijach móžachu so dźěći, kreatiwnje wuspytać a swoje rěčne znajomosće nałožować. Dalši wjeršk bě wopyt “Čmjety Hany”.

Domowina organizowaše wobdźělenje serbskich młodostnych na lěčnym swjedženju pola Sakskeho ministerskeho prezidenta Michaela Kretschmera dnja 18.06.2024. Na zarjadowanju wobdźělachu so 8 serbskich młodostnych ze wšelakich gmejnow a člonaj prezidija Domowiny. Serbscy młodostni su při tutej składnosći w rozmołwach z politikarjemi znowa na serbske naležnosće skedźnili.

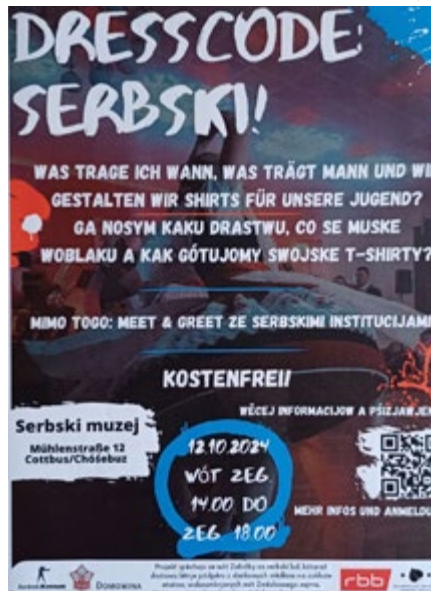
Domowina přewjedže dnja 06.06.2024 w kooperaciji ze Serbskim muzejom składnostnje 25-lětneho jubileja Sakskeho serbskeho zakonja zarjadowanje za šulerjow 9. lětnika Serbskeho gymnazija Budyšin. Pod nawodom swójeho wučerja Damiana Dyrlicha rozmołwachu so gymnaziasća z časowymi swědkami w Serbskim muzeju. Do zarjadowanja su so šulerki a šulerjo ze Serbskim zakonjom zaběrali. Rozmołwa z časowymi swědkami je šulerjam awtentiske dohlady do historiskich podawkow skićila a runočasnje empatiju a kritiske myslenje zmóžniła.

Centralny projekt **projektoweje managerki srjedźneje Łužicy** bě planowane a přewjedzene přewenciskeje kampanje přećiwo prawicarstwu za serbskich młodostnych. Z mobilnym informaciskim stejniščom wobdźěli so z kooperaciskim partnerom tvBUNT na 7 stacijach bičwolejbuloweje tury Radija Satkula 2024. Młodostni mějachu móžnosć, so wo strachach ekstremizma a hódnoće swójskeje kultury wuměnjeć. Dale wuda Domowina flajer z praktiskimi jednanskimi doporučenjemi w hornjoserbskej, delnjoserbskej a němskej rěči. Nalěpki ze serbskimi přistowami k skrućenju serbskeje rěče a identity młodostnych je Domowina wuwiła a je rozdźěluje. Projekt je wulki wohtós žnjał a je zakładny kameň za dalše naslědne projekty.

“Rozmołwa z časowymi swědkami je šulerjam awtentiske dohlady do historiskich podawkow skićila a runočasnje empatiju a kritiske myslenje zmóžniła.”

38

39

40

41

42

43

44

2.2. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ podpěruje župy a kubłanišća při wuhotowanju swójbnych a rěč spěchowacych zarjadowanjow.

Zaměr projektoweho dźěła je, wutworić dalše a nowe serbskorěčne rupy za dźěći, młodostnych a serbske swójbny. Při tym so projektowe dźěło stajnje dale wuwija a nowe ideje so přesadžeja: přeni raz přewjedže so 12.03.2023 w Radworskej “Slawiji” swójbna schadźowanka. Nimale 400 wopytowarjow zbliska a zdaleka poskitk dźakownje přiwza. W měrcu 2024 přewjedže so 13. raz swójbna schadźowanka w Chróšćanskej “Jednoće”, na kotrejž so nimale 300 wopytowarjow wobdźěli.

Na Póstowym naměšće wotmě so 15.05.2023, na mjezynarodnym dnju swójbny, k přenjemu razej swójbny piknik po swjatoku. Něhdže 150 ludźi, swójbny z dźěćimi, dźědojo a wowki a připadnje nimodocy, přiwza pisany poskitk z wjeselom.

Tohorunja kóždy druhe lěto zarjadowuje Domowina ze swojimi partnerami mjezynarodny folklorny festiwal. W tutym wobłuku poskiča RCW wjacehodžinski dźěćacy program pod hesłom „W kraju wjesotych dźěći”, na kotrymž wobdźěli so w juliju 2023 štyrnaće wšelakich kulturnych skupinow, mjez druhim z Drježdźan, Wudworja, Čorneho Chołmca a Ralbic.

46

45

K zeznaču hornjoserbskich institucijow přewjedže Delnjoserbski gymnazij Choćebuz kóždolětnje ekskursiju do Budyšina. Mjez druhim zeznaču šulerjo 8. lětnika na swojim wopyče srjedu, dnja 13.03.2024, tež institucije w Serbskim domje. W Rěčnym centrumje WITAJ informowachu so wo dwurěčnym kubłanju a wuspytachu wšelake didaktiske materialije.

Wot 15.04. hač do 10.06.2024 přewjedže so na wšelakich městnosćach w Budyšinje “Wjesota póndžela/Happy Monday” z pisanimi wuměstwowymi a kulturnymi poskitkami za wšě starobne skupiny. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ wobdźěli so na akciji z poskitkami a podpěra dwurěčnosť zarjadowanjow. K zakónčenju a dobrego wothłosa dla přewjedže so póndželu, 19.08.2024, na Hłownym torhošću hišće “lěčna a zakónčaca edicija” Wjesoteje póndžele. Mnoho wulkich a małych Budyšanow a sympatizantow poskitk dźakownje přiwza.

Dalše woblubowane projekty su serbske dźiwadłowe dny w meji a zwjazkowy předčitanski dzeń w nowembru.

47

48

49

50

51

2.3. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ wukonja na zakładze zrěčenjow z wokrjesomaj Budyšin a Zhorjalc socialne młodžinske džěto (šulske socialne džěto, mobilne socialne džěto, młodžinske džěto, kubłanje za swójby).

Jako nošer internata serbskeju gymnazijow w Choćebuzu a Budyšinje skići RCW šulerjam druhe doma a serbowacu zchromadnosć.

Wot lěta 2011 ma Rěčny centrum WITAJ w Hornjej Łužicy wotrad za **młodžinske socialne džěto**. Aktualnje wukonjamy šulske socialne džěto na wyšich šulach w Ralbicach, Worklecach, Radworju, Budyšinje a Slepom. Swójbne kubłanje přewjedže so zaso w regionalnymaj teamomaj Budyšin a Kamjenc/Zapadna Łužica po znowawobsadźenju džěloweho městna wot 01.08.2023 sem. Mobilne młodžinske džěto so aktualnje w regionalnym teamje Kamjenc/Zapadna Łužica njeprjewjeduje, dokelž njemóžachmy tute městno dotal znowa wobsadzić. Wokrjes Budyšin dyrbi pjenjezy lutować a je nas prosyć, městno nic dale wupisać. Teoretisce pak mamy dale narok na tute městno.

Na zakładze noweho šulskeho zakonja w Sakskej móže so šulske socialne džěto na kóždej wyšej šuli ze 40 hodžinami wob tydžeń wobsadzić. Na šulskich stejščach w Radworju, Ralbicach a Worklecach koležiny džělowe městna pak jenož z 30 hodžinami wobsadžeja. Wšitke wobsahi socialneho džěta bazuja na zakonju SGB VIII a wotpowědnych prawnych postajenjach a fachowych směrnicach. W přěnim rjedže maja so socialni džělačerjo na aktualnych wosobinskih potřebnosćach swojich klientow wusměrjeć. Přiwšěm maja woni móžnosć, so serbskim temam wěnować w zwisku z hesłami kaž identita, interkulturelna kompetenca abo toleranca.

Džěto w swójbnym kubłanju je zasadnje na direktne a dobrowólne kontakty ze swójbami wusměrjene.

Kooperacija ze Zažnymi pomocami a Syću za preventiwny škit dźěći so po znowa wobsadźenju městna za swójbne kubłanje dale wjedže. Kolega je w tutym wobłuku wobrazowu seriju k temje "Skedźbnosć a přitulnosć" wuwit a přez wšelake medije zjawnosći spřístupnić. W Budyšinje poskići wón wobstajnje srjedź města kóždu pónđzelu wot 13 hodž. do 17 hodž. komunikaciske blido.

W Chrósćicach je wospjet swójbny sport poskićić a w Pančicach-Kukowje přewodžuje dźěći, jich staršich a młodostnych na hrajkanišću. Nimo toho podpěruje projekty RCW a šulskich socialnych džělačerjow.

52

53

54

55

Internataj w Choćebuzu a w Budyšinje služitej jako přidatnej řečneje rumaj k wudospołnjenju serbskeje wučby w šuli. Wosebitu hódnotu ma to za džěči bjez serbskorěčneho swójbneho pozadka. Bjez internatneho městna njeby mnohim serbskim młodostnym ze zdalenišich wsow móžno było, poskitki zjawnych serbskich institucijow w Choćebuzu a Budyšinje na wědomje brać, je zeznać a towaršnostne žiwjenje Serbow sobu postajować. Nimo zhromadneho zhotowjenja domjacych nadawkow řeči so tež při warjenju, hraću, sportowanju, paslenju atd. serbsce.

We woběmaj internatomaj džěla so po pedagogiskim koncepcje, kotryž je na wuwice wosobiny kóžděho jednotliwego šulerja, jeho socialneje kompetency kaž tež jeho samostatnosće a swójskeje zamołwitosće wusměrjeny. Bydlenje w internaće ma šulerjow za jich pozdžiše žiwjenje wukmanić, winowatosće a wólny čas derje koordinować a wólny čas wotpowědnje zajimam zmysłapołnje, aktiwnje a kreatiwnje wužiwać.

Stajny kontakt k staršim wosebje młódsch internatnych wobydlerjow je njeparujomny. Při staršiskich wječorach a na dnju wotewrjenych duri dóstanu starši dohlad do rumnostnych wobstejnosćow w domje a do internatneho žiwjenja. Nimo toho dóstanu woni móžnosć, so na zarjadowanjach internata wobdžělić resp. tute tež sobu wuhotować.

W Rěčnym centrumje WITAJ přistajeny team kublarjow džiwa na to, zo so při zhromadnym zhotowjenju domjacych nadawkow kaž tež při warjenju, hraću, sportowanju, paslenju atd. serbsce řeči. W Choćebuskim internaće to na samsne intensiwne wašnje kaž w Budyšinje dotal móžno njeje, dokelž někotři kublarjo sami hišće serbsčinu wuknu a maćernorěčnych šulerjow w internaće nimamy.

W běhu lěta pak organizuja so regularnje we woběmaj internatomaj mnohe projekty ze wšelakimi partnerami.

3. Serbska rěč¹

3.1. Rěčny centrum WITAJ analyzuje přechad dźěci z WITAJ-skupinow pěstowarnjow do zakładnych šulow z bilingwalnej wučbu w Delnej Łužicy. Na tutym zakładze wudźětuje RCW strategiske naprawy a konkretne namjety za efektiwne wuhotowanje přechodneje fazy.

57

56

W ramiku pšeslěženja pšechada wót žišownje do zakładneje šule w Dolnej Łužicy jo se pokazalo, až dajo hyšći rezerwy pši zgromadnem žěle, wósebnje což nastupa kontinuitu pšerědnjenja serbskeje rěcy. W zajmje kontinuěrujucego rěčnego wuwiša wót pšedšulskeje Witaj-kupki do bilingwalnej wučby su nowe kooperaciske formy a materialije trjebne.

Na zaklaže dobytich informacijow su se wužěłali konkretne, za praksu se gózece dopórucenja za wšykne na procesu pšechada wobžěłone fachowe mócy. Tak su se na pš. wuwijali wopšimješowy a casowy plan za zgromadne wugótowanje slědneho lěta w žišowni

a přědneho lěta w šuli, mustrowe kooperaciske dogronjenje a wobšyrny material za zgromadne projekty wobžěłonych pedagogiskich institucijow. Wušej togo stej nastalej dwa materiala za pšedšulske žiši a jaden material za wukniki 1. lětnika za šulske lěto 2024/25. Z pomocu toš tych pšewóžowańskich materialijow mógu se žiši žišownje relevantny słowoskład pšiswójš a w zakładnej šuli na tom natwariš. W šulskem lěše 2024/25 se wšykne wužěłane plany a materialije w žišowni Strjažow, w horše a w zakładnej šuli Brjazyna wuproběruju. RCW iniciěruju a pšewóžuju intensiwěrowanje zgromadnego žěla wótpowědnych institucijow. Pó testowej fazy se wšykne elementy ewaliěruju a se pó pšezěłanju wšyknym žišownjam, hortam a šulam k dispoziji stajaju.

¹ Z wurazom serbska rěč měnimy kanon rěčow, wobstojacy z hornoserbskeje a delnoserbskeje spisowneje rěče, jich regionalnych formow kaž tež slepjanščiny. / Z wurazom serbska rěč měnimy kanon rěčow, wobstojacy z górnoserbskeje a dolnoserbskeje pisneje rěcy, jich regionalnych formow ako tek slěpjanščiny.

3.2. Nastupajo wabjenje za dwurěčne kubljanje w zažnym džěcatstwje a w šuli zdžěła Rěčny centrum WITAJ w kooperaciji ze SMK a MBSJ a podrjadowanymi kubłanskimi instancami dalši informaciski material za rozdžělnu skupinu staršich, kubłarjow a wučerjow.

W slědnyma lětoma njejo nastał nowy informaciski material za dwójorěčne wótkubljanje w pšedšulskej wobłuku. Hižo wozjewjeny material (brošura, lětaki) je nadal aktualny a so prawidlownje w džěcacych dnjowych přebywanišćach a druhdže rozšěrja.

RCW jo pšinosował dwójorěčne praksisowe pšikłady k nowemu kubłanskemu planuju MBSJ „Bildungsplan – Erweiterte Grundsätze elementarer Bildung in Einrichtungen der Kindertagesbetreuung im Land Brandenburg“.

Manuskript informaciskeje brošurki za staršich wo serbskim kubljanju w šulach Sakskeje je RCW nadžěłał a SMK přepodał. Na wozjewjenje přez SMK nětko hižo z lěta 2020 čakamy.

3.3. Domowina šule ze serbskimi poskitkami aktiwnje podpěruje, zo by so serbsčina skrućila.

Domowina je partner při wšěch naprašowanjach a próstwach. Zhromadnje ze šulskim nawodnistwom spytamy naležnosće zradować. Přistajeni Domowiny podpěruja šule při spěchowanju šulerjow we wučbje serbsčiny, kaž na přikład šulerjow zakładneju šulow Budyšin a Radwor. Dalše zakładne šule kaž Rakecy, Njeswačidło abo Wulke Zdžary su tohorunja wo podpěru při spěchowanju serbsčiny prosyli. Za prawidlowny poskitk pak nimamy dosć personala.

3.4. Domowina podpěruje braniborske a sakske knježerstwo při aktualizowanju a zwoprawdženju krajneju planow za skrućenje, pozbudžowanje a wožiwjenje serbskeje rěče.

W juniju 2024 bu druha rozprawa braniborskeho krajneho knježerstwa wo połoženju serbskeho ludu wozjewjena. Wona situaciju serbskeho ludu wopisuje, skutkownosć spěchowanja serbskeje rěče a kultury analyzuje a wo předewzaćach krajneho knježerstwa informuje. W Sakskej bu hižo w lěće 2023 šesta rozprawa Sakskeho statneho knježerstwa wo połoženju serbskeho ludu wozjewjena.

We wobłuku wólbow do krajneju sejmow w Braniborskej a Sakskej w lěće 2024 je Domowina konkretne žadanja na koalicijske jednanja we

woběmaj krajomaj stajila. Při tym džěše předewšěm wo štyri resp. pjeć wjetšich temowych kompleksow: polěpšenje serbskeje kubłanskeje infrastruktury, dohodobne zawěsćenje financowanja, zaručenje serbskeho rozhlósoweho poskitka, digitalizaciju a mjeńšinowu politiku na krajnej, zwjazkowej a europskej runinje (społnomócnjenej při wokrjesu, skrućenje Serwisoweho běrowa, mjeńšinowy škit do zakładneho zakonja přiwać).

“Na zakłaže dobytych informacijow su se wužěłali konkretne, za praksu se góžece dopóručenja za wšykne na procesu pšechada wobžěłone fachowe mócy.”

3.5. Domowina podpěruje a přewodźa staršiske iniciatiwy w naležnosćach serbskeho kubłanja.

Kónc lěta 2022 dósta Domowina próstwu skupiny staršich z Malešec. Woni prošachu wo podpěru při přiwzaću svojich dźěći do 1. lětnika na SZŠ Budyšin w šulskim lěće 2023/2024. Po rozmołwje spočatk 2023 ze zastupjerjemi Krajneho zarjada za šulu a kubłanje a staršimi w Budyšinje a wjacorych dalších rozmołwach a telefonatach móžachmy naležnosć spočatk junija 2023 w dalokej měrje na dobro Malešanskich staršich a dźěći zradować.

W januarje 2023 wobroći so mać z Njeswačidla na Domowinu. Wona rysowaše situaciju wuwučowanja serbsčiny na zakładnej šuli w Njeswačidle. Falowacych wučerjow dla njemóžeše wučerka za serbsčinu hižo serbsku wučbu podawać. Serbski poskitk zaruči so po intensiwnym pytanju nachwilnje přez čestnohamtski angažement Domowinjanki.

Rěčna motiwatorka přewjedže wot nazymy 2023 kurs za staršich w pěstowarni w Němcach. Další motiwator poskića staršim pěstowarnje “Glückskäfer” w Budyšinje a pěstowarnje “K wódnemu mužej” w Malešecach tydžensce rěčny kurs. Zajimcy nawuknu rěčne wobroty, spěwčki a wokable, zo bychu z dźěćimi tež doma serbsce rěčeć abo spěwać móhli.

W Radworju wotmě so na iniciatiwu Domowiny w nazymje 2024 rozmołwne koło (kulojte blido) wo serbskich kubłanskich wužadanjach w Radworskej gmejnje. Rozmołwy so w mjeńšich kruhach dale wjedu. Z toho wurosće “Rěčna hodžina za staršich”, kotruž rěčna motiwatorka jónu wob měsac w kooperaciji ze Staršiskej iniciatiwu Radwor z. t. poskićuje. Motiwatorka stara so wo wobsahowe wuhotowanje zarjadowanja, staršiska iniciatiwa wo zaběru z dźěćimi za čas rěčneje hodžiny.

W lěće 2024 su Witaj-skupinu w Bukečan pěstowarni, kotraž je w nošerstwje AWO, njedosahaceje ličby wobdźělnikow dla rozpušćili. We wšelakich rozmołwach z relevantnymi akterami pyta Domowina tuchwilu za konkretnej strategiju, kak móhł projekt Witaj w Bukecach pokročować. Jako krótkodobna pomoc staršim wotměwa so wot oktobra 2024 kóždu pónđzelu rěčny kurs za staršich z paralelnym serbskim poskitkom za dźěći - w kooperaciji ze ZARI a RCW.

Rěčna motiwatorka w Delnej Łužicy wudźěla a přewjedže serbske kubłanske poskitki w pěstowarnjach. Nimo dźěla z dźěćimi pěstuje wuski kontakt ze staršimi. Na přikład stara so w garderobach wo serbske wuwěški ze wšědnymi poskitkami abo wo lisčiny z wšědnymi wobrotami k sobuwzaću, spěwy, basnje a hrónčka. Tak móža starši tež doma dale wot serbskeho kubłanskeho poskitka profitować a ze swojimi dźěćimi na nawuknjene nawjazać. W rozmołwach a na staršiskich zhromadźiznach w Žyłowje a Mosće 2023 kładžeše motiwatorka wulku wažnosć na zhromadnu wuměnu. Wona poradźuje we wurjekowanju serbskich słowow abo přeložuje spěwy. Nimo toho podpěruje zarjadowanja. W lěću 2023 wobdźěleše so na serbskim swójbny m schadźowanju w Mosće. Z naprašowanja wuńdže, zo sej starši staršiske popołdnja přeja. Tutemu přeću je motiwatorka w lěće 2024 z debjenjom jutrownych jejkow w Žyłowje kaž tež w Mosće z módroćišćom wotpowědowała.

Pšístup k starjejšym w Dolnej Łužicy pšez akterow na městnje a zeznaše z cłonkami serbskego familijowego towaristwa „Gromaže“ w Dolnej Łužicy stej se ražitej. Regionalny běrow Chóšebuz ako teke Zwězk pódpěrujotej Serbske familijowe towaristwo GROMAŽE.

3.6. Domowina pokročuje z rěčnym planowanjom. Zaměr je, dalšemu wuwicu zakładow serbskeje rěče přisporjeć a připóznaću serbšćiny přinošować. Podpěrujemy w Delnjeje Łužicy “masterplan za wožiwenje delnjoserbskeje rěče” a projekt “Zorja”. W Sakskej je Domowina nošerka projekta “Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč”.

58

Pódpěra Zorja-projekta

Projekt „Zorja“ a teke masterski plan stej w nosařstwje DOMPRO - Domowina Dolna Łužyca projekt ptzwr.

W lěcu 2024 je so přeni kurs Zorja wuspěšnje zakónčił. 12 wobdźělnikow je džesać mjesacow delnjoserbsce wuknyło, někotři z nich samo hač na schodženk B1/B2 Zhromadneho Europekeho referencneho ramika. Šěsć Zorjakow – počojca wšitkich wobdźělnikow - je so po zakónčenju kursa powołansce přeorientowato a džěła w serbskej instituciji abo w jednej instituciji za serbske naležnosće. Někotři z přerich kursistow su džensa sami multiplikatorjo a wuwučuja dalšich zajimcow w delnjoserbšćinje po swojich móžnosćach.

W septembrje 2024 jo se južo zachopił drugi pšeběg Zorja-projekta, w kótaremž mógu dorosćone pšez 10 mjasecow na imersiwnu wašnjnu se pšiswójš dolnoserbsku rěč. Domowina pódpěra toš ten projekt na dwójaki part. K přeridnemu póbitujomy praktikumowe měštno za dweju Zorja-wobžělnikow (RCW a zarjad Domowiny), dokulaž jo praktikum jaden žěl intensiwnego kubtanja pla Zorjow. Pši tej góžbje móžo Zorjak swóje rěčne zamóžnosći w praksy wužywaš a wjele pšiwuknuš. K drugemu wobžěluju se Zorja-kursisty na certifikatnem pšespytowanju – na zachopjeńku a na kóncu jadnogo pšeběga, což jo wažny zakład za pósuzowanje rěčnych znajobnosćow kursistow a za refleksiju žěla rěčnych trenarjow.

59

Wósebne pšipóznaše młodeje ekscelece w dolnoserbšćinje

W lěše 2024 jo mógał RCW přeridny raz pšepódaš wósebne pšipóznaše młodeje ekscelece w dolnoserbšćinje dwěma młodyma lužoma. Do togo smy w měrcu testowali pšes wósobow na niwowje C1 pó Zgromadnem europekem referencnem ramiku za rěcy. Toš tej wuznamjenjonej luža stej dobry rezultat pši certifikatnem pšespytowanju C1 dojšpítej. Wósebne pšipóznaše dej k wužywanju rěcy skobožiš a k napódobnjenju motiwěrowaš. Mimo togo ma wujasniš, až dajo teke zwenka šulskego/universitnego kubtanja wjelebočne móžnosći nawuknjenja rěcy pšez individualne wužywanje zarědowanjow, wucbných srědkow a wuscetanjow. Z wósebnym pšipóznašim dej se teke zwěšćiš, do kótareje měry maju dolnoserbski powědajuce wósoby ekscellentnu rěčnu ekspertizu, z kótarejuž mógu dolnoserbsku rěčnu zgromadnosć wobogašiš. Comy z tym pšipóznašim młodych dorosćonych ideelnje a emocionalnje mócnjej na dolnoserbsku rěčnu a kulturnu zgromadnosć wězaš a jich pšez to pšiwabiš a dobydnuš za serbske žěto w Dolnjeje Łužyicy.

ZARI – Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč

Projekt ZARI - syć za serbsku rěč a regionalnu identitu je w nošerstwje Domowiny a zaruča z tym profesionelny přewod projekta. Zarjad stara so wo personal, podpěruje we wobłuku zjawnostneho džěta, we wobłuku financow a při strategiskim wuwicu projekta. W lěće 2023 wusměrješe so džělawosć mjez druhim na to, personal za wupisane městna zdobyć a nowych sobudžětačerjow zadžětać. To je so džělnje derje radziło, dalše wobsadženja městnow slědowaše w lěće 2024. W projekće ZARI džěta cytkownje 15 wosobow (staw: 02.01.2025) we wšelakich wobłukach. W kulturnym wobłuku skutkujaja tři wosoby, we wobłuku projektowego managementa dvě wosobje a w rěčnym wobłuku nimo šěsć motiwatorow tež sobudžětačer za rěčne kubłanje a docentka za intensiwny, imersiwny program “domoj”. We wobłuku slědženja skutkujetej dvě wosobje a dalša na honorarowej bazy.

Na wuchodze Hornjeje Łužicy a w srjedźnej Łužicy, kónčinomaj, hdžež so serbska rěč hišće rewitalizowata njeje, džěta šěsć rěčnych motiwatorow. Rěčny motiwator, kotryž stara so wo region wokoło Łaza, Sprjewineho Doła a Delnjeho Wujězda ma swój běrow w Delnim Wujězdze. Tamna rěčna motiwatorka skutkuje za region Slepom a Wochozy a ma swój běrow na farje w Slepom. Rěčny motiwator, ze sydłom w Přiwćicach, skutkuje za region Malešecy, Kubšicy a Bukecy. W běrowje we Wojerowskim domje stara so rěčna motiwatorka wo tamniši region a Halštrowsku holu. Na dwórnišću w Radworju je rěčna motiwatorka docpějoma, kotraž ma kónčinu wokoło Wulkeje Dubrawy, Radworja, Rakec, Njeswačidła, Bóšic a Hodžija na starosći. Šěsty motiwator ma swój běrow w Budyšinje a stara so hłownje wo rěčne kursy za staršich, kotrychž džěci w pěstowarni serbsce wuknu.

Rěčni motiwatorojo přewjeduja zarjadowanja najwšelakorjšeho razu a poskičeja rěčne a konwersaciske kružki. Zdobom poradźuja a podpěruja lokalnych akterow. Kóždy ma individualne poskitki a wužiwa swójske metody a graty. W rěčnym wobłuku su so wšelake formaty rěčnych kursow wuspýtali runje tak kaž nowe metody a materialije. Nimo toho je koncept za intensiwny, imersiwny rěčny

poskitk “domoj” nastat. Dwanaće wobdžělnikow změje w lěće 2025 móžnosć w běhu 9 mjesacow hornjoserbsčinu nawuknyć.

Sociolinguistiske slědženja w pjeć regionach tworja zakład za akciski plan. Přewjedli su so 30 rěčnych biografiskich interviewow, zo bychy so wšelakore přeswědčenja, tak mjenowane rěčne ideologije, a nastajenja k serbskej rěči identifikowali, kotrež ludži serbsce rěčeć pohonjeja abo tomu zadžewaja. Nałožuju metodu wobdžěleneho wobkedźbowanja (teilnehmende Beobachtung) stej wědomostnej sobudžětačerce rěčnu praksu na zarjadowanjach zwěšćitoj. Rozmołwy z rěčnymi motiwatorami wudospołnichu analizu rěčneho połoženja we wšelakich kónčinach, runje tak kaž wuhódnoćenje naprašowanja kursistow.

Kónc lěta 2024 stej slědźerce akciski plan dopisałoj, kotryž wopřija naprawy za rěčne planowanje a je jenož džěl toho, štož je trjeba, zo bychmy wiziju 100 000 serbsce rěčacych zwoprawdźili. Akciski plan 2025/26 wusměrja so na dorosćenych a pjeć regionow hornjoserbskeho sydlenkeho ruma, štož wotpowěduje skutkowanju projekta ZARI. W běhu dweju lět móže so proces jenož zahajić a na najwažniše wužadanja skedźbnić. Akciski plan ma so zhromadnje z akterami dale pisać, wudospołnić a realizować.

W lětomaj 2023/2024 smy projekt ZARI natwarili, nowy personal zdobyli a struktury za zhromadne džěto wutworili. Mjez druhim je webstrona nastata kaž tež nowy logo a corporate design projekta. Nimo webstrony informuja a wabja sobudžětačerjo w socialnych medijach za zarjadowanja a rozprawjeja tež wo tutych. Džěto z projektowymi partnerami je zaběžato a so prawidłownje skruća a rozšěrja.

3.7. Rěčny centrum WITAJ wudźěluje certifikaciju hornjo- a delnjoserbskich rěčnych kmanosćow po Zhromadnym europskim referencnym ramiku za rěče, zo by so wosebje zwyżanju statusa serbskeje rěče přinošowało.

Pruwowanske nadawki za rěčny certifikat serbšćiny (hornjoserbsce a delnjoserbsce) předleža mjeztym hač do niwowa C1. Pruwowanja za rěčny certifikat hornjoserbšćiny přewjeduja so kóždy lěto w nalěću a lěću resp. wuwzaćnje tež na naprašowanje. Za rěčny certifikat dolnoserbšćiny su pšespytowanja w nalěšu a nazymje, ale teke na napšašowanje.

Wobdźělnicy na pruwowanjach za rěčny certifikat

lěto	niwow	ličba wobdźělnikow za rěčny certifikat hornjoserbšćiny	ličba wobdźělnikow za rěčny certifikat dolnoserbšćiny
2023	A1	11	7
	A2	10	7
	B1	6	12
	B2	3	5
	C1	3	5
2024	A1	19	5
	A2	3	10
	B1	1	3
	B2	1	1
	C1	1	-

3.8. Domowina podpěruje nowe a digitalne formy wuwučowanja, wuwijanje digitalnych wučbnych srědkow a medialne rěčne kursy. Rěčny centrum WITAJ realizuje aktiwity k nawuknjenju serbskeje rěče z pomocu nowych digitalnych medijow w kooperaciji z partnerami. Domowina podpěra wutwar nošneje struktury k dołhodobnemu přesadženju serbskich digitalizaciskich projektow.

Wučbne srědky

Hłowne čeziščo publikacijow pak su w přnim rjedže **wučbne materialije za zaručenje šulskeje wučby w serbskej rěči: wučbnicy, džěłowe zešiwki, słowniki a přiručki**, kiž so w pedagogiskim wotrjedže RCW nadžěłaja a za produkciju spřihotuja. Wulki džěl tutech mjenowanych materialijow wopřija tež přidatne poskitki kaž aplikacije za šulerjow a wučerjow, wučerske doporučenja, hrajne plany z nawodom k wužiwanju abo DVD z wuknjenskeje software. Tež CDki z awdijowymi poskitkami so wudawaja. Tak wobsahujetej wučbnicowej rjadaj „Wuknjemy serbsce“ za serbsčinu jako cuza rěč a „Serbsčina“ za serbsčinu za rěčnu skupinu 2 takje awdijowe poskitki. Šulerjo móža wubrane teksty a spěwy słušač a dóstanu tak pomoc při nawuknjenju cuzeje rěče.

Nowa džěłowa kniha za dorosćenych „Wězo serbsce A1“ wobsahuje QR-code, přez kotryž dóstanu so wuknjacy na stronu materialien.sorbischlernen.de. Na tutej stronje namakaja tłóčatko Wězo serbsce! Serbsčina za dorosćenych A1. Tam nadeńdu link na Task-Card, na kotrejž steja wuknjacym přidatne interaktiwne zwučowanja a wšelakory digitalny material k dispoziciji.

Poskitk na internetnej stronje **materialien.sorbischlernen.de** so stajnje rozšěrja a aktualizuje. Tak steja wučerjam přenje wučbnicy a džěłowe zešiwki za wužiwanje na elektroniskich taflach k dispoziciji. Jedna so wo „Našu fiblu“ z wotpowědnymi džěłowymi zešiwkami, „Našu maćerščinu 2“ z džěłowym zešiwkom, přěnju brošuru w rjedže čitanskeje křinje „Čitanje pućujo po ščežkach wotkrywač“, „Kartu Němskeje“, brošuru „Lutujemy milinu“, brošuru „Demokratija“, „Zešiwk małych detektiwow“ a „Nazwukowu kartu“ – wšitko materialije za zakładne šule. Ale tež za wyše šule a gymnazij steja wučbnicy w elektroniskej formje k dispoziciji a to „Naša maćerščina 5“, „Karta Němskeje“, brošura „Lutujemy milinu“ a brošura „Demokratija“. Na startowej stronje namakaja wučerjo material pod ‘WHITEBOARD – zakładna šula’ a ‘WHITEBOARD – wyša šula’.

Tež onlineposkitk na samsnej stronje za serbsčinu wuknjacych „SOL-online serbsce wuknyć“ je so rozšěrił. K znatym

downloadam smy 10 wuknjenskich widejow dodali.

Nowa kategorija z didaktiskim materialom za serbskorěčne resp. -kulturne kubłanje džěci w džěčacych dnjowych přebywanišćach skići nětko tež za předšulsku starobu digitalne wobsahi za čitanje, słušanje a spěwanje.

Jako digitalnu platformu za wuměnu wučbnych materialijow je RCW hižo 2023 zawjedł system **witaj.taskcards.app**, kotryž zmóžni jednoru wuměnu wšelakich materialijow mjez serbskimi wučerjemi a so wuběrje tež za planowanje kompleksnych multimedialnych wučbnych wobłukow hodži, kotrež dadža so tohorunja wuměnjeć. Mjeztym wobsteja platformy za předmjety serbsčina (zakładna a wyša šula), towaršnowěda, matematika, geografija a wěcna wučba. Dalše předmjety so běžnje po naprašowanju wutworjeja. Wobšěrna licenca RCW zmóžnja mjeztym 12 wučerkam/-jam so aktiwne na wuměnje wobdžěleć a tak nic jenož swójske resourcy lutować, ale tež serbsku kubłansku syć skrućeć. Po wjacorych dalekubtanjach (w RCW, Mišnje a na jednotliwych šulach) wuwědomja so, zo njeje za kóždu/-eho wučerku/-ja samozrozumliwe swój material, wšelakorych přičin dla, z dalšimi džělic. Přidatne poskitki za dalekubtanja a zeznaće platformy maja k dalšemu etablěrowanju mjez serbskimi wučerkami/-jemi wjesć.

Rěčny centrum WITAJ poskići cyły rjad rěčnych kursow za dorosćenych na wšelakich městnach, tež online: <https://bit.ly/witaj-kursy>

Digitalna wučba, kotraž měła kooperatiwne džěło mjez šulemi a zhromadne wuknjenje šulerjow sčasami zmóžnić, je nam dale naležnosć. Zakładne infrastrukturelne wuměnenja su na někotrych šulach hižo date. Budže pak to hišće dlěšodobny eksperimentelny proces hladajo na konferencnu techniku a wobsahi wuknjenja. Ze zakładnej šule “dr. Marja Grólmusec” w Slepom smy přeni techniski test kónc lěta 2024 přewjedli.

3.9. Domowina přewodźuje ewaluaciju wučby hornjoserbšćiny kaž tež monitoring wučby delnjoserbšćiny.

Sakske ministerstwo za kultus (SMK) přepoda nazymu 2022 Serbskemu institutej (SI) nadawk za wědomostny přewod ewaluacije šulow, kotrež po koncepciji 2plus dźělaja. RCW je čton projektoweje skupiny pod nawodom SI. Wobstatk ewaluacije je projekt „Zwěšćenje rěčneho stawa šulerjow 8. lětnikow w serbšćinje“ na wyšich šulach a gymnaziju. Tutón dźěl ewaluacije so lětnje wospjetuje a twori z dobom zakład monitoringa efektiwity koncepta 2plus (**output-orientacija**). SMK je rozsudžiło, so we wobłuku ewaluacije koncepta 2plus na pruwowanske nadawki certifikata schodženka B1 złožić, za kotrež je RCW nadawki nadźěłał a wšitke trěbne podložki přihotował. W lěće 2022/2023 přewjedže so pilotowa faza přepytowanjow rěčneje kompetency za 109 šulerjow na SWŠ Worklecy, WŠ Slepó a na Serbskim gymnaziju Budyšin. RCW wobdźěli so na přewjedženju a hódnoćenju testow šulerjow, na formulowanju rozprawy wo wuslědkach pilotoweje fazy, na šulskointernym předstajenju wuslědkow na wobdźělenych šulach nazymu 2023 kaž tež na zjawnym předstajenju na Institutnym dnju 29.11.2023. Wot šulskeho lěta 2023/2024 sem so na 7 šulach pola šulerkow a šulerjow 8. lětnika prawidłownje rěčny staw zwěšća. W lěće 2024 bě RCW wobdźěleny na přepruwowanju a wuhódnoćenju wuslědkow 206 šulerjow.

Na iniciatiwu Serbskeje rady w Braniborskej přewjedže so monitoring serbskich poskitkow na šulach z **input-orientaciju**. Zwěšćeja so ličby šulow a šulerjow, planowaných a podatých hodžinow kaž tež personalna situacija. Domowina ma wot kónc lěta 2024 prawo, so na kwartalnych zetkanjach Serbskeje rady z Ministerijom za kubljanje, młodžinu a sport (MBS) a šulskim hamtom Choćebuz wobdźělič. Na decemberskim posedženju je so Domowina přeni raz wobdźěliła a zwěšćiła, zo ličba podatých hodžinow serbšćiny falowacych wučerjow a falowaceje kwalifikacije dla spada.

Ze stron statnych instancow so žane konkretne naprawy, kotrež móhli tute wuwiće skónčić, njeprzedstajichu. Nowa Serbska rada Braniborskeje a Domowina budžetej na tutym městnje intensiwnje z MBS a šulskim hamtom Choćebuz rozmyslować dyrbeć.

3.10. Wo serbskorěčnych kubłanskich pučach informuje Domowina staršich w kooperaciji z třecimi wobkedźbujo regionalne rozdźěle.

W rozmołwach z nawodnistwami kubłanišćow, kublarjemi a wučerjemi skedźbnjeja sobudźělaćerjo Domowiny wobstajnje na wšelake informaciske materialije za staršich kaž tež na móžnosć, staršich přez přednoški na zarjadowanjach kubłanišća wo serbskich kubłanskich pučach informować. Bohužel kubłanišća poskitk přednoškow lědma wužiwaja. Jeniče přez intensiwnje wosobinske naprašowanje je so na přikład kónc lěta 2023 poradžiło, na zakładnej šuli w Rakecach na “dnju wotewrjenych duri” dźěło rěčneje motiwatorki a serbske kubłanske puče zajimowanym staršim předstajić. Informaciske stejnišćo w zwisku ze swjedženjom abo druhim zarjadowanjom kubłanišća pak njeje prawy puč, ze staršimi do kontakta přińć. Podobny zjaw smy tež na swjedženju w kubłanišću w Myšecach srjedz 2024 dožiwili. Wabjenje za serbske kubljanje trjeba nowe kreatiwnje ideje.

Informaciske materialije móže sej kóždy zajimc tu wotwołać:

bit.ly/witaj-os-kitas

<https://bit.ly/witaj-ns-flyer>

3.11. Domowina podpěruje aktiwity za zdobywanje serbskeho dorosta w a zwonka Łužicy.

Najwjětše wužadanje do přichoda Domowiny, jeje zarjada z wotrjadom RCW ze wšitkimi přislušnymi projekty je dobywanje dorosta na wšitkich runinach serbskeho žiwjenja, hač na polu čestnohamtskeho angažementa abo jako přistajeny/a w serbskej instituciji.

Njeje přeco lochko za wšitke towarstwa, předsydstwa, gremije a delegowanja namakać wotpowědne wosoby, kiž so w najwšelakorišich wobłukach serbskeho žiwjenja čestnohamtsce angažuju. Za to stej wjele prócy a časa trěbnej. Wažne je při tym wosobinski a wotewrjeny počah k wšitkim našim člonam a towarstwam.

Přistajeni Domowiny wopytuja tohodla prawidlownje studentow w Lipsku a Drježdžanach, zo bychu wo swojej džělawosći a swojim skutkowanju rozprawjeli kaž tež za sobudžěto wabili. Wězo so naši sobudžětačerjo z młodostnymi tež wo wužadanjach a wuwicach w zwisku ze serbskim žiwjenjom wuměnjeja a někotružkuli mysl sobu wozmu. Zdobom je so Domowina na 2. wukubłanskich wikach w Ralbicach prezentowała, za džěto w serbskich institucijach wabiła a šulerjow a šulerki wo skutkowanju Domowiny informowała. (hlej tež směrnica 2.1.) Šulam poskićamy, serbske institucije zeznać. Přeprošamy šulerjow do Serbskeju domow a předstajamy jim džělawosć Domowiny, naše wotrjady a projekty.

Zhromadnje ze SŠT smy brošurku “Ekskursija po serbskich institucijach w Budyšinje” zestajili. W njej wšitke serbske zarjadnišća a institucije, kotrež su w Budyšinje zaměstnjene, krótko předstajamy. Brošurki smy wšitkim šulam přepodali a jim předstajili. Šulerjo zhonja tak tež wo wšelakich wukubłanskich móžnosćach w serbskich institucijach.

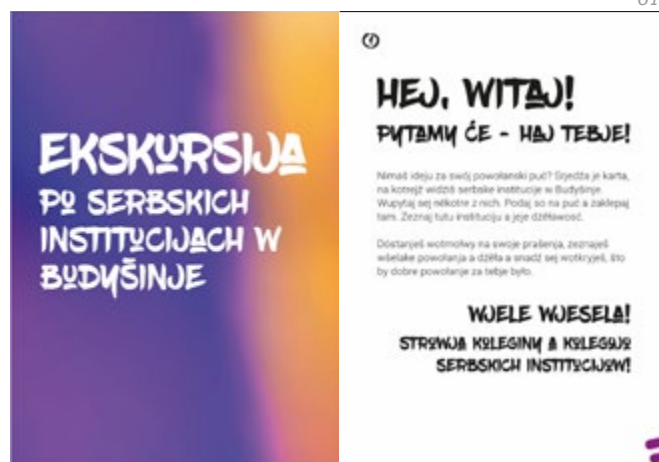
Kóžde druhe lěto w jutrownych prózdninach wuhotuje RCW ferialny kurs za džěči, kotrež wotrostu zwonka Łužicy. Wot 02. do 05.04.2024 nawuknychu 22 šulerjow 1.- 6. lětnika z cyteje Němskeje pod nawodom studentow wučerstwa zakłady serbskeho alfabetu, krótkke basnje a serbske spěwy. Nimo toho zeznachu serbske kulturne institucije, kaž džiwadło, muzej a nakładnistwo.

Wospjetnje mamy tež w zarjedže Domowiny a RCW wakantne džětowe městna, kiž njemóžachmy tež po wospjetnym wupisanju wobsadzić.

Za dohodobne zdobywanje serbskeho dorosta poskićuje Domowina wosebje mladym čłowjekam móžnosć praktika a prózdninskeho džěta. Při tym džělawosć Domowiny zeznaja a kontakt k Domowinje nawjazuju.

Jeniče w lěće 2024 mějachmy na př. w zarjedže Domowiny dohromady 17 krótkodobnych přistajenych (mjenje hač 70 dnjow wob lěto) kaž tež minijober(k)ow. Tomu přidruža so mladostni, kiž nas w běhu lěta na honorarowej bazy na najwšelakoriše wašnje podpěruja. Hač je to za čas šulskich prózdnin, po zakončenju šule, w semesterskich prózdninach abo po boku studija. Wjeselimo so přez kóždužkuli podpěru na najwšelakorišich polach našeje džělawosće. Hač je to podpěra při organizowanju krótko- a dohodobnych projektow abo zarjadowanjow, hač su to najwšelakoriše rešerše a analyzy, pomoc w zjawnostnym džěle abo džěto w archiwje: džěta je dosć a nadosć.

Wjeselimo so, zo smy w poslednich lětach přiběrajcy wjace dorosta za nas zdobyć móhli.

4. Kubłanje w narodnym duchu a dorost

4.1. Domowina zasadźuje so w Sakskej za prawniske postajenje za kubłanski koncept z plus a za stajny monitoring nastupajo koncept w šulskej praksy. Domowina žada sej hromadže ze Serbskej radu a Serbskim šulskim towarstwom nowelěrowanje wuwjedźenskeho postajenja šulskeho zakonja.

62

Předžětanje Sakskeho postajenja wo dźěle na serbskich a druhich šulach w serbskim sydlenkim rumje (Verordnung über die Arbeit an sorbischen und anderen Schulen im deutsch-sorbischen Gebiet, z lěta 1992) je dołhodobny nadawk. Postajenje je wjacje hač 30 lět stare a ma so po woli Hłowneje zhromadźizny Domowiny aktualizować. Tójšto rozmołwow z wučerjemi a nawodnistwami šulow smy wotměli. W poslednimaj lětomaj je Domowina zhromadnje ze SŠT posedźenja k wobsahej postajenja přewjedła, zo by so zhromadny konsens namakał.

Prěni naćisk postajenja je so na dźěłowej runinje ze zastupjerjemi SMK wobjednawał a znowa předžětał. Zwěščamy, zo njeje stajnje kruteje wole, nowelu spěšnje předžětać a aktualizować. Přewulke su zasadne wužadanja na polu šulskeho kubłanja, pře rozdžělnje su zajimy jednotliwych partnerow na wšěch runinach. W nowej legislaturnej periodźe Sakskeho krajneho sejma dyrbymy nowych partnerow w knježerstwje kaž tež politiskich stronach namakać, kiž so z nami za nowelu postajenja zasadźuja, zo by so hišće w tutej legislaturje schwaliła.

4.2. Domowina iniciěruje wuměnu mjez serbskimi šulemi jako kročel k tomu, wutworić cytk serbskich šulow.

Wužadanja na polu kubłanja su hoberske a dyrbimy zwěšćić, zo je dołhodobny zaměr wutworić cytk serbskich šulow přewšo wužadacy. Wobstejnosće w Delnej, srjedźnej a Hornjej Łužicy su přewšo rozdźělne. A mamy džeń wote dnja najprjedy raz wšědne nadawki zmištrować. Hač su to čezje při šulskim transporće, falowacy dorost serbskich šulskich nawodow, wotrijadowanja serbskeho wučerskeho personala, wabjenje młodych serbskich wučerjow wróćo do Łužicy, falowaca podpěra ze stron SMK při zhotowjenju informaciskeho materiala wo serbskim kubłanju, personalne wužadanja w LASUB, zarjadowanje rjadownjow w Radworju atd., lisćina krótkodobnych palacych nadawkow a naležnosćow je dołha.

Wuměnu ze serbskimi nawodami, SŠT a Domowinu pak smy iniciěrowali. Zeńdženja šulskich nawodow w zamołtosći SŠT, kotraž je Domowina zaměrnje přewodźata, su zhromadne stejischó wunjesli. Politiske žadanja SŠT - wupłód zetkanjow - zwjazkowe předsydstwo podpěra. Wone su zakład za nowelěrowanje postajenja wo dźěle na serbskich šulach a za móžny šulski cytk. Přiwšěm pak njeje hišće mjez šulemi konsensa, kotryž je za wuske zhromadne dźěło trěbny. Za to trjebamy dalše posedženja, iniciatiwy a dowěrliwu wuměnu. Přewulke su tuchwilu powšitkowne wužadanja na polu šulskeho kubłanja. Domowina zwěšćić, zo na kóncu tola hišće kóždy šula za sebje wojuje.

Wutworjenje cytk serbskich šulow je a wostanje wužadnje a dołhodobny zaměr.

Dalša móžnosć, serbske šule hromadze zwjesć a wuměnu nastorčić, je kóždolětny fachowy džeń 2plus. RCW je kooperaciski partner za SMK a LaSuB. RCW stara so wosebje wo aktualizowanje internetoweje strony forum2plus.de, organizaciju informaciskeho materiala za fachowy džeń, přijecje a zastaranje. 6. fachowy džeń 2plus wotmě so 16.08.2023 w Slepom ze 176 wobdźělnikami. Na 7. fachowym dnju 2plus dnja 26.10.2024 w Chrósćicach witachmy něhdže 140 wobdźělnikow. Wobaj fachowej dnjej běštaj derje organizowane a wothłós wobdźělnikow bě jara dobry. Do sobudžěta běchu tež přistajeni Domowiny z RCW zawjazani, kiž su wjacore dźěłarnički za wobdźělnikow přewjedli.

Wužadnje na DSG

W nazymje 2024 dósta Domowina pismo šulskeje konferency Delnjoserbskeho gymnazija Choćebuz (DSG). Z njeho wuńdže, zo wotpohladuje město Choćebuz njewobmjezowane zwyżenje kapacity na štyri čary a chce tole jako wudospołnjenje k planej šulskeho wuwica 2022 – 2027 zapisać. Na zakładze napjateje personalneje situacije a hižo wučezonych rumnostnych kapacitow wohroža zwyżenje kapacitow na štyri čary runohódne rěčne profilowanje a z tym zwjazuju tež specialno-šulski profil DSG. Hižo nětko njeje personalnych wuskosćow dla zwoprawdženje w přenjetnje planowanym wobjimje móžne.

Domowina podpěrowaše DSG w tutej naležnosći a wupraji so raznje přećiwo zwyżenju ličby rjadownjow wot tři na štyri w jednym lětniku. Na to wuběrk za kubłanje města Choćebuz na swoim posedženju dnja 28.11.24 rozsudźi, zo so jenož nachwilnje w šulskimaj lětomaj 2025/26 a 2026/27 w sedmym lětniku štyri rjadownje zarjaduja.

4.3. Domowina koordinuje lětnu wuměnu zastupjerjow Domowiny w šulskich konferencach Braniborskeje a Sakskeje.

Po ewaluaciji zastupnistwa Domowiny we wjace hač 30 šulskich konferencach w Bramborskej a Sakskej je Domowina rozsudźila, zastupnistwo w tutych na mjenje wosobow wusměrić, zo bychu so aktualne wužadanja a politiske kubłanske wuwica lěpje koordinowali. Tak je móžno, na aktualne wužadanja krótkodobnje reagować abo kontakty nawjazać.

2024 powoła Zwjazkowe předsydstwo tuž referentku za naležnosće kubłanja Domowiny za poradźowace sobudžěto w šulskich konferencach w Sakskej a Braniborskej. Referentka koordinuje swój zastup přez regionalne běrowy Domowiny, jelizo njemóže so sama wobdźělić. Ze svojim zastupjerjom/ swojej zastupjerku so wona wusko wothłósuje. Z kubłanskim wuběrkom zwjazkowego předsydstwa referentka za kubłanske naležnosće nazhonjenja a wuwica na šulach w Sakskej a Braniborskej po potrebjce wuhódnoći.

5. Kultura a wuměłstwo

5.1. Domowina podpěruje džěło “Fachoweje komisije za serbske narodno-kulturne namrěwstwo”. Zaměr komisije je přewodźeć namakanje wotpowědnych nošnych strukturow. Domowina je aktiwny partner wobsahoweje debaty a so zhromadnje z partnerami za zdobyće wotpowědnych zakładow zasadža.

W lěće 2022 iniciěrowaše a podpěraše Domowina džěło “Fachoweje komisije kulturneho wuběrka za serbske narodnokulturne namrěwstwo”. Zaměr komisije je, zdžětać a namjetować kmane struktury, štož je so ze schwalenjom projekta Serbskeho instituta – koncepcije “digitalny register Serbskeho kulturneho herbstwa” (SKH) – de facto poradžilo. Domowina je dale aktiwny partner wobsahoweje debaty a so zhromadnje z partnerami za zdobyće materielných zakładow zasadžuje. Tuchwilu njeje skupina jako tajka wjace aktiwna, móže pak so w kóždym času wotpowědnje zaměrej zaso wozrodzić.

5.2. Domowina spěchuje zachowanje a pěstowanje serbskich nałožkow. Pruwuje móžnosć, serbske nałožki, kotrež su w zapisu imaterielneho kulturneho namrěwstwa Němskeje, do wotpowědneje UNESCO-lisćiny zapisać dać.

- hlej 1.1. - Kulturny wuběrka

5.3. Domowina je nošerka XIV. mjezynarodneho folklorneho festiwalu Łužica. Přewodźa akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju dalších aktiwitow.

Domowina bě nošerka festiwalu, kiž přewjedže so wot 06.-09.07.2023 w Budyšinje, Hochozy a Chrósćicach. W přihotowanskim wuběrku za 14. festiwal dźělachu na zakładze koncepcije za realizaciju programa kaž tež wobzamknjenjow ze spočatka lěta 2021 zastupjerjo slědowacych kooperaciskich partnerow z Domowinu z.t. hromadže:

- Serbska rejowanska skupina Smjerdžaca z.t.
- Serbski folklorny ansambl Wudwor z.t.
- gmejna Chrósćicy jako hosćičelska gmejna
- Założba za serbski lud

Kooperaciscy partnerojo běchu znowa:

- Němsko-Serbske ludowe dźiwadło Budyšin
- Serbski ludowy ansambl Budyšin
- měšćanske zarjadnistwo Budyšin
- zarjad Picnjo z gmejnu Hochoza

Zastupjerjo tutech institucijow dźělachu po potrebjce w přihotowanskim wuběrku festiwalu sobu.

W lěće 2022 je Zwjazkowe předsydstwo Domowiny člonow do přihotowanskeho wuběrka za Mjezynarodny folklorny festiwal ŁUŽICA – ŁUŽYCA – LAUSITZ 2023 powołało.

Nawod festiwalu přewza něhdyši jednačel Domowiny Marko Kowar, kotrehož dołhodobnje někak dźesać přistajenych ze zarjada podpěraču. K tomu slušeše podpěra a organizacija dźělawasće festiwalneho wuběrka, kiž so w přihoće na festiwal 2023 prawidlownje zetkawaše, přewzače konkretnych nadawkow, wobhospodarjenje budgeta kaž tež administratiwne a projektowe nadawki.

Projektowi sobudźěłačarjo a regionalne rěčnicy zarjada přewodźachu akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju jich předewzačow.

63

64

MJEZYNARODNY
FOLKLORNY FESTIWAL
ŁUŻICA – ŁUŻYCA – LAUSITZ

65

66

67

5.4. Z projekty, kulturnej wuměnu a wuprawami haji Domowina kulturne styki do wukraja. Z tym přisporja kulturnu identifikaciju a swětawotewrjenosć Serbow.

hlej směrnica 1.5

delegowanja 2023

što	što přepróšuje / što	hdže	hdy
Pawk z.t.	MENS / Jutrowny seminar	Burgenland / Awstriska	31.03.-07.04.2023
zastupjerjo MFF “Łužica”	CIOFF - III Forum of Festivals Directors	Cali / Kolumbiska	30.04.-06.05.2023
Towarstwo Cyrila a Metoda	Europassion	Hořice / Āeska republika	08.-11.06.2023
Sophie Hejduškec (w.n. towarstwa Pawk z.t.)	HIGA23 (zetkanje mlódstnych MINORITY)	Vitoria-Gasteiz / Španiska	17.-21.07.2023
SRS Smjerdźaca	MFF Obrenovac	Obrenovac / Serbiska	10.-13.08.2023
Bratrowstwo (dźiwadłowa skupina)	přečeljo z Wendlanda	Lüchow	01.-03.09.2023
SRS Smjerdźaca	Beseda Chrudim	Chrudim / Āeska republika	01.-03-09-2023
Serbski folklorny ansambl Wudwor, Domowina, SKT	Tag der Sachsen	Aue-Bad Schlema	02.-03.09.2023
Serbska reja	přečeljo z Wendlanda	Lübeln / Wendland	02.-03.09.2023
Pawk z.t.	MENS / Diversity Festival	Triest / Italska	24.-30.07.2023
skupina Astronawt	Sakske zast., Domowina, Serbski muzej	Wrocław / Pólska	11.10.2023
Pawk z.t.	Nazymski seminar MENS	Subotica / Serbiska	16.-22.10.2023

kulturna wuměna 2023

Pawk z.t.	Jutrowny seminar MENS	Burgenland / Awstriska	31.03.-07.04.2023
-----------	-----------------------	------------------------	-------------------

delegowanja 2024

što	što přepróšuje	hdže	hdy
Serbski folkorny ansambl Wudwor	konwent pčotarjow	Budyšin	17.02.2024
Serbska lajska dźiwadłowa skupina Chrósćicy	SPL	Praha / Česka republika	01.-03.03.2024
Pawk z.t.	MENS / Jutrowny seminar	Budyšin	23.-30.03.2024
Serbska reja z.t.	FUEN / Non-kin-state seminar	Lubnjow	23.-26.04.2024
SRS Smjerdžaca	THE SICILY INTERNATIONAL FOLK FESTIVAL	Sicilska / Italska	24.-26.05.2024
Towarstwo Cyrila a Metoda	Europassion	Csiksomlyó / Rumunska	06.-09.06.2024
Rubiško	Deutsches Trachtenfest	Wangen	07.-09.06.2024
Drastowa a rejomanska skupina Barbuk	4. International Carnival in Tivat	Montenegro	06.-10.06.2024
serbscy młodostni, předsyda, městopředsyda	Ministerski prezident Sakskeje	Drježdžany	18.06.2024
Pawk z.t.	MENS / Diversity Festival	Bleiburg / Awstriska	18.-21.07.2024
sobudžělačer SKT	wokrjes Budyšin	Shanxi / China	20.-25.08.2024
SRS Smjerdžaca	Mjezynarodny folklorny festiwal PISEK	Pisek / Česka republika	24.-25.08.2024
Chór Lipa	SPL w Praze	Praha / Česka republika	08.09.2024
Lena Hauptmannojc	LIET - Song Contest	Korsika / Francoska	20.-23.11.2024
Pawk z.t.	MENS / Nazymski seminar	Pécs / Madžarska	04.-10.11.2024

kulturna wuměna 2024

Chór Meja	chór Baška	Baška / Česka republika	04.-06.10.2024
-----------	------------	----------------------------	----------------

5.5. Regionalne muzeje, domizniske stwy a městnosće zetkawanja a wopominanja pokazuja na žiwe serbske stawizny. Domowina podpěruje jich sylńenje a koncepcionelne wuwće zhromadnje z nošerjami.

W minjenej legislaturnej dobje smy so wo wjacore projekty starali. Serbski institut je eksponaty w Domje Měrcina Nowaka Njechorńskeho (MNN) jako pilotowy projekt digitalnje inwentarizował. Tež studijo Lucija je muzej w 3D-technice natočil, zo je tutón digitalnje přistupny a rěčnaj motiwatoraj staj z bookii-pisakom detaile w muzeju MNN nahrawatoj.

Muzej Čišinskeho je so na dotalnym městnje (Zakładna šula w Pančicach-Kukowje) znowa natwaril - wosebje z pomocu regionalneje rěčnicy župy "Michał Hórnik". Tuchwilu so wón dozhotowi a zarumuje. Domowina prócowaše so tu uspěšnje wo spěchowanske srědki wot Zwjazka a dalšich.

Wužadanje wostanje dale wudžeržowanje a namakanje nowych idejow a konceptow za wožiwjenje tutych kulturnych zetkawanišćow w přichodze. (hlejtomu tež dom MNN pod džěłowa směrnica 1.4)

Nowy team kulturneho wobłuka projekta ZARI džěła wot septembra 2023 a je koncepciju ze zaměrami, džěłowym kaž tež časowym planom wudžěła. Wobłuki džěławosće zapřijaja muzeje a domizniske stwy; hudźbu a reje; literaturu, džiwadło a film; ludowe wuměłstwo; rjemjesło a drastu kaž tež sport. Wobłuk kultura skutkuje w cyłym serbskim sydlenkim rumje Hornjeje Łužicy.

Sobudžělaćerce stej wot pózdnjeho nalěča 2024 interviewy z akterami domizniskich stwow a muzejow wjedli, zo bychu wo aktualnej situaciji, wo wužadanjach a planach za přichod zhonili a tute dokumentowali. W rozmołwach jewi so stajnje zaso trěbnosć dalekubłanjow a prawidlownych džěłarničkow.

Wuslědki rozmołwow su so analyzowali a so kónc 2024 w Stróži sobudžělaćerjam mjeńšich muzejow a domizniskich stwow předstajili. Zarjadowanje skićeše wobdžělnikam nowe dohlady, zajimawe fachowe přednoški a skladnosć so wo wužadanjach a móžnosćach swojeho džěła wuměnić. Dalši wažny aspekt bě diskusija wo dwurěčnosći w muzejach. Wobdžěleni rozjimaču, kak hodža so wjacerěčne poskitki efektiwnje zwoprawdźić, zo bychu šěrši publikum narěčeli a so muzeje na serbske rěčne rumy wuwiali.

68

69

5.6. Domowina podpěruje a spěchuje serbske sportowe wubranki, zo by so serbska identita tež přez sport skrućowała. Domowina rjaduje wobdźělenje Serbskeho mustwa na sportowych zarjadowanjach kaž na př. na EUROPEADže.

70

71

EUROPEADA je separatny projekt w hospodarskim planje Domowiny. 2024 so dvě mustwy (žony a mužojo) w němsko-danskej nahraničnej kónčinje uspěšnje wobdźělištej. Ramikowy program wuhotowachu Serbja z pomocu kulturneje skupiny Janšojske gercy. Wohtłós na zarjadowanje běše zaso přemóžacy, tež hdyž sportowy wukon tole hnydom njereflektował. Něhdže 400 fanow bě na hrach serbskeju mustwow přitomnych, štož naledže a prezentaciji serbskeje delegacije tyješe. We lužicy mějachu fanojo móžnosć livestreama, kotryž so uspěšnje přez studijo Lucija (SŠT) zaruči.

Keďzbyhódne – nimo EUROPEADY – běše zhromadnje organizowany přeni serbski koparski camp za džěci w nalěcu 2024. Cyłkownje 32 džěci w starobje džewjeć do dwanaće lět (młodžina E a D) wobdźěli so na wosebitym lěhwje. Treningi wotměchu so w Njebjelčicach, Ralbicach a Chrósćicach. Štyrjo serbscy trenarjo a štyrjo ko-trenarjo běchu sportowcam wšědnje poboku. Koordinaciju za to přewza hłownje SŠT zhromadnje z čestnohamtskimi trenarjami a dalšimi podpěraćelimi.

72

6. Hospodarstwo

6.1. Domowina prócuje so dale wo wutworjenje zjawneho myta za předewzaćelow, kotřiž ze zjawnym wužiwanjom serbskeje rěče, ze zapřijećom serbskosće do firmoweje ideje kaž tež do wuhotowanja abo z posrědkowanjom wědy wo Serbach dwurěčnosť a serbsku kulturu prezentuja a wuwijaja.

W minjenymaj lětomaj je so wuběrk za naležnosće změny strukturow, hospodarstwo a infrastrukturu intensiwnje z wuhotowanjom noweho myta zaběrał.

Při tym bu spočatnje forma wuznamjenjenja/mytowanja postajena, runje tak kaž wysokosc pjenježneho myta a zjawne wabjenje za mytowaných w nadregionalnych hospodarskich magacinach. Dalša wažna kročel bě wuwěće spodobneho, dwurěčneho loga, kiž wobkedźbuje wobě serbskeje rěči. Tež design myta samoho bu w tutym zwisku koncipowany. Nimo toho je nastał katalog kriterijow jako zakład za mytowanje.

Wšitke tute kročele přewjedźechu so we wuskim wothłosowanju ze Zwjazkom serbskich rjemjeslnikow kaž tež Zwjazkowym předsydstwom Domowiny. Nětko předleži Porjad za spožćenje “Myta za hospodarstwo”, kiž spožči so za wusahowace a přikladne spěchowanje serbskosće w hospodarstwje. W lěće 2025 ma so tute myto přeni króć spožčić.

73

**MYTO ZA
GÓSPODARSTWO**   **SORBISCHER
WIRTSCHAFTSPREIS**

6.2. Domowina džěta we wotpowědnych gremijach europskeho spěchowanskeho programa LEADER za wuwěće na wsy sobu. Domowina prócuje so wo wobkedźbowanje serbskeho aspekta w ramiku wuwěćoweje strategije za wšelake regiony w sydlenkim rumje.

Zarjad Domowiny je we wšelakich gremijach europskeho spěchowanskeho programa LEADER zawjazany. Při tym aktiwnje serbske aspekty w ramiku wuwěćoweje strategije za regiony we Łužicy wobkedźbuje a zaruči při tym běžnje spěchowanje za serbske naležnosće.

Domowina je zastupjena w:

- LEADER-regionje Hornjołužiska hola a haty (OHTL): w rozsudźacym gremiju a w předsydstwje towarstwa OHTL
- LEADER-regionje Sprjewja-Nysa-kraj: w regionalnej přiřadze
- LEADER-regionje Błota plus: w regionalnej přiřadze
- LEADER-regionje Łužiska jězora: w rozsudźacym gremiju

W dalšej LEADER-regionje Dubja-Błota dyrbi so zastupnistwo Serbow do přichoda hišće zřadować.

Domowina jo 2024 pšistupila towaristwoju “Błošańske towaristwo z.t.” ze zaměrom serbske aspekty dalej zapšěgnuš do wuwěća regiona Błota.

6.3. Domowina podpěruje SKT w prócowanju, eksistowace kolesowarske šćežki pod labelom „Serbske impresije” mjez Hornjej a Delnjej Łužicu wutwarić, je zwjazać a jako kulturno-rěčne šćežki kwalifikować. Na polu turizma maja so kontakty k turistiskim zwjazkam Sakskeje a Braniborskeje wutwarić.

W minjenymaj lětomaj wudžěła so studija za zwoprawdženje projekta „Serbske impresije“. Cil je něhdže 500 kilometrow doha kolesowarska šćežka, kotraž njeskića jenož kulturne, ale tež rěčne poskitki, zo by serbske herbstwo we wšědnym žiwjenju přistupne było.

Studija nasta w zhromadnym dźěle ze zastupjerjemi wokresow kaž tež bjezwokresneho města Choćebuz.

W rozsudźacym gremiju běchu tež zastupjerjo krajow Sakskeje a Braniborskeje. Projekt smy hižo Krajnemu turistiskemu zwjazkej Sakskeje kaž tež Turistiskemu zwjazkej Braniborskeje předstajili, zo byštej so splećenje a podpěra na regionalnej a nadregionalnej runinje zawěsćitoj. Aktualnje přihotuje so próstwa wo spěchowanje w ramiku strukturneje změny pola SAS (Sakska) a WRL (Braniborska).

74

75

6.4. Domowina skutkuje w poradźowacych a rozsudźacych gremijach za strukturnu změnu a zasadźuje so za wobkedźbowanje serbskich zajimow.

Referent za hospodarske a infrastrukturelne naležnosće wobdźěla so jako poradźowacy čłon w Sakskim woběrkowu strukturneje změny při Sakskim wustawje za strukturne wuwice (SAS). Gremij schadźuje so štyri króć wob lěto a je zamołwity za rozsudy wo spěchowanje projektow w sakskim dźělu Łužicy. W tutej funkciji poradźuje referent čłonow gremija při rozsudach wo spěchowanju projektow, wobkedźbujo zajimy Serbow a dwurěčnosť.

W Bramborskej zastupuju Domowina serbske zajimy w žělafni 5 WRL a w pšewózowańskem woběrkowu zagronitego za Łužycu. We wobyma gremijumoma jo se dogromady 6 zmakejow wótměto, na kótarymiž jo se mógało pši góžbje na serbske aspekty w zwisku ze zapódanymi projektami pokazaš.

6.5. Domowina wuwija a přewjeduje w ramiku strukturneje změny swójske projekty jako serbski přinošk za přichod Łužicy a so prawidłownje z dalšimi nošerjami serbskich projektow wothłosuje.

Zarjad Domowiny steji prawidłownje we wuměnje z tamnymi serbskimi projektowymi nošerjami. Dwójce wob lěto organizuje zetkanja, na kotrychž steja temy kaž předstajenje projektow, financy, kooperacije, wuměna nazhonjenjow a wuwijanje rozrisanjow za zhromadne wužadanja kaž tež róla serbskeje rěče na dnjowym porjedže.

Domowina je nošerka projekta ZARI - Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč w Sakskej a stara so z nim wo rewitalizaciju hornjoserbskeje rěče. Poskića rěčne kursy, wabi za nowe serbske rěčne rummy a zajimcow serbsku rěč nawuknyć. (hlej tomu dźěltowa směrnica 3.6)

Domowina podpěruje, dźělta zhromadnje a wužiwa poskitki dalšich projektow w ramiku spěchowanskeho programa "Serbska rěč a kultura w strukturnej změnje", kaž su to na př. poskitki studija Lucija w nošerstwje SŠT, projekt Zorja, wotrjad za regionalne wuwice a mjeńšinowy škit Serbskeho instituta abo Serbski eksperimINT campus w Radworju.

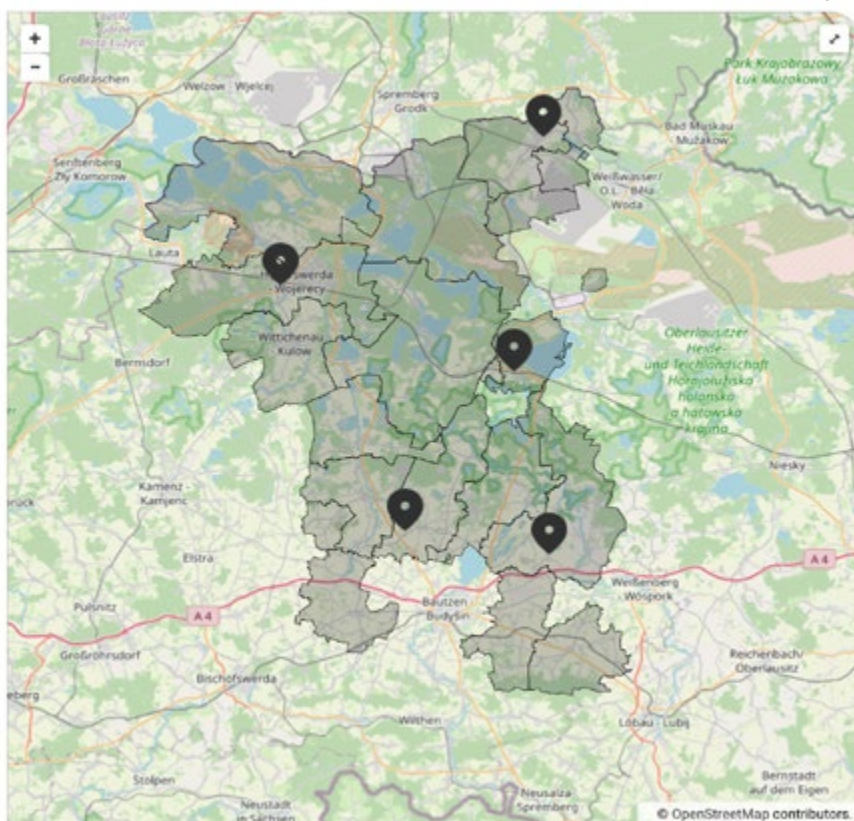
Region wokolo Slepoho
Region um Schleife
Kontakt: Juliana Kaulfürstowa | Kaulfürst

Region wokolo Rakec
Region um Königswartha
Kontakt: Raphaela Wićazowa | Lehmann

Region wokolo Delnjeho Wujězda
Region um Uhyst
Kontakt: Frank Knobloch

Region wokolo Wojerec
Region um Hoyerswerda
Kontakt: Marija Šolčić | Scholze

Region wokolo Malešec
Region um Malschwitz
Kontakt: Lucian Kaulfürst

76

77

6.6. Domowina prócuje so wo wuwicé serbskeje syće “kreatiwna Łužica/ Łužyca” ze zaměrom, serbsku rěč, identitu a zwjazanosć dale skrućeć.

Hromadže z krajnym zwjazkom kulturneho a kreatiwneho hospodarstwa Sakskeje (KREATIVES SACHSEN) přewjedže so kónc 2022 w ramiku BETA-konferency w Bětej Wodže Łužiski džen zhromadnje z Domowinu. We wobłuku konferency wěnowachu so wobdźělnicy cyły džen w džěłarničkach serbskemu kreatiwnemu hospodarstwu. Nastali su kreatiwny ideje a prototypy serbskich produktow. Na to nawjazuju wudźeržuju wobaj partneraj běžny kontakt.

Domowina spěchuje wuwicé serbskeje kreatiwnje syće „kreatiwna Łužica“, zo bychy so serbska rěč, identita a zwjazanosć w regionje skrućili. Wažny aspekt syće je zachowanje a dalewuwiwanje tradicionalneho rjemjesła, kaž na přikład módročišća. Tute stare techniki nimaja so jenož zachować, ale tež w modernej interpretaciji dale wuwiać. Přez tajke kooperaciske projekty wostanje serbske herbstwo žiwe a regionalna identita so skrućí. Syć služi jako platforma za splećenje kreatiwnych a kulturnych akterow, kotřiž so za zachowanje a spěchowanje serbskeje kultury zasadžeja.

Tak je so Domowina w lětomaj 2023/2024 na wšela- kich poskitkach syće “kreatiwna Łužica” wobdźěliła. Na přikład su so sobudźěłačerjo 30.6.2023 w Połčnicy na konferency kotowokoto módročišća (Blaudruckkonferenz) wobdźěli. Wona da na přikład kulturnym posřednikam w projekće ZARI nastork, přewjesć džěłarnički k zhotowjenju módročišća.

“Kreatiwna Łužica” 2022 wěnowaše so zhromadnje z Domowinu na BETA- konferency w Bětej Wodže cyły džen serbskemu kreatiwnemu hospodarstwu, druha konferenca 2023 w Pirnje zaso druhim temam we Łužicy. Ze zarjadowanja móžeše sej Domowina tež zaso mnoho dopóznačov a pokiwow za swoje džěto sobu domoj wzać.

Tež na dalšich zarjadowanjach “Kreatiwna Sakska” su so sobudźěłačerjo prawidlownje wobdźěleli.

7. Politiska participacija

7.1. Domowina prócuje so wo dobre a prawidlowne zhromadne džěło z Radu za nastupnosći Serbow pši Bramborskem krajnem sejmje a z Radu za serbske naležnosće Swobodneho stata Sakska kaž tež ze Załožbowej radu.

Wjednistwo Domowiny je so z nawodami serbskich gremijow prawidlownje zetkało a wothłosowało. Prawidlownje – zwjetša dwutydžensce/měsačnje pónđzelu – zeńdžechu so zastupjerjo załožby a Domowiny ze zastupjerjomaj Serbskeje rady Braniborskeje a Sakskeje.

Zastupjarje Domowiny su se wobžělili (na městnje abo digitalnje) na wšyknych pósejženjach Rady za nastupnosći Serbow pši Bramborskem krajnem sejmje. Pšedsedařka Serbskeje rady Bramborskeje jo rownocasnje regionalna powědařka Domowiny, z tym zarucyjo se stawne wótłósowanje. Pšewjadli su se 2023/2024:

- 13 zjawnych pósejženjow Serbskeje rady w Bramborskej
- jadyń wustup w plenumje
- dvě rozgromje z kublańskim ministarjom Steffen Freiberg
- pšigotowańske zarědowanja a zmakejanja ze zagromitymi za serbske nastupnosći we wokrejsach (9 razow)
- 3 zmakejanjow w šulskem amše Chóšebuz

W Braniborskej steješe lěto 2023 předewšěm w znamjenju sudniskich jednanjow dla skóržbow jednotliwych gmejnow přećiwo přistušnosći k serbskemu sydlenkemu rumej. Proces žadaše sej wjele časa a Domowina jón běžnje přewođžowaše. Domowina pomhaše při zestajenju podložkow za přistušnosć. Tež na sudniskich jednanjach před krajnym sudnistwom w Choćebuzu běchu zastupjerjo Domowiny prezentni.

Na wšitkich posedženjach Serbskeje rady Sakskeje wobdžěla so předsyda Domowiny jako čłon a garantuje z tym stajnu wuměnu. Domowinski zarjad přidžětaše po potrebjce na fachowej runinje. Serbska rada měješe w lětomaj 2023/2024 cyłkownje 15 posedženjow. Temy běchu mjez druhim: situacija sorabistiki na Lipšćanskej uniwersiće, wužadanja w serbskim šulstwje, zwjazkowy zakoń k změnje prawa swójbnych mjenow, runohódne wupokazanje dróhow, pučow a naměstow w serbskim sydlenkim rumje w serbšćinje a němčinje, financowanje Serwisoweho běrowa abo zdžerženje pawšale za gmejny w serbskim sydlenkim rumje. Na namjet Domowiny zapoda Serbska rada stejišćo k rozšerjenju winowatosćow za zwoprawdženje Europskeje charty k škitej regionalnych abo mjeńšinowych rěčow, za kotrež je so Sakska zawjazala. Proces njeje hišće zakónčeny.

7.2. Domowina so wo zwjazkarjow w frakcijach demokratiskich stronow na wšitkich runinach prócuje a haji z nimi stajny zwisk, zo bychu na prawa a zajimy Serbow dźiwali.

Zarjad je předsydu podpěrał a terminy ze zamołwitymi organizował a přihotował. Ze zapóštancami wšitkich demokratiskich stronow na zwjazkowej kaž tež krajnej runinje Braniborskeje a Sakskeje je Domowina rozmołwy wjedła.

Mjez druhim smy w lětomaj 2023/2024 sčěhowace rozmołwy a posedženja wjedli:

1. 19 zetkanjow na ministerialnej runinje zwjazka a krajow
2. 36 direktnych rozmołwow ze zapóštancami zwjazkoweje a krajneje runiny Braniborskeje, Sakskeje, Schleswigsko-Holsteinskeje, Saksko-Anhaltskeje
3. 18.09.2023: posedženje nutřkowneho wuběrka Zwjazkowego sejma z Mjeńšinowej radu w Berlinje
4. 20.09.2023: posedženje poradźowaceho wuběrka serbskeho ludu po boku BMI ze społnomócnjenej za narodne mjeńšiny Němskeje kaž tež zapóštancami Zwjazkowego sejma w Berlinje
5. 28.09.23 posedženje parlamentariskeje skupiny “narodne mjeńšiny“ w Zwjazkowym sejmje w Berlinje
6. 16.04.24 zetkanje z prezidentom krajneho sejma a zapóštancom Sakskeho krajneho sejma w Serbskim muzeju składnostnje 25. róčnicy podpisanja Sakskeho serbskeho zakonja
7. 10.06.2024: posedženje poradźowaceho wuběrka serbskeho ludu po boku BMI ze społnomócnjenej za narodne mjeńšiny Němskeje kaž tež zapóštancami Zwjazkowego sejma w Dešnje

78

79

Dale je Domowina prawidłownje zastupjerjow na zarjadowanja přeprósyla. Tak wobdźěli so sakski ministerski prezident Michael Kretschmer na přijecu skladnostnje Mjezynarodneho folklorneho festiwala (2023), sakski statny minister Armin Schuster na předstajenju serbskeho sportowego hibanja a Europeady (2023). Braniborski ministerski prezident Dietmar Woidke posrědkowaše postrowne słowa za Europeadu (2024).

81

Do wólbow do krajneju sejmow Sakskeje a Braniborskeje je Domowina fraccijam prašenja z naležnosćemi Serbow pósłala, na kotraž su politiske strony wobšěrnje wotmołwili. Domowina je wotmołwy zjawnosći spřístupniła. Dale přewjedže Domowina štyri wólbne forumy we wšelakich wólbnych wokrjesach (Smječkecy, Wojerecy, Malešecy, Janšojce), kotraž zaběrachu so z prašenjemi Serbow.

80

Zakład za diskusiju tworjachu nimo wólbnych programow politiskich stronow tež wólbne kopolaki Domowiny.

Po wólbach je Domowina žadanja Serbow za Bramborske a Sakske knježerstwo nadžětała, kotraž je fracciskim předsydam koalicyjskich stronow pósłala.

Na dnu 21.11.2024 jo se wótměło po dołhim času zaso pšiwitanje Domowiny we woponowem zalu na Lubinskem grože. Něži 90 gósců z politiki, komunow, partnafskich organizacijow a medijow jo slědowało pšepšosenje a jo dožywiło wjacor połny impulsow a inspiracijow. Wósebnje wjerašk jo była prezentacija Łužyskego monitora, kótaruž jo dr. Jörg Heidig pšedstajil. Wót lěta 2020 pšewjeduje slězarje reprezentatiwnu analizu a pšewóžuju strukturne wuwisje Łužycy. Napšašowanje wóspjet pokazujo, až su Serby njewuzbytny žěl regiona.

82

83

84

85

7.3. Domowina so prawidłownje ze społnomócnjenymi za serbske naležnosće a wotpowědnymi poradźowacymi gremijemi wothłosuje.

Domowina je so prawidłownje z komunami wothłosowała a z nimi džěłała. Za to su regionalne rěčnicy w pjeć župach zamołwite. Wone staraja so wo stajny kontakt, trěbne wothłosowanja w serbskich naležnosćach, wobdžěleja so na zarjadowanjach a posedženjach komunow abo přihotuja rozmołwy z dalšimi zastupjerjemi Domowiny po potrebjach.

Dale wobdžěleja so abo su z čłonom w najwšelakorišich džěłowych kruhach a gremijach na wšelakich runinach komunow (přistajeni zarjada su specifiskim gremijam a kruham přirjadowane), staraja so wo sylniše natožowanje serbsčiny w zarjadach, při zjawnych poslužbach a dalšich poskitkach.

K tomu liča serbske přinoški w gmejnskich nowinach, wuske zhromadne džěło ze Serwisowym běrowom za serbsku rěč w komunalnych naležnosćach, přesadjenje dwurěčných napisow na zjawnych twarjenjach, pućach a pućnikach abo poradźowanje za spěchowanje serbskeje rěče při wubědžowanjach a dalšich spěchowanskich programach (SIMUL+ Čiń sobu!, Założba, LEADER, čestnohamtske spěchowanje přez wokrjes Budyšin, atd.).

Regionalne rěčnicy kooperuja z komunami a podpěruja běžnje komuny a wokrjesy při zrealizowanju nadawkow k spěchowanju serbskeje rěče a kultury. Nimo toho pruwuja, hač so serbske naležnosće w komunalnym planowanju wobkedžbujaja.

W léce 2023 je so referent za gremijowe džěło ze społnomócnjenymi za serbske naležnosće wokrjesow Dubja-Błóta, Hornje Błóta-Łužica a Sprjewja-Nysa zetkał. Tež džěłowemu kruhej za serbske naležnosće města Budyšin je so wón předstajił a wo swojej džěławosći rozprawjał. Ze społnomócnjenej za serbske naležnosće wokrjesa Dubja-Błóta wotmě so w zwisku z planowanjom politiskeho lětneho přijěca w Lubinje měsacnje wuska wuměna. Na tutym přijěcu steješe wosebje wuměna ze zastupjerjemi komunow w srjedžišču. Mnoho wjesnjanostow z Delnjeje Łužicy su přeprošenju slědowali.

86

Přikłady na župnych runinach (wurězki):

W župje Dolna Łužyca stej regionalnej powědarce załožyłej w léce 2023 seš ze zagonitymi za serbske nastupnosći wokrjesow Sprjewja-Nysa, Górne Błota-Łužyca a Dubja-Błota ako teke města Chóšebuz. Na komunalnej rowninje zěta Domowina sobu w slědujucych žěłowych gremijach: wuběrk za serbske nastupnosći wokrjesa Sprjewja-Nysa, “Naša gromada” amta Bórkowy, “Serbske wokno” wjelikeje gmejny Gołkojce, “Serbske koło” města Drjowk a serbski wuběrk města Grodk.

Regionalna rěčnica župy “Jan Arnošt Smoler” wothłosuje so běžnje ze zamołwitymi resp. wjesnjanostami wo serbskich naležnosćach. W léce 2024 běchu rozmołwy w Rakecach a Radworju, hdžež wobdžělichu a zapřijachu so Domowinske skupiny a towarstwa na městnje. Na rozmołwje w Radworju běštaj z dobom wjesnjanostaj z Malešec a Wulkeje Dubrawy přitomnaj. Dalše rozmołwy běchu we Wósporku, Budyšinje, Bošecach a Bukecach. Dale wobdžěli so regionalna rěčnica 2023 a 2024 na wuradžowanjach džěłoweho kruha za serbske naležnosće města Budyšin.

Regionalna řečnica župy Jakub Lorenc-Zalěski z.t. angažowaše so čestnohamtsce w serbskej přiřadze wokrjesa Zhorjelc. Gremij schadźowaše so 3-5 króc wob lěto. Społnomócnjena za serbske naležnosće wokrjesa Zhorjelc wobdźěli so prawidłownje na tutech posedženjach. W měrcu 2025 so nowa serbska přiřada na dobu 2025-2029 wuzwoli. Tež kontakty k wjesnjanostam w serbskim sydlen-
skim rumje wokrjesa Zhorjelc wona prawidłownje pěstuje a wobstajnje wutwarja.

Regionalna řečnica župy "Michał Hórnik" Kamjenc wothłósuje so prawidłownje z 5 wjesnjanostami w župje, kaž tež z předsydu zarjadniskeho zwjazka. Při komunalnych wólbach 2024 bě we wuskim zwisku z komunami. Wulki podźěl serbskich radźićelow w gmejnskich radach je wuslědk wólbow. Wona wopytuje prawidłownje posedženja gmejnskich radow a informuje so wo wobjednaných wobzamknjenjach.

Regionalna řečnica župy "Handrij Zejler" Wojerecy so prawidłownje ze zamołwitymi za serbske naležnosće w komunach wuměnja, so z wjesnjanostami kaž tež měsčanonostomaj zetkawa a serbske temy wobřeči. Wona wobdźěla so prawidłownje na posedženjach serbskeje přiřady města Wojerecy. Jako člonka džěłoweho kruha za serbske naležnosće wokrjesa je tak w stajnej wuměnje ze zamołwitej za serbske naležnosće we wokrjesu Budyšin.

7.4. Domowina so wo wobkedźbowanje serbskich zajimow na zwjazkowej runinje přez sobuskutkowanje w poradźowacym wuběrku zwjazkowego ministerstwa nutřkowneho kaž tež jako člonka Mjeńšinoweje rady štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin Němskeje prócuje.

Dnja 20.09.2023 je Domowina posedženje poradźowaceho wuběrka serbskeho ludu po boku BMI w Berlinje a 10.06.2024 w Dešnje přewjedła. Wobdźělili su so nimo społnomócnjeneje za narodne mjeńšiny knjeni Natalie Pawlik, referat Zwjazkowego ministerstwa nutřkowneho, zastupjerjo krajow Bramborskeje a Sakskeje kaž tež čłonojo Zwjazkowego sejma. Bohužel wobdźěleja so z časa korony zapóštancy Zwjazkowego sejma skerje jenož digitalnje, štož džěławosć wuběrka wobćežuje.

Domowina je na zwjazkowej runinje z čłonom Mjeńšinoweje rady Němskeje. Mjeńšinowa rada mješe 2023/2024 14 posedženow, kiž wotměchu so w Berlinje, w Kopenhagenje, w Flensburgu abo digitalnje. W srjedźišću stejachu nimo džěławosće mjeńšinoweje rady a jeje sekretariata, wólbne kopolaki za wólby do Europskeho parlamenta, wuwice organizacije FUEN a rezolucije w ramiku FUEN, informaciski film wo narodnych mjeńšinach w Němskej, doporučenje konferency kultusowych ministrow k sprosředkowanju wědy wo narodnych mjeńšinach we wučbnych planach w 16 zwjazkowych krajach, posedženja ze społnomócnjenej Zwjazka za narodne mjeńšiny, zakoń k změnje swójbneho mjena kaž tež wotewrjenje noweje pućowanskeje wustajeńcy wo narodnych mjeńšinach. W nazymje 2023 bě wustajeńca w Serbskim muzeju w Choćebuzu. W nalěcu 2025 budže tuta přehladka w Serbskim muzeju w Budyšinje wo štyrjoch narodnych mjeńšinach informować kaž tež wědu wo pozadkach – bjez stereotypow – šěrić.

Dnja 05.09.2023 a 24.9.2024 wotměštej so implem-
taciskej konferency ministerstwa nutřkowneho. Na tutej wobjednawa so jónu wob lěto ze zastupjerjemi zwjaz-
kowych krajow, Zwjazka a narodnych mjeńšinow wosebje rozprawnistwo Němskeje napřečo Europskej radže wo ramikowym dojednanju k škitkej narodnych mjeńšinow a Europskej charće regionalnych a mjeńšinowych řečow. Nimo toho diskutowaše so wo tym, na kotre wašnje móhli zwjazkowe kraje přinošować, zo by so wěda wo narodnych mjeńšinach po cyłej Němskej na šulach šěriła.

Zarjad Domowiny wobdźěla so aktiwnje na wšitkich posedženjach na zwjazkowej runinje, přihotuje wolených čłonow w gremijach na posedženja a podpěruje a kontro-
luje přesadženje tam tematizowanych čěžišćow.

7.5. Domowina so za to zasadźuje, zo móža sej žony swoje serbske swójbne mjeno do wupokaza a dalších dokumentow zapisać dać.

Zwjazkowy sejm je w aprylu 2024 nowy zakon schwalit, kotryž garantuje prawo, zo móža sej Serbowki žónsku wersiju swójbneho mjena do hamtskich dokumentow zapisać dać. Wosebje za tři narodne mjeńšiny w Němskej, za Frizow, dansku mjeńšinu a Serbow, je to wulki wuspěch, na kotrymž je so znajmjeńša lětdžesatk džětało. Z podpěru hornjoserbskeje a delnjoserbskeje rěčneje komisije kaž tež jurista dr. Detleva Reina, kiž je hižo w lěće 2015 wudał posudk "Zum Anspruch der Sorbinnen auf weibliche Formen des Nachnamens", je so Domowina aktiwnje za změnu mjenoweho prawa zasadźowala. Zakon nabudže 01.05.2025 swoju plaćiwosć.

87

7.6. Zhromadnje z druhimi mjeńšinami prócuje so Domowina wo dwurěčne tafle při awtodröhach.

Tema dwurěčnych taflow na awtodröhach je zapožena do wobšěrneho slědženskeho projekta Zwjazkowego wustawa za dróhownistwo (Bundesanstalt für Straßenwesen BASt) w nadawku Zwjazkowego ministerstwa za digitalne a wobchad (BMDV), kotryž ma zaměr, puć pokazowace wuhotowanja z taflemi na zakładze džěń a sylnišeho wužiwanja nawigaciskich systemow polěpšić. W tutym zwisku ma so tež přepytować, hač a na kotre wašnje hodža so dwurěčne tafle při awtodröhach wužiwać resp. do kotreje měry to šoferow při wysokich spěšnosćach přežada.

Zwjazk je wutworit džělowu skupinu, kotraž ma wědomostne přepytowanje dwurěčnych napisow při awtodröhach přewodžeć. Mjeńšinowy sekretariat a Domowina staj z jednym člonom w přiřadze zastupjenaj. W nalěću 2024 je so skupina k přenjemu razej skonstituowala, wuslědki dotal njepředleža. Domowina proces dale kritisce přewodźuje a sebi spjeljenje nadawka wužada.

7.7. Domowina zastupuje serbske zajimy a sposrědkuje pozicije na mjezynarodnej, zwjazkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej runinje. Powołuje zastupjerjow Serbow do wotpowědnych gremijow a přijimuje prawidlownje rozprawy wo jich džělawosći.

Zastupjerjo Domowny džělaja we wjace hač 50 gremijach aktiwnje sobu a sposrědkowachu pozicije w naležnosći serbskeho ludu. K tomu přińdu šulske konferency w Sakskej (27) a w Braniborskej (7). Domowina wobdžěleše so na zetkanjach stajnych resp. nachwilnych gremijow na mjezynarodnej, zwjazkowej, krajowej, regionalnej a komunalnej runinje w Sakskej a Braniborskej. Zastupjerjo rozprawjeja prawidlownje w prezidiju a zwjazkowym předsydstwje wo wuslědkach a aktualnych wuwicach. Tež w medijowym džěle Domowny so jich aktiwity wotblyščuja.

8. Počah k našim susodam we Łužicy a zwonka njeje

8.1. Domowina je nošerka Serwisoweho běrowa za serbsku rěč w komunalnych naležnosćach kaž tež Mjeńšinoweho sekretariata štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin w Němskej.

Zarjad Domowiny je přewzał nošerstwo Serwisoweho běrowa za serbsku rěč w komunalnych naležnosćach. Z tym wobhospodari projekt, personalny management kaž tež wobsahowe wusměrjenje běrowa. Serwisowy běrow ma dvě džělowej městnje we Wojerecach a spěchuje so přez Budyski a Zhorjelski wokrjes, kotrejž dóstanjetaj lětnu přiaražku Sakskeho nutřkowneho ministerstwa.

Džěławosć měri so na realizowanje dwurěčnosće w zjawnym žiwjenju w komunach serbskeho sydlenskeho ruma. Za 42 komunow w serbskim sydlenskim rumje w Sakskej:

1. poskića poradžowanje za zwoprawdženje žiweje dwurěčnosće,
2. poskića podpěru a poradžowanje komunam za přesadženje dwurěčnosće, wosebje z přetoženjom podložkow a formularow
3. wuwiwa nowu hamtsku-zarjadnisku terminologiju,
4. wupožčuje simultanu techniku za komunalne zarjadowanja.

Domowina zaruči zdobom w nadawku Mjeńšinoweje rady nošerstwo Mjeńšinoweho sekretariata w Berlinje. Z tym zaruči a wobhospodari někak přidatnje 350.000 € budgeta wob lěto za sekretariat z hač do 5 přistajenymi kaž tež pučowansku wustajeńcu wo narodnych mjeńšinach. Zarjad zamołwi z tym profesionelny přewod projekta, zamołwi lětnu próstwy a wotličjenja napřečo Zwjazkowemu ministerstwu nutřkowneho, stara so wo personal, zaruči wobhospodarjenje a prawniske zakłady jako nošer.

8.2. Domowina so integruje do kooperacije UNESCO 5 (zhromadny projekt UNESCO-městnosćow we Łužicy) a prócuje so w zhromadnym džěle z partnerami wo lěpšu widžomnosć imaterielneho kulturneho herbstwa Serbow.

Zetkanja zastupjerjow Domowiny w ramiku syće kooperaciskich partnerow UNESCO 5 su wothosowane koła z projektym běrowom. W nich rozsudža wo zhromadnym postupowanju, wosebje nastupajo zjawnostneho džěla a zhromadnych wudžětkow. Zhromadny zaměr je, zo docpějetej so wjetša widžomnosć přez zhromadne postupowanje Łužiskich partnerow na polu UNESCO a kubtanje w zmysle UNESCO. Zetkanja džěloweho kruha UNESCO 5 wotměchu so na př. w Lubnjowje, Stróži, Mužakowje, Budyšinje, Małym Kólsku kaž tež online. Mjeztym su wjacore wudžětki projekta hotowe, kaž na př. serbska memory-hra UNESCO-herbstwo Łužicy, kotruž smy serbskim šulam w nazymje 2024 přepodali. Tež njeličomne zjawnostne produkty (kaž na př. lětaki, pokazki na webstronach a info-materialije) pokazuja na serbske imaterielne kulturne herbstwo.

Hlej tež pod www.erbe-lausitz.eu.

88

9. Mjezynarodne počahi

9.1. Domowina zaruča z aktiwnym sobudźětom w organizacijomaj FUEN a MENS serbske zajimy na europskej runinje.

Domowina angažowaše so w ramiku FUEN a MENS a wobdźěli so na znajmjeńša štyrjoch projektach w lěće 2022. Při tym zaruča z aktiwnym sobudźětom w organizacijomaj serbske zajimy na europskej runinje.

FUEN - Federalistiska unija europskich narodnosćow:

- **dźělowa skupina za kublanje:** Domowina wobdźěli so na lětnymaj zetkanjomaj w aprylu 2023 w Sibiu/Rumunska a wot 08.-10.04.2024 w Helsinki/Finska. Hłowne temy běchu mj. dr. přechod z pěstowarnje do šule, wuměnjenja za pěstowarnje a šule mjeńšinow kaž tež sprosředkowanje mjeńšinoweje rěče w zakladnej šuli.
- **dźělowa skupina non-kin-state mjeńšinow:** Domowina wobdźěli so wot 31.05.-03.06.2023 na zeńdženju dźěloweje skupiny narodnych mjeńšinow bjez maćerneho kraja w Kataloniskej/Španiska. Heso lětneho zeńdženja dźěloweje skupiny bě wužiwanje mjeńšinoweje rěče w zjawnosći respektiwnje zjawnych institucijach. W lěće 2024 wotmě so seminar přeni raz w Serbach a to wot 23.-26.04. w Lubnjowje (30 wobdźělnikow z 11 wšelakich mjeńšin). Hłownej temje běštej turizm jako šansa za mjeńšiny a strukturna změna we Łužicy.
- **dźělowa skupina słowjanskich mjeńšinow:** Lětny seminar słowjanskich skupin FUEN wotmě so 19.-22.10.2023 w Zagrebje/Chorwatska pola serbskeje mjeńšiny w Chorwatskej. Tam wuzwoli so nowy rěčnik dźěloweje skupiny, dr. Hartmut Leipner. Z tym su Serbja a słowjanske mjeńšiny zaso wušo z prezidijom FUEN zwjazani. 2024 přewjedže so seminar wot 14.-17.11. w Košicach/Słowaska pola tamnišeje českeje mjeńšiny.
- **67. kongres FUEN** wotmě so wot 7.-10.09.2023 w Pécs w Madžarskej pola tamnišeje němskeje mjeńšiny. Mjez druhim schwali so rezolucija wo wuznamje prawostatnosće a demokratije jako zakład za mjeńšinowy škit. W přichodže ma so rjadować, kak su słowjanske mjeńšiny kruće do prezidija FUEN zawjazane. Wot 19. do 22. septembra 2024 přewjedže so jubilejny kongres składnostnje 75 lět wobstaća FUEN w Husumje/Hüsem pola Sewjernych Frizow w Schleswigsko-Holsteinskej. Prezidij Domowiny so na nim poňoličbnje wobdźěli.

89

90

- **Forum europskich mjeńšinowych regionow FUEN:** Domowina wobdźěli so wot 25.-28.11.2024 na forumje w San Sebastián-Donostia, Baskiska. Tematiske čezišća běchu ekonomiske lěpšiny rěčneje industrije, wosebje w zwisku z digitalizaciju a kumštnej inteligencu. Tam je so tež serbska digitalna koncepcija předstajila.
- W přihotach na 68. kongres FUEN založi so **dźětowa skupina “ad hoc-skupina wustawki”**, kotraž měješe prezidij FUEN při přihotach změny wustawkow přewodźeć. Słowjanske ludy sej změnu wustawkow žadachu, zo by w přichodze tež słowjanska rěčna skupina w prezidiju FUEN zastupjena była. W mjenje Domowiny skutkowaše předsyda Domowiny we wuběrku a zakitowaše trěbne změny wuspěšnje na 68. kongresu FUEN w Husumje.

Z tym je so rjadowanje zapisalo, zo ma kóžda rěčna skupina – tak tež słowjanska skupina, kotraž wučini někak třećinu čłonskich organizacijow FUEN – prawo na jedyn mandat w prezidiju.

91

MENS - Młodźina europskich narodnych skupinow:

- Čłonojo Serbskeho młodźinskeho towarstwa Pawk wobdźělchu so na jutrownym seminarje **MENS** 2023 pola Gradžiščanskich Chorwatow w Awstriskej. Tema bě “It’s all around you” - wuznam tradicijow za mjeńšiny. Serbja su w předsydstwje MENS z dwěmaj wosobomaj sylnje zastupjeni. Dalšej Serbaj angažujetaj so w dźětowymaj skupinomaj MENS.
- Dale wobdźělchu so čłonojo Pawka na YENiversary – jubilejne zarjadowanje MENS składnostnje 40-lětneho wobstaća organizacije wot 18.-21.07.2024 w Pliberku-Bleiburg/Rakuska a na nazymskim seminarje wot 04.-10.11.2024 w Pécs/Madžarska.
- Nimo toho wobdźělchu so zastupjerjo Pawka z.t. na mjezynarodnej wuměnje młodostnych mjeńšinow na HIGA23 pola Baskow w Vitoria-Gasteiz/Španiska, na Diversity Festivalu w juliju w Triesće/Italska a na nazymskim seminarje MENS w oktobrje w Suboticy/Serbiska.

92

9.2. Z členstvom w organizaciji CIOFF haji Domowina kontakty k dalším kulturnym čělesam.

CIOFF - Mjezynarodna rada za organizaciju folklornych festiwalow a ludoweho wuměłstwa:

Domowina wobdžěli so w přihotach na Mjezynarodny folklorny festiwal ŁUŽICA – ŁUŽYCA – LAUSITZ, tež wothłosujo so z druhimi partnerami CIOFF, na trěbnych zarjadowanjach a we wotpowědnych syćach. Tak wobdžěli so w meji 2023 na kulturnym forumje CIOFF-festiwalu w Santiago de Cali/Kolumbiska. Tematiske čěžišća běchu při tym mjez druhim přichodne (nowe) formy festiwalow, wužadanja po korona-pandemiji za organizatorow festiwalow a nawjazanje kontaktow mjez organizatorami festiwalow (zhromadne kooperacije).

Dale koordinowaše Domowina wobdžělenje serbskich čłonskich cyłkow na hłownej zhromadźiznje CIOFF®. Wot 15.-17.09.2023 zetkachu so zastupjerjo čłonskich towarstwow němskeje wotnožki CIOFF w Scheeßelu/Nižosaska, hdžež wotmě so hłowna zhromadźizna.

Hłowna zhromadźizna 2024 wotmě so wot 20.-22.10. w Serbach. Zastupjerjo folklornych skupin a folklornych festiwalow CIOFF-sekcije Němskeje běchu z hosćom we Łužicy a mějachu składnosć, Serbow a Łužicu bliže zeznać. Temy hłowneje zhromadźizny běchu na př. zhromadne dźěło a wothłosowanje při organizowanju festiwalow, přichod sekcije a wužadanja za swětowu organizaciju.

93

10. Skutkowanie w zjawności

10.1. Domowina šeri wědu wo Serbach a wabi za džěto třěšneho zwjazka. Za to wužiwa direktny kontakt k zajimcam a hosćom, wšelake socialne syće, wokolnik, informaciske brošury, lětaki a wabjenske artikle a posrědkuje zdžělenki wo swoim skutkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.

Zarjad prawidłownje na naprašowanja medijow wotmołwa a wědu wo Serbach a Domowinje šeri. Hač su to interviewy z předsydu abo próstwy wo statemety, powšitkowne naprašowanja medijow abo naprašowanja ke konkretnym temam. Tež próstwam wo dopisy do nowinow abo magacinow smy wotpowědowali runje tak tež próstwam wo interviewy ze stron šulerkow a šulerjow abo studentkow a studentow za zakónčace džěta.

Nimo toho sćele referentka prawidłownje, hdyž nic tydžen-sce, zdžělenki medijam a zajimcam. Tute su tohorunja na webstronje Domowiny wozjewjene. Tež přez socialne medije so nowosće a informacije šerja. Tydžensce sćelemy terminy za nowy tydžeń, zo móhli medije samostatnje wo temach informować. Za wšě zarjadowanja wabimy z pomocu lětakow, plakatow abo w online-kalendrach abo nawěškach.

Dale wotpowědujemy naprašowanjam zajimcow na Domowinu, kotrež nas wopytaja. Prawidłownje su to šulerki a šulerjo Delnjoserbskeho gymnazija z Choćebuza, ale tež skupiny z Hornjeje Łužicy přińdu k nam. Předsyda Dawid Statnik wotmołwa na naprašowanja ze stron knježerstwow a wita ministerskich prezidentow, ministrow, póstančow abo zapóstančow pola nas, abo dojdźe sej na rozmołwu. Referenća a dalši jeho při tym podpěruja.

Na wšelakich konferencach přednošuja předsyda, jednačelstwo, referenća abo dalši Domowinjenjo wo Serbach, Domowinje a aktualnych wuwučach na wšelakich polach, kaž gospodarstwo abo kubłanje.

Tež wo džěle Zwjazkoweho předsydstwa Domowiny (ZP) prawidłownje rozprawjamy. Tak su podložki kóždoho posedženja na webstronje online. Na kóždoh posedženje

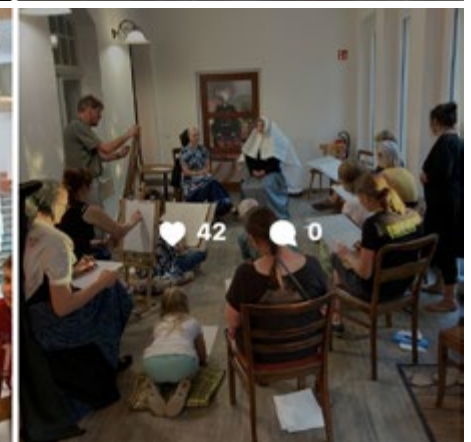
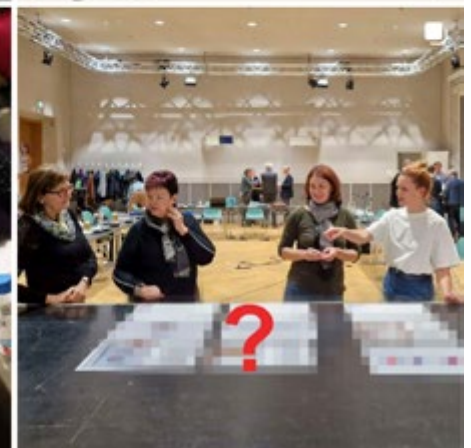
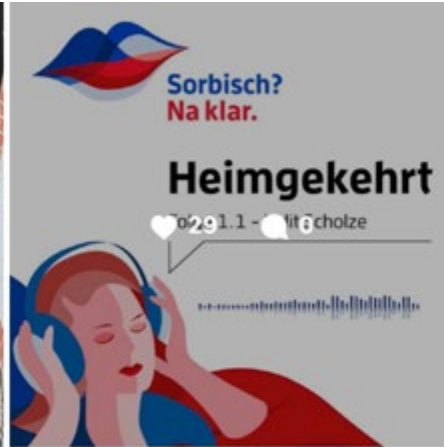
přeprošamy člonki a člonow ZP, ale tež zjawnosć přez zdžělenku medijam a nawěšk. Nimo toho je kóždoh posedženje hosćom wotewrjene. Tute so tež live na youtube přenjesa a je jedyn měsac online.

Aktualnje předžěta zarjad webstronu Domowiny. Tuta je přez lěta rozrostła, při tym w strukturje čerpjeła, technisce zestariła a swoju funkcionalitu zhubiła. Naš zaměr je, informacije tak derje kaž móžno transparentnje spřístupnić a so tež na dorost wusměrić. Tohodla džěta zarjad paralelnje na wuwuču wonkowneho wustupowanja, kaž jednotnym designje abo wobrazowej rěči. Wuběrk za zjawnostne džěto a wukraj při tym z fachowej wědu poradźuje. Aktualizowanu webstronu a nowy corporate design Domowiny chcemy 2025 prezentować.

Nimo toho je zarjad film za wabjenje dorosta nadžěta. Tutón nima narok Domowinu a jeje wšelakorosć pokazać, ale młodu generaciju wosobinsce narěčeć. Domowina nimo toho rady młodostnym dohlad do swojeje džělawosće zmóžnja a poskiča praktikum abo džěto na minijobowej abo honorarnej bazy. Tak su mnohe projekty z pomocu młodostnych nastali (film za wabjenje dorosta, krótkofilmy abo posty w socialnych medijach).

94

domowina.zt | Following | Message

451 posts | 1,249 followers | 590 following

Domowina
Political Organization
Zwjazk Łužiskich Serbow - Zwjazk Łužykich Serbow - Bund Lausitzer Sorben
www.domowina.de + 1

Top most liked posts

- NA SLEDACH SERBOW W PRAZE
- Sorbisch sprechen in nur 3 Monaten?
- domoj.eu

10.2. Domowina přewjeduje prawidłownje w regionach župow “serbske wječorki”. Tute služa jednorej komunikaciji wobydlerjow ze zamołwitymi serbskich gremijow.

Dnja 18.03.2023 organizowaše regionalna řečnica župy “Michał Hórnik” informaciski wječor za čłonske towarstwa a skupiny w Njebjelčicach. Předstajichu so wšelake móžnosće spěchowanja a financelneje podpěry za čestnohamtske dźěło towarstwow.

Budyska župa je 19.03.2024 na wuměnu z Domowinskimi skupinami a towarstwami župy do Radworja přeprošyla. Chcychmy zhonić, što skupiny za swoje dźěło trjebaja abo što sej přeja. Dale předstaji referentka za nutřkowe naležnosće nowy program Domowiny.

Za přihot na wólby do krajneju sejmow Sakskeje a Braniborskeje 2024 je Domowina štyri wólbne forumy w Hornjej a Delnjej Łužicy přewjedła. Mjez 25 a 50 zajimcow wobdźěli so na zarjadowanjach w Smječkecach, Malešecach, Wojerecach a w Janšojcach. Wolerjo mějachu móžnosć so z prašenjemi wo serbskich a regionalnych naležnosćach na direktnych kandidatow wobroćić.

W měrcu 2023 organizowaše regionalna řečnica zhromadnje z projektowej managerku župy Jakub Lorenc-Zalěški zetkanje wšitkich towarstwow župy. Na posedženju řečachu wo móžnosćach zhromadneho dźěła w projektach, třěbnosći podpěry kaž tež móžnym dalšim zwjazanju towarstwow.

W zwisku z wólbami 7. Rady za serbske nastupnosći pší Krajnem sejmje Bramborska jo Domowina pšewjadła wólbne forumy, na kótarychž su se pšedstajali kandidaty a kandidatki. Forumy su byli 12.11.2024 w Chóšebuzu, 18.11.2024 na Bětej Górje a 20.11.2024 w Janšojcach.

W župje “Handrij Zejler” so zajimcy prawidłownje na “řečne swětłownje” zetkawaja. Nimo móžnosće mjez sobu serbować, skića so wobdźělnikam tež zajimawe přednoški wo stawiznach abo načasnych temach w serbskej řeči.

96

Domowina wobdźěli so nimo toho spočatk lěta 2024 na serbskich debatach, kotraž je Sakska krajna centrala za politiske kublanje, zhromadnje ze Serbskimi Nowinami a Założbu za serbski lud wuhotowala. Na kóždjej debaće wobdźěli so w podiju zastupjer Domowiny.

Štyri temy stejachu w srjedžišću, zo bychu w Serbach wo tutyh zjawnje debatowali a wšelake mjenjenja předstajili:

- přěnja podijowa diskusija, 27. februara, w Slepom: „Změna strukturow – što Serbja wočakuja?”
- druha podijowa diskusija, 13. měrcu, w Chrósćicach: „Kubłanska awtonomija? Abo dale kaž dotal?”
- třěća podijowa diskusija, 20. měrcu, w Budyšinje: „Štó chcemy być: indigeni, awtochtoni abo něšto druge?”
- štwórta podijowa diskusija, 10. apryla, we Wojerecach: „Štó zastupuje serbski lud? Přichod politiskeje participacije.”

11. Serbske institucije

11.1. Domowina so prawidłownje z nawodami serbskich institucijow wothłosuje.

Wot nazymy 2023 přewjedže Domowina měsačnje wothłosowanje z předsydu zatožboweje rady, direktorom založby a předsydomaj serbskeju radow Sakskeje a Braniborskeje. Nimo toho wotměchu so tež wjacore posedženja ze zastupjerjemi serbskich institucijow w Budyšinje a w meji 2024 tež zetkanje nawodow delnjoserbskich institucijow w Choćebuzu. Na zetkanjach diskutowaše so mjez druhim wo hospodarskim planje, stawje jednanjow za přichodne finančne zrěčenje, aktualnych projektach w jednotliwych institucijach a wo zdobywanju kwalifikowaneho dorosta.

11.2. Domowina wudžěła interny rěčny plan za naložowanje, wuknjenje a wuwice serbskeju rěčow a wothłosuje so z tamnymi serbskimi institucijemi.

W zarjedže Domowiny je komunikaciska rěč serbsčina. Tuchwilu wužiwa kóždy sobudžětačer hornjo- a/abó delnjoserbsčinu po swojich kmanosćach. Sobudžětačerjo, kotřiž serbsce wuknu, móža serbsčinu znajmjeńša pasiwnje wužiwać. Kóždy sobudžětačer ma w džětowym času móžnosć, so w serbskej rěči dale kublać a wukmanjeć.

Wjace hač 90 % přistajenych w Delnjej, srjedźnej a Hornjej Łužicy rěči w zarjedže serbsce.

Sobudžětačerjo wobdžěleja so na rěčnych kursach a maja wotpowědnje pódlanskemu dojednanju w džětowym zrěčenju pruwowanja złožić.

Tak staj nowaj sobudžětačerjej 2023 pruwowanje na niwowym schodženku A1 zložitoj, jedyn z nich je 2024 hižo schodženku A2 docpěć. Dalši nowy přistajeny, kiž je kónc 2024 při Domowinje započinać, wobdžěli so w léće 2025 na přěnim intensiwnym kursu DOMOJ ze zaměrom, złožić ke kónceji léta 2025 schodženku B1.

Dalša wosoba, kiž je dlěšodobnje přistajena, wukmani so w serbskej rěči w schodženku B2, bjez toho, zo je w džětowym zrěčenju zapisane.

Dalša pjata wosoba zložić 2024 schodženku B1 w delnjoserbsčinje a wukmani so nětko na schodženku B2. A bywša Zorja-kursistka wukmani so do 2026 na schodženku B2.

W RCW su tři sobudžětačerjo rěčny kurs na niwowych schodženkach A1, A2 a B1 wopytali. Rěčny certifikat pak nihtó z nich po planje na wotpowědnym wyšim schodženku zložić njeje. Přičiny su njedosahacy wuknjen-ski postup, njekonstantne wobdžělenje na rěčnym kursu a dlěšodobna chorosć. Tomu wotpowědne personalne rozmołwy smy wjedli.

Přełožowanski program sotra funguje w dale a lepšej kwalice – tež delnjoserbsce -, tak zo tež serbsčinu wuknjacy serbske mejlki pisaja resp. Hornjoserbja zdžěla delnjoserbsce.

Dalše wuzadanje je, zo woteběra rěčna kwalita mjez mlódsimi přistajenymi. Tohodla poskićamy wšitkim maćer-norěčnym a přistajenym, kiž su sej serbsčinu přiswojili, prawidłowne stilistiske kursy, zo bychu so w ertnej a spisownej serbsčinjje wukmanili.

W lěće 2023 přewjedzechmy sydom połdnjowskich dalekubłanjow w stilistice w hornjoserbsčinjje z přerěz-nje 10 wobdźělnikami (temy: stilistika, kompozitumy, mjehki wuzwuk, konkretnosć, deklinacija mjenow). 2024 přewjedzechmy dohromady 20 połdnjowskich dalekubłanjow w třoch skupinach z dohromady 26 wobdźělnikami.

Dwa sobužělašerja stej se wobzěliłej w lětoma 2023 a 2024 na dalekubłanju w dolnoserbščinje: 6 raz 8 goži-now wob lěto na konwersaciskim kursu na niwowej GER schojženck C1. Jadna sobužělašerka wobzělijo se z lěta 2024 na kursu B1 (20 góžinow za semester = 40 góžinow wob lěto). Dalšna sobužělašerka jo wobstała certifikat B1 a wobzělijo se stawnje na wšakorakich rěčnych kursach ze zaměrom pšiducy certifikat dojspiš.

W službnym porjedže Domowiny je zapisane, zo je zarjad-niska rěč hornjo- a delnjoserbsčina.

W lěće 2023 smy we wohtłosowanju ze zawodnymaj radomaj naćisk interneho rěčneho planowanja nadzěłali. Spočatk lěta 2024 smy ze wšitkimi sobudžělačerjami na zhromadnej klawsurje naćisk interneho rěčneho plano-wanja diskutowali a kwalifikowali. Zaměr při tym bě, zo

wudžěłamy směrnicu interneje serbskorěčneje komuni-kacije (wobkedźbujow delno- kaž tež hornjoserbsčinu) a wobchad ze serbsce wuknjacymi. Dale ma so, hdžežkuli móžno, serbsčina tež w komunikaciji ze zjawnosću ertnje a pisomnje wužiwać.

Dokument wopřija mjez druhim sčěhowace dypki:

- interny wobchad z hornjo- a delnjoserbsčinu
- zaměry při wuknjenju kaž tež wukmanjenju wobaju serbsčinoj
- nadawki aktiwnych serbsce rěčacych sobudžělačerjow
- nadawki serbsce wuknjacych/nowych sobudžělačerjow
- konsekwency při njenažowanju serbskeje rěče na dźěle
- komunikacija z třecimi a do zjawnosće.

Jednaćelstwo Domowiny sposrědkuje wočakowanje na nowych, hišće serbsce njerěčacych, sobudžělačerjow, sej serbsčinu přiswojić. Do dźěłoweho zrěčenja zapisa so - wobkedźbujow při tym individualne ramikowe wuměn-jenja - w kotrym lěće ma so kotry schodženck Zhromadneho europskeho referencneho ramika (ZRR) za rěče docpěć. Nawuknjenje serbsčiny je wuměnjenje za přistajenje resp. podlěšenje zrěčenja.

W njewobmjezowanym zrěčenju je docpěće schodženka C1 ZRR wuměnjenje.

97

98

12. Škit serbskeho sydlenkeho ruma

12.1. Domowina podpěruje potrjechene župy w politiskim dialogu nastupajo zachowanje serbskeje rěče a kultury pod wusnutkom negatiwnych scěhow wudobywanja surowiznow w serbskim sydlenkim rumje a hladajo na wuwice nowych strukturow we Łužicy.

Domowina zasadźuje so za to, zo so kulturna znjesliwosć w regionalnym, komunalnym a krajnym planowanju wobkedźbuje, zo byštej so škit a zdźerženje serbskeje rěče a kultury zaručitoj. To płaći wosebje, hdyž so nowe wulkozawody a projekty we Łužicy zasydla. K wědomostnemu přewodej tutoho pruwowanja kooperuje Domowina ze Serbskim institutom, kotryž kulturne wusnutki nowych wuwicow analyzuje. Tute zhromadne dźěło ma zaručić, zo

so serbska kultura tež w přichodnych wulkozawodowych projektech respektuje a škita.

Krajna direkcija Sakskeje je hižo přenje interne kročele zawjedła a signalizuje swoju wotewrjenosć za pruwowanje kulturneje znjesliwosće, zo by wusnutki na serbsku kulturu přepruwowała a w datym padže přiměřila.

99

Na základě politických rozhodnutí k ukončení těžby uhlí je celý region Slezské vojvodství v přechodu. Po přesídlení vsi Miłoraz může někdo ve vsích nové „my-záčuce“ nastat. Tak by Nowy Miłoraz do Slezské vojvodské hranice přivázal. Wuwichu so nowe runiny zhromadného děla nic jenož w serbskim kontextě. Aktiwnje pěstujaja serbske naložki we wšech wsach zarjadskeho zjednocenstwa. Džeń a wjetša je potreba, wobstejace naložki a tradicije za mlodu generaciju za přichod wukmanič. Při tym je wažne, wšitkich „potřechnych“ do procesow změnow zapřijeć a jich děto dołhodobnje podpěrować.

12.2. Domowina podpěruje župu Jakub Lorenc-Zalěski při zwoprawdženju planowanych naprawow w koncepciji k pozbudženju a wožiwjenju serbskeje řeče a kultury w Slezské vojvodě „wosom wsow – jedna wosada”.

W dobjě 2023/2024 smy ze wšelakimi partnerami intenzivne rozmołwy wo dalewjedženju koncepta wjedli. Na základě tutoho fakta smy rozsudžili, próstwu wotpowědnje směrniciam Załožby za serbski lud k spěchowanskemu programej „Serbska řeč a kultura w strukturnej změnje“ za projekty w Swobodnym staće Sakskej stajić. Z pomocu ENO mbH bu 2023 analiza (Ist-Analyse) serbskich zarjadskeho zhotowjena. W meji 2024 wotmě so dalša dělar-

nička za namakanje idejow za přetworjenje Serbskeho kulturneho centruma w Slepom. Organizowała je to župa Jakub Lorenc-Zalěski. Wuslědki zapřijachu so do próstwy, kotruž je ENO z pomocu Slezského gmejnskeho zarjada stajiła. W nowembrje 2024 bu próstwa pozitivnje hódnoćena a někto móže so aktiwnje na přesadženju naročnych zaměrow dětać. Tež při tym budže župa komunu aktiwnje podpěrować.

12.3. Domowina podpěruje towarstwa a komuny, kotrež su hakle po nowelěrowanju serbskeho zakonja zaso děl sydlnskeho ruma Serbow w Braniborskej, při tym, zwiski k serbskej řeči, kulturje a ciwilnej towaršności natwarić. Wosebje informuje wo móžnosćach zhromadného děla, wabi za kooperacije a/abo přistupy do Domowiny a podpěra župu Dolnja Łužica a jeje mlodžinski aktiw při wotpowědných aktiwitach.

Domowina a zagronita za serbske nastupnosći wokrejsa Dubja-Błota, Sabrina Kuschy, stej založytej seš wšyknych towaristwow a Domowinskih kupkow w serbskim sedleńskem rumje wokrejsa Dubja-Błota. Wó móžnosćach zhromadného děla a přistupa do Domowiny

se mimo toho teke we wosobinskih rozgronach informěrujo.

Pó tej wašni jo se teke towaristwo KulturArche e.V. dobyło, kenž co župje Dolnja Łužica přistupiš.

13. Serbske nabožno-narodne žiwjenje

Domowina ma pěstowanje nabožno-narodnych tradicijow a nałožkow za wažne při wutworjenju, skrućenju a wuwijanju narodneho wědomja. Nadawki, kotraž podpěruja čłonske kaž tež zwonkačłonske cytki.

Domowina ma woplěwanje nabožno-narodnych tradicijow a nałogow za wažne při wutworjenju, skšusćenju a wuwijanju narodneho wědomja. Nadawki, kótarež podpěruju čłonkojske ako teke zwenkacłonkojske cełki.

13.1. Domowina podpěruje nabožno-narodne projekty a předewzaća nošerjow serbskich katolskich a ewangelskich projektow.

Serbski ewangelski cerkwiny zeń w Gołkojcach jo se wótměł 02.06.2024 a župa Dolna Łužyca jo pódpěrowała wugótowanje nimsko-serbskeje žišeceje namšy.

Wot 2008 wotměwa so Serbski domizniski dzeń w regionje ewangelskeje wosady wokolo Wojerec. Kóždolětnje wotměwa so tuta na hinašej městnosći. Wot spočatka sem pomhachu zastupjerjo Domowiny aktiwnje při přihotach. 2023 wotmě so tutón domizniski dzeń w Brětni a w léće 2024 w Čornym Chołmcu. Na dwurěčnej Božej službje wobdžěli so stajnje mnoho žonow w serbskej drasće.

Nimo toho swjećachu so 2024 serbske kemše na domchowance při Krabatowym młynje w Čornym Chołmcu. Tute započachu so ze začahom mnohich nošerkow narodneje drasty.

Domowina podpěrowaše serbske dźiwadłowe předstajenje w Bukecach. Čłonojo Chróšćanskeje lajskeje dźiwadłoweje předstajichu swoje hračko “Alojs mobilizuje” w nowembrje 2023 we wjesnej hospodže w Bukecach. Bukečan Bjesada a tamniše Domizniske towarstwo běchu při tym partnerjo. Dale je regionalna rěčnica župy “Jan Arnošt Smoler” na

naprašowanje wupožčenje serbskeje ewangelskeje drasty podpěrowała, na př. za dzeń wotewrjenych duri 2024 na Pawotskej šuli w Rakecach.

Dale je Domowina wotpowědowała naprašowanju Bukečanskeje Bjesady za nazymskim koncertom w Bukecach 2024. W přichodnym léće chcedža znowa koncert a serbske zarjadowanje poskićić.

Regionalna rěčnica župy “Michał Hórnik” podpěruje wosadu a gmejnu Chróšćicy w přihotach na 800-lětny jubilej w léće 2025, wosebje z džětom w přihotowanskim wuběrku (2023: 6 zetkanjow, 2024: 8 zetkanjow).

Z přehlada wo delegowanjach je wuwidžeć, zo podpěruje Domowina Towarstwo Cyrila a Metoda, zo by tute organizatoriske naroki zarjadowanja “Europassion” zeznało. Domowina delegowaše čłonow TCM w zaštych lětach na “Europassion”. W léće 2025 wotměje so tute zarjadowanje we Łužicy. Nastupajo podpěru Domowiny za tutón wužadacy projekt zahajichu so rozmołwy mjez jednačelku, referentom za wukraj a kulturu a organizatorom “Europassion” we Łužicy hižo w léće 2023.

13.2. Domowina podpěruje serbskich wosadnych w jich prěcowanjach wo wobkedźbowanje narodnych zajimow a wo zachowanje serbskich rěčnych rumow při noworjadowanju cyrkwinskih strukturow w serbskim sydlenkim rumje.

Domowinski zarjad reaguje po potrebjce na aktualne wuwicje při noworjadowanju cyrkwinskih strukturow. Je-li trjeba, wobroći so při tym na čłonske towarstwo TCM, na Serbske ewangelske towarstwo kaž tež Spěchowanske towarstwo za serbsku rěč w cerkwi. Tute su predestinowane so słowa jimać. Domowina rady při tym podpěruje. Regionalne rěčnicy su w stajnym kontakće ze zamołwitymi za noworjadowanje a dźělaja čestnohamtsce w dźělowych gremijach, kaž n. př. w gremiju serbski pastoralny rum, sobu. Tak je stajna informacija možna a data.

19.04.2024 zetka so krajny biskop ewangelsko-lutherskeje cyrkwy Sakskeje Tobias Bilz ze serbskimi zastupjerjemi. Na rozmołwje wobdźěli so nimo serbskeho superintendenta a předsydy Serbskeho ewangelskeho towarstwa tež předsyda Domowiny a rozprawješe wo aktualnym položanju Serbow. W rozmołwje skedźbni tež na to, kak wažne su nimo šule a swójby towarstwa a cyrkwy za zachowanje serbskeje rěče.

Dnja 30.1.2025 wopyta nowa nawodnica katolskeho běrowa Sakskeje Dr. Daniela Pscheida-Überreiter Domowinu a wuměnješe so z předsydu wo wšelkich aktualnych temach katolskeje cyrkwy a Serbow. Kaž Domowina je tež katolski běrow do stejišćow za krajny sejm a knježerstwo zawjazany, tak na př. při rozprawje wo položanju serbskeho ludu w Sakskej. Wobaj dorozumištej so, zhromadne dźěło skrućić, so nastupajo stejišća wo serbskich naležnosćach wothłosować a ze zetkanjemi pokročować.

100

13.3. Domowina prěcuje so wo zhromadne dźěło ze Serbskim ewangelskim towarstwom a Spěchowańskim towarstwom za serbsku rěč w cerkwi.

Regionalne rěčnicy po potrebjce na městnje stajny kontakt k wotpowědnym zastupjerjam wudźeržuja. Předsedař Spěchowańskeho towarstwa za serbsku rěč w cerkwi je zdobom čłonk prezidija Domowiny a se přepšosyjo na pósejženja předsedařstwa. Domowina jo zgromadnje ze Spěchowańskim towarstwom za serbsku rěč w cerkwi podpěrowała projekt "pišćelowa jězba - Blóta a Łužica" wot 9.-12.5.2024. Pišćelowa jězba je koncertny projekt z kantorom Drježdźanskeje cyrkwy Našeje knjenje Matthiasom Grünertom.

Zwisk z předsydstwom Serbskeho ewangelskeho towarstwa so po potrebjce nawjaza a wusměrja so wosebje na ewangelske kónčiny župy Budyšin, hdžež towarstwo skutkuje.

Župa "Jan Arnošt Smoler" na swoje zarjadowanja zdobom w časopisu Pomhaj Bóh přeprošuje. Čłonojo župy wobdźěleja so tohorunja na zarjadowanjach Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

14. Rozprawy župow a čłonskich towarstwow/ zwjazkow

Župa “Jan Arnošt Smoler” Budyšin

Župa Dolna Łužyca z. t.

Župa “Handrij Zejler” Wojerecy

Župa Jakub Lorenc Zalěski z. t. we wokrjesu Zhorjelc

Župa “Michał Hórnik” Kamjenc

Maćica Serbska z. t.

Serbske młodźinske towarstwo Pawk z. t.

Serbske šulske towarstwo z. t.

Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z. t.

Towaršnosť k spěchowanju Serbskeho ludoweho ansambla

Zwjazk serbskich wumětcow z. t.

Zwjazk za serbski kulturny turizm z. t.

14.1. Rozprawa wo dźěławosći župy “Jan Arnošt Smoler“ Budyšin

Župa prócuje so wo přidatne serbskorěčne rupy za čłonow

W župje “Jan Arnošt Smoler” so župne předsydstwo stajnje spočatk lěta wo župnych projektach dorozumi, kotrež su na čłonow Domowinskih skupin w Budyšinje a dalších zajimcow wusměrjene. Příkladna je, zo skupinarjo staroby dla hižo sami zarjadowanja njeorganizuja, rady pak chcedža dale serbske zarjadowanja wopytać.

Župne předsydstwo postara so zhromadnje z regionalnej rěčnicu K. Liznarjec wo wotměnjawje serbske zarjadowanja. W juniju 2023 přednošowaše Beno Bělk wo jězbje do Togo/ Afriki a 26.10.23 staj zastojnikaj policije zajimcam mnoho dobrych pokiwow posrědkowatoj, kak móžeja „zjebanje při telefonje“ wotwobarać.

W juliju 2023 přewjedže so swjedžeń za swójby na zahrodže Serbskeho ludoweho ansambla. Je to dobra skladnosć za serbsku rozmołwu mjez staršimi, dźědami a wawkami.

Wo H. B. Šěrachu a domjacych pčotkach porěča Günter Sodan 13.2.24 w Serbskim domje w Budyšinje. Zajimawe běše tež zarjadowanje 15.8.2024 w zelowej zahrodže při Michałskej cyrkwi, hdžež nam Sylwija Jancyna skutkow-

nosć hojenskich zelow zbliži. W septembrje wotmě so w Budyšinju přednošk wo H. B. Šěrachu a přenje serbskej šulskej knižce, tam mj. dr. tež Sieghard Kozel porěča. Wo serbskim misionaru J. A. Měrćinku nam dr. Lubina Malinkowa w oktobru přednošowaše. Sobotu, 21.9.24 staj Jurij Łušćanski a Trudla Malinkowa wulku ličbu zajimcow po Tucharju w Budyšinje wjedtoj. Nam je wažne, zo přednoški a poskitki wšelakorym zajimam a wšěm starobnym skupinam w našej župje wotpowěduja.

Na wulěće župy w lěće 2023 zeznajomnichu so čłonojo Budyskeje župy “Jan Arnošt Smoler” ze žiwjenjom a skutkowanjom serbskeho pčotarja a fararja H. B. Šěrachu a podachu so w Budyšinju na “kotopuč Šěrachu”. Nimo toho wopytachu pčólnicu w Konjecach a zaspěwachu sej z tamnišimi Domowinjanami. Lěto na to podachu so čłonojo župy na kubłansku jězbu do Berlina. W Muzeju europskich kultur w Berlinje wobhladachu sej wustajeńcu wo pčotarjenju w Słowjenskej. Wopytachu potom tež Mjeńšinowy sekretariat, hdžež jim referentka wo nadawkach a dźěławosći za wšitke w Němskej připóznate mjeńšiny rozprawješe.

101

102

Dale postara so župne předsydstwo wo postajenje pomnika za serbskeho misionara a tołmačerja Jana A. Měrčinka w Hrodzišću. Za to je župa 5.000,- € ze srědkow wubědžowanja simul+ dóstała. Zwjeselace za nas bě, zo smědžachmy na wuchodže Budyskeho wokrjesa 140 hosći při wotkryću pomnika za wuznamneho Serba witać.

Na wuměnu nazhonjenow přeprasy župne předsydstwo zastupjerjow skupinow a towarstwow našeje župy dnja 19. měrca 2024 do Radworja a so tam z 20 wobdźělnikami wo dalšim džěle rozmołwješe. Čłonojo zwuraznichu, zo sej tež w přichodže přeja informacije ze župy a přehlad wo přednoškach a serbskich filmach, kaž je dotal hižo dóstanu. Dalša tema za diskusiju běše serbske kubłanje.

Prawidłownje zaběra so župa “Jan Arnošt Smoler” z kubłanskimi prašenjami na teritoriju župy. Njerjanej zjawaj, kižso na serbskorěčne kubłanje wuskutkujetaj, zaběraštaj čłonow předsydstwa w druhej potojcy zašleho lěta. Smy w zjawnym stejišću scěhowace zwuraznili: Zludani a přestapjeni zwěsćimy, zo

- štwórty lětnik z maćernorěčnymi šulerjemi Radworskeje SZŠ so nawjeduje wot wučerki bjez maćernorěčnych kmanosćow; při tym hódnoćimy prócowanja tuteje wučerki, serbsku rěč nałožować,
- so w samsnej šuli přećiwo woli staršich serbski přeni lětnik njezarjaduje a to njewotpowěduje tomu, štož je so staršim na přenim zapokazanju w šuli prajiło,
- WITAJ-skupinu w Bukečan pěstowarni dla njedosaheje ličby wobdźělnikow začinja.

Podpěramy bój staršich, kotřiž sej žadaja, wutworić samostatne kubłanske cytki za maćernorěčne džěći, wězo zdobom tež za džěći, kiž su zwólniwe, serbsčinu sej porjadnje přiswojić.

Za džěto z “2plus” žadamy sej skónčnje krute a jasne zakońske wuwjedženja, zo njebychmy kóždy lěto znowa so z tutej problematiku zaběrać trjebali. Chcemy znajmjeńša korektnje přesadženje dotalnych postajenjow za 2plus, to rěka tež teamteaching, zhromadne džěto dweju wučerjow na dobro rěčneho wukmanjenja. Rěčnje měšane rjadownje abo skupiny jenož funguja, hdyž wobknježi wjetšina šulerjow serbsčinu. A wšo to započnje so hižo w pěstowarni. Woprawdžita imerzija je jenož přez konsekwentne a stajne džěto z jedneje wosobu-rěčnicu móžna.

W oktobrje wotmě so zetkanje ze wšěmi zamołwitymi w Bukecach. Z rozmołwy wuńdže, zo ma so wěda wo kubłanju po Witaj-programje wjele bóle šěrić, zo matej pěstowarnja a zakładna šula intensiwnišo hromadže džělać. Najwažniši⁰⁴

wuslědk je, zo wotměje so kóždy pónđzelu Witaj-klub za džěći na farje w Bukecach. Sobudžělaćerjo Rěčneho centruma Witaj a ZARI so hač do zymskich prózdniw wo džěći staraja a jim serbsku kubłansku zabawu skića. Kak pak pónđze dale?

W Radworju je so we winowcu wotměło kulojte blido wo kubłanskich prašenjach ze wšěmi akterami na městnje. Z toho wurosće poskitk “RĚČna hodžina za staršich”, na kotruž Staršiska iniciatiwa Radwor z.t. jónu wob měsac přepróšuje. Rěčna motiwatorka zarjadowanja organizuje.

Prócowanja nastupajo dom Měrčina Nowaka su wot nazymy 2024 konkretniše. Hač do jeje smjerće w septembru 2024 je naša člonka Róža Pinkawina dom swěrnje hladała a sej pomoc wot Domowiny a založby wuprosyła. Nětko dyrba so nowe puće namakać. Na přenim zetkanju z wjesnjanimi Njehornja a bliskeje wokoliny su so wšitcy přítomni (wjace hač 25 ludži) za to wuprajili, dom jako wotewrjeny muzej zachować.

Znowa namołwjamy, zo maja so wšě serbske wjesne muzeje wot fachowcow nawjedować a Serbskeho muzeja Budyšin přewodžeć.

Nazymske koncerty župne předsydstwo jara wita a derje je, zo je nětko projektowa managerka Domowiny za organizowanje tutech woblubowaných zarjadowanjow zamołwita. Wjeselimy so, zo běchu koncerty w Bukecach, Budyšinje, Radworju a Malešecach derje wopytowane.

103

14.2. Rozpšawa Domowinskeje župy Dolna Łužyca z. t.

Župa Dolna Łužyca zjadnošijo 42 Domowinskih kupkow a 24 towaristwow (staw: december 2024). Kupki a towaristwa su doma w tšich wokrejsach (Sprjewja-Nysa, Dubja-Błota, Górne Błota-Łužyca) a we bžezwokrejsnem měsće Chóšebuz.

W lětoma 2023 a 2024 smy pšewjadli přédne “Literarne wuběžowanje” pód motom “PŠIJAŠELE-PISMIKI-PROMI-NENTNE”. Wobžěliło jo se 26 awtorkow a awtorow z dogromady 57 pšinoskami. Z toš tych jo se 23 dolnoserskich, 33 nimskich a jaden dwójorěcny tekst zapódało. Lěc gólc abo žowćo, młodostny abo dorosćony – wšykne starstwowe kupki su byli wobžěloni. Dogromady su se pšepódali sedym mytow: tši myta za dolnoserske pšinoski, jaden spěchowanske myto za młozinu a tši dalšne myta za nimske pšinoski. Fachowa jury, w kótarejž su statkowali Ingrid Hustedtowa, Brigitte König, Jill-Francis Ketlicojc (znata ako Žilka), Torsten Mak a Bernd Pittkunings, jo měta pótom šěžki nadawk, ze zapódanych žělow wótpowědnych dobyšarjow wubraš.

Nowy zarědowański format “Małe jatšy” Dolnoserskeje kulturneje akademije smy w lětoma 2023 a 2024 dalej pódpěrowali.

Lětnej Głownej zgrmažinje župy stej bylejš w lěse 2023 w Tšupcu a w lěse 2024 w Lěšćoch.

Wót lěta 2023 ma Domowina Nazymske koncerty we Łužycy na starosći a tak stej se w lěse 2023 koncerta we Wjelikem Linjem a w Janšojcach pšewjadtejš. W lěse 2024 smy na koncert w Złem Komorowje pšepšosyli.

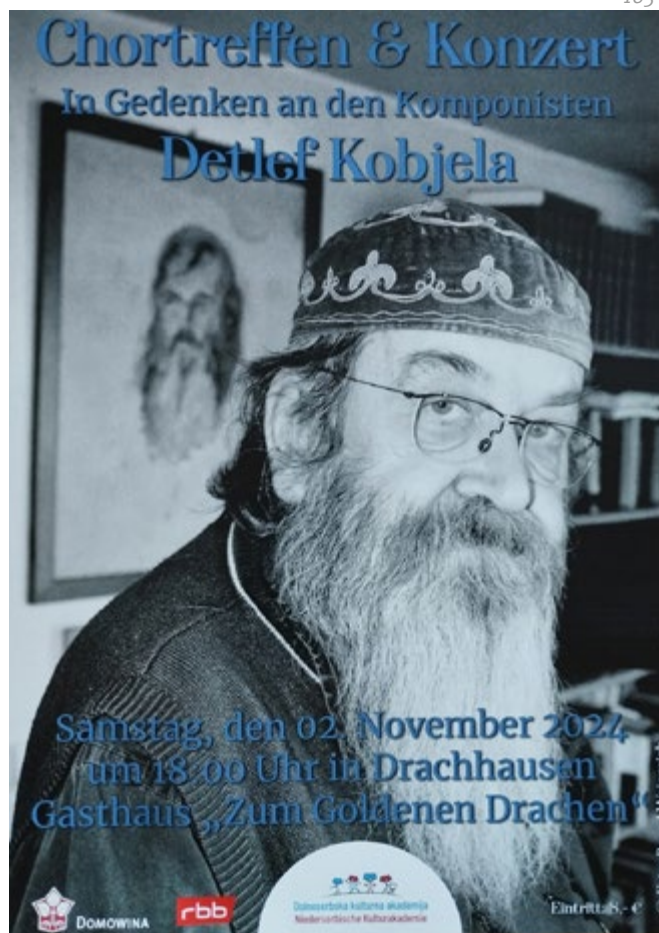
Format “Domowinskih pokazkow” se dalejš wježo. We wokognušu se dwójcy wob lěto wudajo a kupkam a towaristwam pšipósćelo. Mimo togo se teke na internetowem boce župy wózwajijo.

Wósebny wjerašk su dožywili dolnoserske maminorěcne. Wóni njepowědaju jano wjelgin dobru a cystu dolnosersku rěč, ale ju teke drugim dalejš dawaju – a to pšez Bramborske serbske radijo rbb. Za to stej se wužekowalejš Domowinska župa Dolna Łužyca a Bramborske serbske radijo rbb z małym serbskim swěženjom w Grožišću. Maminorěcne su dostali wósebne cesne wopisma a su se pótom mógli z drugim rozgranjaš a zgrmadnje zaspiwaš dolnoserske štučki.

Zgrmadnje ze Serbskim institutom jo Domowina organizěrowala a pšewjadla dvě žělařni k temje “Praktiki imaterielneho kulturnego derbstwa w Dolnej Łužycy”. W přédnem smy se zaběrali ze wšyknymi nałogami a w drugem jo tema byla “zwěrjeta w žnjajskich nałogach”.

Projektny manager jo w lětoma 2023 a 2024 zastojal dwa projekta “walorizacija serbskego kulturnego derbstwa za Łužycu (IKE)” a Zorja – projekt za rěcnu rewitalizaciju.

105

106

Rěcny motiwator ma motiwěrowanje serbsčiny sobužětašerjow Dolnoserbskeje kulturneje akademije na starosći a jo hospitant w projekće Zorja.

Rěčna motiwatorka jo była w žišownjach a hortach w Dolnej Łužicy aktiwna a jo pósředkowała žišam we starstwje mjazy 3 a 10 lětami dolnoserbsku rěc a wědu wó Serbach a jich nałogach. Mimo toho jo wóna se teke na familijowych wótpódnjach wobžěliła a wopšimješe wugótowała. We prozninach jo rěčna motiwatorka pódpěrowała projekty serbskego młožinskego žěła w měsće.

Młožinske žěło w měsće se wusměrijo na Dolnoserbski gymnazij ako teke na cełe město Chóšebuz. Na gymnaziumje jo sobužětašerka za młožinske žěło pšewožowała redakciju wuknikojskego casnika. Z wuknikami z dolnoserbskego internata se wóna stara wó woplěwanje rowow serbskich procowarjow na podpoćnocnem kjarchobje. W młožinskich klubach, hortach a šulach jo wóna projekty k jatšam pšewjadła a z tym 918 młodostnych dojšpila. Celkownje 5 prozninskih projektow jo wóna organizěrowała a pšewjadła. Nowosć w lěše 2024 jo było zarědowanje „Dresscode: Serbski” z wšakimi workshopami/žěłańnjami w Serbskem muzeumje w Chóšebuz, na kótaremž jo se 30 młodostnych wobžěliło.

Młožinske žěło we wokrejsach ma młožinski koordinator na starosći. Wón jo w lětoma 2023 a 2024 kužde lěto 8 zarědowanjow z młožinskim aktiwom pšewjadł. Woblubowany „Superkokot” jo se w lětoma 2023 a 2024 w Dešnje pšewjadł. W lěše 2025 bužo w Popojcach.

Ważna tema w lěše 2024 su byli wólby za 7. Radu za nastupnosći Serbow pši Krajnem sejmje Bramborska”. Domowina jo pódpěrowała žěło wólbneho wuběrka. Mimo toho smy Domowinske kupki a towaristwa wó wótběgu wólbow informěrowali. Za nominěrowanje župnych kandidat/kow za Serbsku radu smy pšewjadli wurědnu głownu zgromažinu župy. Slědowali su tši “wólbne forumy”, na kótarychž su se kandidaty a kandidatce pšedstajili zajmcam. Mócnu pódpěru smy pši tom dostali wót Dawida Statnika, kótary jo wšykne tši zarědowanja pšijaznje a zajmnje moderěrował. Na kóńcu jo se 1.346 luži dało do zapisa wólerjow zapisaš. 1.060 luži jo wóliło.

Župa Dolna Łužyca z.t. zastupujo ze swójjimi cesnoamtskimi pomocnikami we wušej 30 gremijach z pórědnym abo póražujucym głosom zajmy Serbow z Dolneje Łužyce na wokrejsnej a krajnej rowninje.

14.3. Rozprawa wo dźěławosći župy “Handrij Zejler” Wojerecy

Prěni króć w stawiznach župy steješe minjene tři lěta dwójka na čole, Gabriela Linakowa a Marcel Brauman. Konstelacija „dwójnikow” běše dobre rozrisanje a jara spomóžne. Smy aktiwne serbske žiwjenje w našim regionje w zjawnosći zaso widžomnišo reprezentowali.

Zwiski k skupinam a towarstwam su so derje wuwiali. Najlěpši přikład za dobry počah k towarstwam w župje je přistup noweho čłona: towarstwa „Šulska a domizniska stwa Ptačecy”. W srjedžišču wšěch aktiwitow stejachu zhromadnosć, serbska rěč a kultura. Hač běchu to serbske čitanja we Wojerowskej bibliotece, serbska hudźba we Łužiskej hali, jutrowne wiki w Nowej Łuce, jutrowne spěwanje w Čornym Chołmcu, nalětni swjedžen w Čisku, domizniski dzeń abo dalše.

Tež našemu župnemu předsydstwu běše přeco wažne wuzběhować, zo so serbske žiwjenje we Wojerowskim regionje na folkloru a narodnu drastu njeredukuje. To dopokazuja aktiwity kaž:

- serbske čitanja a přednoški w měščanskej bibliotece a na hrodže, ale tež na zarjadowanjach we Wojerowskich měščanskich dźělach a na wjeskach kaž na př. na Horach a we Łazu,
- samozrozumliwje je serbska a načasna hudźba prezentna w koncertach a na hudźbných dnjach, na př. we Łužiskej hali a w Kulturnej fabrice,
- nimo toho tež moderne dwurěčne projekty w pěstowarnjach a šulach k tomu słušeja. Čłonojo župy su prawidłownje na zarjadowanja do šulow přepróšeni a skupiny šulerjow wopytuja přeco zaso naš Domowinski dom, hdžež projekty za šulerjow přewjedzemy.

Nawjazuju na wuspěšny projekt z mjenom „Rěčna swětłownja“ smy w zašłymaj lětomaj ze serbskej bjesadu w zjawnym rumje pokročowali. Poskitki resp. kursy, kotraž so kóždy štwórtk w našim Domowinskim domje přewjedzachu a přewjedzu, su jara požadane. Wosebje pola dorosćenych je zajim jara wulki, serbsku rěč nawuknyć.

Naše župne předsydstwo chce wučbnu šćežku z mjenom „Via Sorabica HoyWoj“ z informaciskimi taflemi wo slědach serbskich stawiznow a prjedownikow we Wojerecach zwoprawdźić. Werner Sroka je wšitke wažne informacije za to znosyć, projekt ma so klětu zrealizować.

107

108

109

W juniju 2024 běše Łužiski center we Wojerecach dwaj tydženj z hosćicelom „Łužiskeho swěta bajow“. Prěni raz móžachu wopytwarjo serbsku rěč, kulturu, šulske stawizny, powěsće a tradicije z wotměnjacymi poskitkami a prezentacijemi we Wojerowskim nowym měsće tak intenziwnje a kompaktnje dožiwić.

Wulki wothós žněještej nazymskej koncertaj 2023 a 2024 na žurli w Ćisku. Dobra tradicija w regionje je tež kóždolětne so wotměwacy domizniski džeń. Je to nadregionalny swjatk, kotryž wšitke ewangelske wosady a serbske towarstwa Wojerowskeho regiona zhromadnje organizuja.

Chcemy jako “geografisce centralna župa” mostotwarc mjez Hornjej a Delnjej Łužicu być. Tomu služeše tež zhromadne wuradźowanje předsydstwow župow “Handrij Zejler” Wojerecy a „Dolna Łužyca“ dnja 29.08.24. Na tutym zetkanju steješe wuměna na polu rěčneho kubtanja w srjedžišču. Wšako je we woběmaj regionomaj podobna situacija: Je poměrnje mało maćernorěčnych ludźi. Wozrodźenje rěče je w Delnjej Łužicy kaž tež pola nas wulke wužadanje. Zhromadnje pytachmy za kreatiwnymi idejemi a so wo nich wuměnjachmy.

Naše župne předsydstwo organizuje tež woblubowane „Serbske popołdnja za swójby“. Poslednje wotmě so 10. nowembra 2024 w Němcach.

Předsydstwo župy “Handrij Zejler” zhladuje pozitiwnje do přichoda: Naš nadawk je přenjotnje, zo smy serbsce žiwi – zo serbska rěč a kultura žiwej wostanjetej.

110

14.4. Rozprawa wo dźěławosći župy Jakub Lorenc-Zalěski z.t.

Domowinska župa Jakub Lorenc-Zalěski z.t. móže na aktiwnje dźěło swojich čłonow w minjenymaj lětomaj zhladować.

Po swjedźenskim lěće 2022 běše lěto 2023 trochu měrniše. Jedyn wjeršk pak běše bjezdwěla 50. jubilej towarstwa Serbski folklorny ansambl Slepo, kotryž smy z wustajeńcu, wječornym programom a tradicionelnym zetkanjom hódnje woswječili.

W oktobru 2023 wotmě so 8. hłowna zhromadźizna župy, na kotrejš nětko hižo dźesačlětnje skutkowanje jako zapisane towarstwo bilancowachmy.

Dale smy přewjedli projektowe dny ze šulerjemi a pěstowarskimi dźěćimi na Njepilic dworje w Rownom kaž tež na Šusterec statoku w Trjebinje. Tam dźěćom nazornje předstajamy, kak su ludžo w přjedawšich časach na polach dźěłali, kotre wšelakore nastroje su wužiwali (n. př. krosna, kołwrot) abo kak su dźěći w šuli wuknyli.

Dobry wothłós žnějachu nalětnje koncerty runje tak kaž tež hudźbne zarjadowanja njedźelu dopođnja, kotrež je Trjebinska Domowinska skupina organizowała. Ale tež nazymske koncerty, kiž je Domowina zhromadnje z SKC organizowała, běchu derje wopytane.

Njepilic dwór zhladowaše w juniju 2024 na swoje 25lětnje wobstaće. Pod tutym hesłom steješe tež dworowy swjedźeń, kiž so kóždolětnje w požnjencu wotměwa.

We Wochozach přewjeduje towarstwa Šwjelic bróžnja Wochozy z. t. prawidłownje w septembru projektowe dny. Nimo toho su jeho čłonojo w meji 2024 aktiwnje na „Dnju towarstwow“ w Hamorje sobu skutkowali.

113

Domowinska skupina Wochozy wuhotowaše serbske hudźbne popołdnja a wopytowaše zarjadowanja wo nałožkach w Slepjanskim regionje. W lěće 2024 organizowachu přeni raz kermušu z přewodźacym programom pod mjenom „kermušna swačina“. Na tutym zarjadowanju zhonichu wopytowařo wjele zajimaweho wo kermušu we Wochožanskim regionje a dachu sej tež hudźbu lubić. Tute zarjadowanje bě jara wuspěšne a tohodla so nadźijamy, zo móžemy je wospjet přewjesć.

Ze swjedženskim zarjadowanjom spominachmy w juliju 2024 na dweju zaslužbneju Serbow ze Slepjanskeje kónčiny składnostnje jeju posmjertnych narodnin. Před 150 lětami je so mjenodawar našeje župy, Jakub Lorenc-Zalěski, narodžił a přeni župan něhdyšeje župy Niska/Běta Woda, Pawoł Lejnik, by 08.07.2024 swoje 125. narodniny měł. Jimaj k česći bu wosebita skulptura zhotowjena, na kotrejž staj wobaj zwobraznenaj. Tuchwilu steji wona na nutřkownym dworje Serbskeho kulturneho centruma w Slepom. Za někak dvě lěće ma pomnik potom na swojim poprawnym městnje blisko medicinskeho zastaranskeho centruma w Slepom stać. Na tutym zarjadowanju smědźachmy tež potomnikow ze swójbow wobeju serbskeju prócowarjow witać. Něhdže 40 dalšich hosći z našeje župy, z gmejny Slepom kaž tež zastupjerjo Domowiny su so na swjatočnosći wobdźělili.

115

Tež Serbski kulturny centrum ma zaso nowu atrakciju. Tam móže so kóždy zajimowany wot junija 2024 interaktiwnje w Slepjanskej serbskej wuchodźowanskej drasće abo połněmskej swjedženskej drasće wobdźiwać. Tutu poslužbu zmóžnja interaktiwny špihel we wustajeńcy SKC. Poskitk wudospołnja nowa trajna fotowa wustajeńca w SKC. Fotograf Michael Zech je tradicionalnu serbsku drastu w kombinaciji z modernymi elementami zapopadnył. Přidatnje k wustajeńcy je z tutych 12 fotow nasčěnowy kalender nastal.

Na kóncu móžemy rjec, zo su wšitke towarstwa a skupiny w lětomaj 2023 a 2024 aktiwnje dale dźělali, zarjadowanja přewjedli a z tym mjezsobnu zhromadnosć skrućili.

114

116

14.5. Rozprawa wo dźěławosći župy “Michał Hórnik” Kamjenc

117

Župje “Michał Hórnik” Kamjenc přislušeja 15 wjesnych a młodžinskih towarstwow, tři Domowinske skupiny kaž tež 13 kulturnych a hudźbnych cytkow. Wjeselimy so, zo su w zaštych lětach wosebje młodžinske a wjesne cytki župje přistupili a tak je ličba člonstwa wot 950 člonow w lěće 2012 na tuchwilu cytkownje 1.495 rozrostła.

Hłowna a wólbna zhromadźizna župy wotmě so 22.11.2023 w Chrósćicach. Na njej wuzwolichu jednohłósnje Dianu Wowčerjowu za županku. Tež nowemu župnemu předsydstwu wupraji 51 delegatow swoju dowěru. Nimo toho su na tutym dnju tež Spěchowanske towarstwo Serbskeje wyšeje šule Worklecy do župy přiwzali.

Čłonom župneho předsydstwa je wažne, zo je dźěławosć na wšitke generacije wusměřena. Tohodla organizuja kóždolětnje projekty za dźěći, młodžinu, swójby a wuměnkarjo. Wažne stołpy župneho dźěla su rěč, stawizny, narodna drasta a kultura.

Smy dźakowni, zo móžachmy z podpěru Domowiny w zašty-maj lětomaj tež zaso nazymske koncerty přewjesć, a to we Njebjelčicach, Hórkach a Pančicach Kukowje.

118

Tež na třoch kubtánskich jězbach, kotrež je župa organizowała, so čłonojo w bohatej ličbje wobdžělichu. Tak pobychmy 16.09.2023 “Na slědach Serbow” w Podstupimje. Na jězbje do Berlina dnja 16.03.2024 móžachmy wjele wo skutkowanju wuznamneju pčolarjow – Serbje H. B. Šěrachu a Słowjencu A. Janši zhonić. Zajimawostki serbskeho žiwjenja w Choćebuzu wotkrychu sej wobdžělnicy kubtánskeje jězby kónc nowembra 2024 při wjedženju po měsće a při wopyće tamnišeho Serbskeho muzeja.

Zhromadnje z wjesnym towarstwom NuPraKo zarjadowachmy 02.09.2023 filmowu nóc na Kopšinjanskim hrodžišću.

Dobry wothłós žnějachu wot župy organizowane džěłarnički, na kotrychž so wobdžělnicy serbskej katolskej narodnej drasće wěnowachu: 20.04.2023 a 28.09.2023 škrobjenje rubiškow, 30.11.2023 škrobjenje a wjazanje čěpcow, 19.03.2024 wjazanje sekwow.

Zhromadnje z Rěčnym centrumom Witaj organizowaše župa dnja 03.03.2024 w Chrósćicach 11. swójbnu schadźowanku.

Wužadacy nadawk běše w zašłymaj lětomaj nowozarjadowanje muzeja Jakuba Barta- Čišinskeho w Serbskej zakładnej šuli w Pančicach Kukowje. Tutón projekt župa we wuskim zhromadnym džěle z Domowinskej skupinu Pančicy-Kukow realizuje. Nažel njemóžachmy džěła w lěće 2024 dokónčić a tuž budže nas tutón nadawk dale zaběrać.

119

120

14.6. Rozprawa wo dźěławosći Maćicy Serbskeje z. t.

Na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje w měrcu 2023 doporučí wjetšina přitomnych Maćicarjow zawjedženje warianty teksta druheje štučki serbskeje hymny, w kotrejž so tohorunja žony mjenuja. Čłonce Trudli Malinkowej spožči so čestne sobustawstwo za jeje wurjadne zaslužby wo spjelnjenje towarstwowych zaměrow.

W awgusće 2023 wobdźěli so Maćica na mjezynarodnym kongresu słowjanskich Maćicow w Martinje.

W měrcu 2024 wuzwoli so nowe předsydstwo Maćicy Serbskeje a w aprylu 2024 Mašicy Serbskeje. Dotalna předsydka Maćicy, dr. Anja Pohončowa, a dotalny předsyda Mašicy, dr. Pětš Šurman, wobkrućištaj so w swojej funkciji. W septembru 2024 wuńdže w Małym rjedže Serbskeho instituta zběrník Maćičneje konferency 2022, kotryž je hódna dokumentacija dźěławosće Maćicy w času po jeje wožiwjenju 1990/91.

www.serbski-institut.de/publikation/kleine-reihe-heft-38-2

2023 a 2024 wopominaše Maćica resp. Mašica – zwjetša z partnerami – bywšich Maćicarjow: fararja Jana Křižana składnostnje jeho 100. posmjertnin, Arnošta Kowarja składnostnje jeho 100. posmjertnych narodnin, dr. Měrčina Völkela składnostnje jeho 90. posmjertnych narodnin a Bogumiła Šwjelu składnostnje jeho 150. posmjertnych narodnin.

122

121

W zamołwitosći stawizniskeje sekcije wožiwichu so nazymu 2023 přednoški w rjedže Maćičneje akademije. Mjez druhim referowachu tam 2024 sociolinguist Evan Bleakly (dobyčer Myta Arnošta Muki, dorostoweho myta Maćicy Serbskeje) a sobudžětačerjo Maxa Planckoweho instituta za ewolucionarnu antropologiju w Lipsku. Jako posledni mjenowani předstajichu přenje rezultaty archeogenetiskich přepytowanjow w zwisku ze zasydlenjom Słowjanow w srjedźnej Europje.

Prěni raz nastaji Mašica Serbska kandidatow za wólby do Rady za serbske naležnosće w Braniborskej w septembru 2024.

W lětomaj 2023 a 2024 připózna so zaso serbski angažement a žiwjenski skutk Maćicarjow: 2023 spožči so Jurjej Łuščanskemu (předsydzje MS 2016 – 2020) Myto Čišinskeho a dr. Pětšej Šurmanej (předsydzje delnjoserbskeje Mašicy Serbskeje wot 2006) Myto Domowiny. 2024 spožči so dr. Anneče Brězanec Čestne znamješko Domowiny.

123

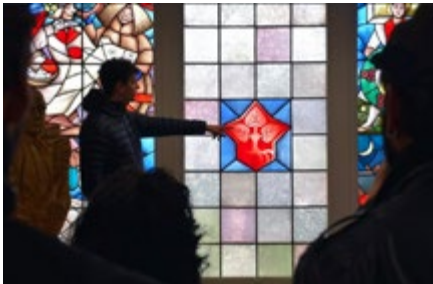

124

14.7. Rozprawa wo dźěławosći Serbskeho młodźinskeho towarstwa Pawk z. t.

2023

125

PAWK-protyka

Najwažniše terminy za serbsku młodžinu su zjimate w protyce, kotruž stajimy kóždolětnje darmotnje k dispoziciji.

Wobdźělenje na seminarje Mjeńšinoweho sekretariata w Berlinje

Tam rozstajachu so přistupnicy štyrjoch němskich mjeńšinow a delnjoněmsce rěčaceje skupiny zhromadnje z prašenjom „Wer sind wir?“. Na programje stejachu dźiwadło-pedagogiske workshopy, zhromadne diskusije a wuměna, kaž tež zetkanje z politikarjemi a politikarkami, kotraž mjeńšinowe naležnosće w Zwjazkowym sejmje zastupuja.

126

Wobdźělenje na seminarje Słowakskeje mjeńšiny w Italskej

W ramiku projekta “diversity festival” Młodžiny europskich narodnych skupin (MENS) rozstajachu so wobdźělnicy wo temje “synergija”. W jednotliwych seminarach, na př. za dźiwadło, scenografiju abo podcastowanje, nadźěłachu wšelaki přinoški a je na poslednim dnu předstajichu.

Serbski DJ kurs

DJ Knytl a JanH přewjedžechu zhromadny projekt PAWKa a Studija LUCIJA.

Slawiamarsch

Tute zarjadowanje wotmě so druhi raz a je jedyn z najwuspěšnišich projektoŭ PAWKa.

127

Studenća pomhaja šulerjam na SGB

Wšelakore přednoški kotłowokoło studowanja a móžnosćow mjez maturu a dalšim kubłanskim pućom předstajichu studenća 60 šulerjam jědnateho lětnika. Na zakónčacym speeddatingu wobdźěllichu so přeni raz tež alumni SGB, kotřiž su po abiturje wukubłanje započinali. To bě wulke wobohaćenje!

Hłowna zhromadźizna

Smy nowe předsydstwo wuzwolili. Předsyda je nětko Lukaš Pěčak, městopředsyda Jakub Wowčer, financnica Verena Suchec a člonce předsydstwa stej Luiza Winarjec a Helena Hejduškec.

Nócný wolejbul

Džeń do hód wubědźowachu so 12 mustwow w Radworskej Slaviji.

2024

128

Jutrowny seminar MENS a PAWka we Łużicy

Z temu “Know your rights” zaběrachu so jedyn tydzeń dołho 60 młodostnych wšelakich mjeńšinow w Budyšinje. Nimo seminarnych dnjow wotměštej so ekskursija do Delnjeje Łużicy a hłowna zhromadźizna MENS. Tež čłonow PAWka wuzwolichu do wšelakich funkcijow.

Slaviamarsch

Ličba wobdźělnikow na 50 km dołhej čarje běše porno 2023 hišće wyša. Tutón raz započinaše a skónči so sportowy wjeršk w Radworju.

Hłowna zhromadźizna

Lětsa smy jednoru hłownu zhromadźiznu přewjedli, na kotrejž diskutowachmy mjez druhim wo wusměrjenju dźěławosće PAWka w přichodže.

30 lět PAWK

Naše narodniny smy – stari a młodži PAWkojo – w Jaseńčanskej “Bjesadže” woswječili. Přewjedzechmy tež małe diskusijne koto/wuměnu. PAWK ma wot nětka nowe logo.

131

Wužadanja:

- Spuščichmy projekt “Powerserb” dla snadneho wobdźělenja w poslednich lětach.
- Dźěławosć PAWka smy znowa definowali. Chcemy za serbskich młodostnych politisce agěrować.
- Zaběramy so z temu prawicarstwo w serbskich kruhach.

14.8. Rozprawa wo dźěławosći Serbskeho šulskeho towarstwa z. t. w lěće 2024

Předsydstwo je so loni sydom króć zešło. Organizowachmy dvě diskusijnej kole ze šulskimi nawodami. Nimo toho bě wjacorych dalších diskusijow, rozmołwow a zarjadowanjow, na kotrychž je so naše předsydstwo wobdźěliło. W srjedžišću dźěławosće předsydstwa steješe wudźěłanje postajenjow za serbske šule, w tutym nastupanju zhromadne dźěło z Domowinu a diskusija wo politiskich žadanjach. Tež dźěło we wosom kubłaniščach, kotrychž nošer SŠT je, a wězo dźěławosć LIPY a LUCIJE kaž tež naše projekty su nas zaběrali.

Spočatk lěta 2024 spožči sakski ministerski prezident Michael Kretschmer knjezej Janej Bartej a knjeni Ludmili Budarjowej zwjazkowy zaslužbny rjad za jeju prócowanja wo dwurěčne kubłanje dźěči w pěstowarnjach.

Na hłownej zhromadźiznje SŠT w lěće 2023 smy wosom politiskich žadanjow nastupajo šulstwo schwalili. W měrcu 2024 wotmě so w Chrósćicach kubłanska debata. Z diskusije je wušło, zo ma kóžda šula wosebite nadawki a wužadanja zmištrować a zo su wuměnjenja wšudže rozdźělne. Za naše politiske stejišćo smy dobry wothłós žnjeli.

www.sorbischer-schulverein.de/download/polit_zadanja_2024.pdf

Dale wuradźowachmy mjez druhim z nawodnistwami serbskich šulow kaž tež z předsydu Domowiny Dawidom Statnikom wo dalším postupowanju a přepodachmy kulturosowemu ministrej Christianej Piwarzej wopodstatnjenje našich žadanjow. W awgusće rěčachmy z nim wo změnach w zarjadniskich předpisach za serbske šule. Tónle proces dale pokročuje, pruwujo a wotwažujo wobsahi.

Koncepcija za škit dźěsća jako dwulětny projekt w kubłaniščach wotzamknjeny

Tema škita dźěsća njeje nowa a nas běžnje zaběra. Nimo dobrych wuměnjenjow za wuwicě dźěči słuša wona do hłownych zaměrow kubłanskeho dźěła w pěstowarni, šuli a horće. Po dwěmaj lětomaj dźěła nětko koncepcija předleži. Kubłarki a kublarjo su so intensiwnje z temu zaběrali. Wšitke kubłanišća su swój personal w tutym wobtuku

wukmanili a su pruwowali, hač zarjadnišćo narokam na škit dźěsća wotpowěduje.

Kubłaniščam předleži katalog za orientaciju. Wopisuje, što ma kublar/ka činić, jeli so jemu/jej zdawa, zo je derjeměće dźěsća wohrožene, na přikład přez namóc, špatne zastaranje atd. W lěće 2024 smy koncepciju wospjet natožowali a z młodžinskim zarjadowom kooperowali. Kóždy z kritiskich padow smy na zakładze koncepcije ze spomóžnym wotběhom a z pomocu fachoweje poradźowarki zrijadowali.

Dalekubłanja a management kvality

Kublarjo su pedagogisce wosebje wužadani, hdyž zaděrženje dźěsća wot wěsteho spektruma normow wotčila. Za tym tča wosobinske přičiny, hustodosć wěsty strach abo njerozrisane konflikty atd. Nadawk kublarjow je, tute přičiny po móžnosći spóznać a dźěsću po boku być. Za to smy dwudnjowske dalekubłanje “Systemiski management za wobchadženje z agresijemi” (SAM) poskićili. Džesać kubłarkow je so z pozitiwnej rezonancu wobdźěliło, tak zo planujemy dalše kursy SAM za wšitkich, skerje pak hakle w lěće 2026.

132

133

Nošer a tež kubłanišća maja so po managementce kwality pädquis. Kóždy kubłanišćo je sej 2024 wěsty wobłuk wuzwolito, team je jón pod aspektom kwality analizował a naprawy za polěpšenje kwality wudžětał. Z tym budu teamy přichodne lěta w dalšich wobłukach pokročować.

Z tym njebě stejnišćo za dnjowu mać na farskim dworje wjacje trěbne a móžachmy jeje pjerachi z nowym pěstowarskim lětom do „Kołča“ integrować.

Na zakładze kooperacije z Chróšćanskej zakładnej šulu předstajichu džěci „Chróšćan kołča“ a šulerjo 3. lětnika zhromadny ptačokwasny program za wšitkich swójbnych.

Fachowa konferenca RěčMy!

Zhromadnje z Domowinu je SŠT w awgusće fachowu konferencu organizowalo na temu „RěčMy! – Džěci za naslědne myslenje a jednanje wukmanič.“ Na přěnim dnju wotmě so konferenca za wučerjow, referendarow, socialnych pedagogow a studentow wučerstwa wšěch lětnikow. Na druhim dnju běchu kubłarjo a kubłarki z pěstowarnjow a hortow přeprošeni. W přednoškach a džětowych skupinach buchu jim zakłady sprosředkowane a wotkrywachu sej metody za praksu. Na našej internetowej stronje móže sej kóždy zajimc wobrazy, wuslědki a materialije wobhladać a dóstawa dalše informacije wo tematicce. Wosebitosć bě tež wustajeńca wo starostliwosći w Sakskej na kromje zarjadowanja. Džakujemy so kultusowemu ministerstwu za spěchowanje zarjadowanja a za fachowu podpěru.

Projekt „lěsna zahroda“ (2025 – 2027) w kooperaciji ze zapisanym towarstwom „LEBENS(T)RÄUME“ je so w lěće 2024 přihotował a so dnja 7. januara 2025 předstajit. W přichodnych lětach nastanje w zhromadnym džěle z kooperaciskim partnerom lěsna zahroda na ležownosći pěstowarnje. Za projekt wužiwa so spěchowanske srědki z programa SMEKUL.

Džělawosć a projekty w kubłanišćach

Serbska pěstowarnja „Chróšćan kołča“ Chróścicy
Kíta-Care-App so wot nětka za komunikaciju mjez pěstowarnju/hortom a staršimi wužiwa. Starši a kubłarki profituja předewšěm z direktneje a spěšneje wuměny.

2023 smy dowolnosć dóstali, ličbu městnow na 90 zwyżić, wójny w Ukrainje dla na wěsty čas samo na 92 městnow.

134

Serbska pěstowarnja „Džěćacy raj“ Wotrow

Tradiciju ptačokwasneho čaha w serbskej narodnej drasće smy tež 2024 zaso hajili.

Hromadže z knjeni Lipičowej (ze sakskeho ministerstwa za škit wobswěta) pruwowachu džěći čistotu Klóšterskeje wody a čujachu so kaž mali slědžerjo, hdyž so z elementom „woda“ zaběrachu.

Dalše wjerški běchu:

- projekt wo sawrijerach
- mejemjetanje
- pućowanje k swjatej Marijinej prózdnjeńcy na Lipicu
- na dnju džěšća podachmy so z wupožčenej korejtu z Wotrowskeho hrodzišća do Kanec a dale do Pančic-Kukowa
- projekt „barby“ za čas prózdnin, džěći so kóždy tydzień we wotpowědnej barbje drasćachu
- wopyt wohnjoweje wobory, serbskeje pčotarki a policije
- zběranje neplow z wšěmi (tež najmlódšimi) džěćimi
- zmijepušćenje ze staršimi a džěćimi
- adwentnička za džědow a wowki z wjace hač 60 hosćimi

Witaj – pěstowarnja „Pumpot“ Němcy

Tež lětsa dožiwichu kubłarki z džěćimi a swójbami wjele rjanych zhromadnych wokomikow, na přikład na ptačokwasnym programje w „La Galeriji“, na wulětach do džiwadła abo Krabatoweho mlokoweho swěta w Kočinje kaž tež na olympiadže pěstowarnjow. Tam su sej džěći w předkole 1. městno wudobyli a při wulkim finalu we Wojerecach docpěchu 4. městno, na což běchu jara hordži. Džakowano aktiwne sobudžětu našich staršich smy ležownosć wokoło pěstowarnje sporjadkowali a hrajkanske nastroje a ławki wobarbili. Tež zachod a garderobu džěći smy w lěću wobělili. Wosebje so prócujemy, zo w Němcach a wokolnje wjace džěći za zdobudžemy, kotrymž móžemy serbsku rěč a tradicije sposrědkować. Smy nowy lětak zestajeli a při zhromadnym posedženju dobre kontakty k zamołwitej za serbske naležnosće města Wojerec, knjeni Karbowej a k zastupjerjam přirady za serbske naležnosće města nawjazali.

Serbska pěstowarnja „Dr. Jurij Młynk“ Ralbic

Džěto w Ralbicach stajamy tuchwilu na nowe kolije. Wjedniski team a wšitcy kolegojo z wulkim zapalom na tym sobu skutkuja, zo so přećah do noweho domu w nalěću 2025 poradži.

Předšulski wobłuk je nam wosebje wažny. Za to smy wšelake kooperacije wuwili. K tomu slušeja prawidlowne wopyty w Lessingowej bibliotece a wopyt Muzeja zapadna Łužica w Kamjencu, tydženske zetkanje předšulskich džěći w rumnosćach horta, prawidlowne wulěty w nalěću a lěću do lěsa. W nazymje wužiwamy sportowu halu w Ralbicach. SLA a NSLDž přijědžetej ze serbskim programom k nam abo my so do Budyšina podamy. Wobdžělichmy so tež na olympiadže pěstowarnjow, kotruž zarjaduje nalutowarnja w Kamjencu a kooperujemy z přirodowědnej staciju Njeswačidło.

135

Projekt „Heldenpower“ za předšulske a hortowe džěći je so zahajił. Je to projekt přewencije, kotryž ma w přěnim rjedze mobbingej zadžětač, před namocu škitač a džěći při wuwicu podpěrač. Za tři- do pjećlětnych přewjedžemy tydžensce dny w lěsu a serbski yoga-kurs. Organizujemy prawidlownu snědań a staramy so wo strowe zežiwjenjej tež z produktami z wokoliny.

Witaj-pěstowarnja „K wódnemu mužej“ Malešecy

W Malešecach je so nam poradžiło, z knjeni Carolin Jurkowej městno nawodnicy z našich rjadow wobsadzić. Za čas personalneje nuzy w Malešecach su wjacori kubłarjo z druhich pěstowarnjow w Malešecach wupomhali, tak zo móžachmy zawrjenju zadžěwać. Z tym běchu woni nam wulka podpěra, za což smy jara džakowni.

Witaj-pěstowarnja „Villa Kunterbunt“ Choćebuz

Ptači kwas smy z wjace hač 200 hosćimi woswjećili. Wosebity wjeršk bě swjedžen swěcow a wopyt Janšoj-

136

skego boga. Dale přewjedzechmy léčny swjedzeń w kóždej skupinje z wotpowědnym programom, z rejemi za młódše dźěći a z dźiwadłowym předstajenjom za starše dźěći. Při tym nazhonichmy pomoc a podpěru ze stron starších.

Prěnja kubłarka nawróći so po 10 měsacach z „rěčneho hnězda” ZORJA do kubłanišća. Serbščina je we wšědnym dnju žiwa a styšomna a z tym je projekt za naše imersiske dźěło spomóžny.

Rěč a naložk pěstujomy smy kermušu zhromadnje ze Žyłowskim kubłaniščom ze 60 dźěćimi a něhdže 120 staršimi w dobrej serbskej atmosferje swječili. Dwójce su starši a dźěći w kubłanišču při hrabanju lisća a rumowanju po twarskich dźěłach pomhali. Přewjedzechmy kurs serbščiny za starších a wobdžělichmy so na Dnju swójbow města Choćebuza.

Běžnje so w domje twari. Mjeztym su nowe wokna zatwarjene, špundowanja zwuporjedžane a nasta nowy přechod. Wšitko bě z wulkej haru a wjele prochom zwjazane a žadaše sej wot wšitkich wulku sčerpnosć.

Witaj-pěstowarnja “Mato Rizo” Žyłow

W tutym zarjadnišću mamy generacisku změnu a z kóždej wuměnkarku zhubja dźěći maćernorěčny příklad. Kubłarki so wšědnje prócuja, swoju serbščinu polěpšić. Při tym pomhaja jim naše kursy, kotrež su na rěčnu praksu w pěstowarni wusměrjene, a projekt Zorja. Druha kubłarka našeho towarstwa so wot nazymy na rěčnym projekće wobdžěli.

Mjezynarodnosć a koncept Witaj

Nadžijamy so, zo w zwisku z generaciskej změnu a nastawacym Astrocentrumom do Wojerec a wokoliny wukrajni fachowcy přičahnu, kaž je to w Choćebuzu. Diskutowachmy wo mjezynarodnej wotewrjenosći w našich kubłaniščach a zaběrachmy so tež w gremiju nawodnicow kubłaniščow z tutej perspektiwu. Wšako so mjeztym tež wo pólske, ukrainske, česke a madžarske dźěći staramy. Smy so z tym zaběrali, kak hodži so Witaj-koncept z mjezynarodnosću zwjazac. Zamołwitymaj za serbske naležnosće we Wojerecach a Budyšinje smy předstajili, kajku sej interkulturelnu pěstowarnju z Witaj-konceptom předstajamy. Z tym smy so na puć podali, zo byštej so spomóžna zhromadnosć mjez serbskimi, němskimi a wukrajnymi dźěćimi a indiwiduelne wuwieće derje radžiło.

Wšelake projekty towarstwa

Olympiada serbščiny je so loni 56. raz a to z 93 šulerjemi (28 z nich běchu z Delnjeje Łužicy) wuspěšnje přewjedła.

Nowostka bě nazymska olympiada serbščiny w Delnej Łužicy. Wona wotmě so přeni raz a to za šulerjow 4. lětnika zakładnych šulow Žyłowa, Bórkowow, Janšojc, Brězowki a Tšupca na Delnjoserbskim gymnaziju w Choćebuzu. Na olympiadze so cyłkownje 67 šulerjow wobdžěli.

Prózdinskej lěhwje smy loni za 64 šulerjow we Wodowych Hendrichcach a za 20 šulerjow w českim Harrachovje přewjedli. Na jednej stronje je zwjeselace, zo mějachmy telko přizjewjenjow. Na druhej stronje dyrbymy přiznać, zo smy hranicu našich móžnosćow docpěli.

Zhladujemy na jara pisane a bohate léto 2024 a smy hordži na wulki wuběr poskitkow, kotrež smy za dźěći, wučerjow a kubłarjow kaž tež za studentow, swójby a dalších zajimcow realizowali. Džakujemy so wšitkim kubłarkam a kubłarjam w našich kubłaniščach w Hornjej a Delnej Łužicy kaž tež w Drježdžanach, a wězo našim koleginam a kolegam w zarjedže, sobudžělačerjam w LIPJE a w LUCIJA.

**Serbske kubłanske
srjedžišćo LIPA**

www.lipa-ev.de/hs

**Studijo
LUCIJA**

www.lucija.de

14.9. Rozprawa wo dźěławosći Spěchowanskeho kruha za serbsku ludowu kulturu z. t.

Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z. t. je drje znaty za wubědźowanje wo najrjeńše serbske jutrowne jejko a serbske jutrowne wiki, kotrež stajnje pjeć njedžel do jutrow zajimcow do Budyskeho Serbskeho domu wabja. Mjenje znate, ale nic mjenje zajimawe su dalše projekty spěchowanskeho kruha, kaž dźěłarnički molerstwa, keramiki a drjewa, kotrež so stajnje z wěstej serbskej temu zaběraja a so wěžo w serbskim sydlenkim rumje wotměwaja. Ale tež zajim za dźěłarnički na polu serbskeje narodneje drasty je w zašłych lětach přiběrał.

Z tuteje přičiny poskićichmy kurs wušiwanja a wjazanja křižerskich seklow. Kurs bě tak derje wopytany, zo organizowachmy dalši z pomocu projektneje managerki Domowiny Rejzki Krügeroweje. Wulki zajim wobdźělnikow za kursy nastupajo narodnu drastu žada sej pokročowanje z dalšimi dźěłarničkami. Tuž poskići towarstwo lětsa znowa dźěłarničku wjazanja a wušiwanja křižerskeje sekle. Wosebite wužadnje pak zwostawa zrealizowanje tajkich projektow. Wothladajo wot pjenježneje stronki njemůže towarstwo tajke dźěłarnički w čestnohamtskim dźěle bjez pomocy projektneje managerki Domowiny přewjesć.

138

137

14.10. Rozprawa wo dźěławosći Towaršnosće k spěchowanjju Serbskeho ludoweho ansambla Budyšin z. t.

Wotpowědnje wustawkam Towaršnosće k spěchowanjju Serbskeho ludoweho ansambla koncentrowaše a koncentruje so naše towarstwo w lětomaj 2023 a 2024 znowa hłownje na pjenježnu a ideelnu podpěru SLA.

Hladajo na to, zo njemóžachmy korona-pandemije dla w lěće 2022 porjadnu wólbnu zhromadźiznu přewjesć, wotměchu so wólby noweho předsydstwa kónc nowembra 2023. Dokelž nochcyše dotalny předsyda našeho towarstwa starobnych přičin dla znowa za předsydu kandidować, pytachmy za nnowym/nowej kandidatku/kandidatku. Naša dotalna pokladnica Jěwa-Marja Čornakec wupraji so skónčnje zwólniwa, tule funkciju přewzać a bu jednohłósne dnja 30.11.2023 wot přítomnych člonow towarstwa wolena.

W přěnim rjedže podpěrujemy SLA financielnje při wosebitych zarjadowanjach kaž hodowničce abo ptačim kwasu za dźěći. W meji 2024 smy na přikład tež škórnje za dorostowu rejwansku skupinu “Łužičanska rapsodija” zapłaćili. Wona je so tehdy na wubědźowanje “Ave bohemica” w Praze přihotowała a sej tam potom w kategoriji “folklor” samo 1. myto wudobyła. Dalši wažny nadawk je za nas wabjenje a pytanje nowych člonow. W tym zwisku staramy so tež wo prawidlowny zwisk k něhdyšim sobudźěłaćerjam ansambla a planujemy lětsa w decembru znowa dalše zetkanje z nimi.

Tež wobsahowje, na př. při nadźěłanju wosebitych temow podpěrujemy wjednistwo SLA. Tak dźěłataj člonaj předsydstwa Sieghard Kozel a Leńka Thomasowa kaž tež naš člon Alfons Wićaz sobu na nowej chronice SLA.

139

14.11. Rozprawa wo dźěławosći Zwjazka serbskich wumětcow z. t.

Zwjazk serbskich wumětcow, kotremuž přistuša aktualnje 76 čłonkow a čłonow, zrozumi so jako zastupjer zajimow serbskich wumětcow, jako zwjazkar při wumětskich předewzačach a rozsudach kaž tež jako profundny partner a poradźowar za najwšelakoriše gremije a na politiskich runinach.

Skutkowanje našich čłonkow a čłonow je jara wšelakore, saha wot komponowanja a interpretowanja hudźby, tworjaceho wumělstwa, molowanja, dźiwadźelenja, spisowačelenja hač k produkciji elektroniskich medijow.

140

Někotre aktiwity našich čłonkow a čłonow njech su jako příklad mjenowane:

Hižo mnohe lěta přewjedu so serbske čitanja w šulach, pěstowarnjach, při zetkanjach Domowinskih skupinow a při dalších příležitostech. Wone su přewšo wažny srědk za zachowanje serbskich řečnych rumow. Na hłownej zhromadźiznje ZSW wuprajichu přítomni wospjet žadanje wo přiměrene připóznace a honorowanje wobšěrných, hustohdy dwurěčnych přihotowanjskich dźěłow, wosebje za čitanja w serbsko-němskich namjeznych kónčinach.

- W rjedže wumětskich rozmołwow „tracTare“ předstajeja awtorke a awtorojo swoje nowe literarne twórby a poskičeja dohlady do tworíčelskich procesow. Přitomni zeznachu mjez druhim antologiju „Prěni raz“, knihu „Mosty přez morjo“ Sylwije Šěnoweje a knihu „Stup a stop“ Měranje Cušcyneje.
- Walburga Wałdźic je w meji 2023 w Šěrachowje přewšo wuspěšnje přewjedła dźěłarničku za spěwanje „Slavic Folk – běły hłós a serbski spěw“. Na wjacorych koncertach móžachmy Walburgu Wałdźic tež z jeje spěwnym ansamblom „Jarobinka“ dožiwić.
- Pětr Dźisławk je był hłowny organizator wulkeje zabawneje show „Kwisk a trysk“, kotraž wotmě so w nošerstwje towarstwa „Serbska murja“ w decembru 2024 druhi raz w Chróšćan Jednoće.
- W juniju 2024 spožči so čłonce našeho předsydstwa Jěwje-Mariji Čornakec za jeje přewšo wobšěrne literarne skutkowanje „Myto Zejlerja“. Lawdaciju za lawreatku přednjese dr. Christiana Piniekowa.

141

142

- Mediateku ze serbskej literatury “serbskiTV” je producent Jan Bělk w zańdženymaj lětomaj zaměrnje a wuspěšnje wutwaril. Nowe nahrawanja nastachu z Romy Ruffowej z delnjoserbskej powědku wo Wódnym mužu, z Pětrom Dźisławkom ze swojim powědančkom „Spytowanje”, z Walburgu Wałdźić z lyriku Marje Krawcec, z Hanku Rjelcynej z powědančkomaj Angele Stachoweje, z Měranu Cušcynej ze swójskim powědančkom za džěći a z Frycom Libom a Jurjom Łuščanskim ze swójskej lyriku.
- Mediateka je na YouTube mjeztym cyłkownje 20.000 wotkazow docpěła, přinoški na instagramje sej wosebje młoda generacija wobhladuje, kóždy widejo přerěznje 500 do 600 wosobow.
- Nimo tuteju online-platformow předstaja ZSW swoju džěławosć a wabi za aktualne zarjadowanja tež na swójskej facebook-stronje a na webstronach Domowiny.

Zwjazk serbskich wuměłcow je aktualnje zastupjeny w kuratoriju Myta Čišinskeho, w přiradže kampanje „Sorbisch? Na klar.“, w Fachowej komisiji Zatožby za serbski lud za awdiowizuelne medije a w Medijowej komisiji za zwukonošaki a noty a we wumělskej přiradže festiwala šesćiměstow „Přińć a woteńć“.

143

14.12. Rozprawa wo dźěławosći Zwjazka za serbski kulturny turizm z. t.

Dźěło Serbskeho kulturneho turizma z.t. je stajnje na to wusměřene w němsko-serbskej Łužicy zajim wopytowarjow za stawizny a kulturu serbskeho ludu přisporjeć. Dźiwamy při našich projektach wosebje na serbske poskitki a na wužiwanje serbskeje rěče. Wažne je nam přiměřene předstajenje serbskeje kultury, našich tradicijow a natožkow kaž tež rěče a žiwjenskeho wašnja w kulturnych a turistiskich zarjadnišćach.

Serbski kulturny turizm z. t. stara so wo homepage www.sorben-tourismus.de. Tuta webstrona je datowa banka a informaciski portal wo wšitkich serbskich poskitkach a akterach w Hornjej a Delnjej Łužicy. W poslednim lěće registrowachmy přerěznje samo hač do 58.000 přistupow wob měsac. Syć so stajnje dale rozšěrja.

www.sorben-tourismus.de.

Naša informaciska brošurka „Hdžež serbska Łužica wobkuzła“ běše spěšnje rozebrana. Wulkeho naprašowanja dla smy hižo w lěće 2023 dalši nakład planowali. Druhi nakład we wobjimje 10.000 brošurkow je w nalěću 2024 wušoł. Na cyłkownje 82 stronach zhonja zajimowani mjez druhim wo serbskich akterach, muzejach a zajimowostkach w serbskim sydlenkim rumje. To je serwis, kotryž naše towarstwo darmotnje k dispoziciji staja.

144

Jedyn z wažnych nadawkow běše a je kwalifikowanje kolesowarskeje čary „Serbske impresije“. Wot junija 2023 mamy dalšeho narěčenskeho partnera za proces kwalifikacije a wosebita kedźbnosć zložowaše so na zhromadne dźěło mjez agenturu BTE turizm a Serbskim kulturnym turizmom z. t. W tym zwisku je nastala studija, kotraž služi zwoprawdženju projekta. Tam su jednotliwe čary konkretnje zapisane a nimo toho najwšelakoriše dožiwjenske dypki pomjenowane.

145

146

147

Z lěta 2024 je projekt UNESCO 5 kooperaciski partner Serbskeho kulturneho turizma z.t. w procesu kwalifikacije a wot nětka w tutym zwisku sobu wustupuje.

W přichodnych měsacach chce towarstwo z pomocu spěchowanskich srědkow kolesowarsku čaru specielnje jako kulturno-rěčnu čaru dale wutwarić.

Wosebity projekt z mjenom „Kennst du Krautmauke und Kaffetunke“ naše towarstwo dale přewodźuje.

148

Wuměnje nazhonjenjow přinošowaštej fachowej ekskursiji „Na wopyće pola Serbow“ (2023) a „Na wopyće w Picnjanskim kraju a Dešnje“ (2024). Na tutymaj smy turistiskich multiplikatorow, zastupjerjow turistiskich zwjazkow a hosći w regionje hromadže swjedli.

W běhu lěta je towarstwo hajenje serbskich natožkow z kameru přewodźało. Z toho su nastali krótke wabjenske filmy, kotrež su hižo wot jutrow na wšelakich kanalach přistupne. Smy wšelake swjedženje a regiony zapřijeli, kaž ptači kwas, jutry, natožki kołowokoło meje, swjedžen Božeho čěła, žnjenske natožki a Slepjanske džěčatko.

Nimo toho je jako podžělny projekt při tym nastal klip wo serbskich poskitkach we Łužiskej jězorinje.

Jako towarstwo předstajichmy swoje skutkowanje a serbsku kulturu, zdžěla tež z dalšimi partnerami. Tak na přikład we wobłuku Budyskeje nakupowaneje nocy „Romantica“ (2023) a na Němsko-serbskich nazymskich přirodowych wikach w Stróži w kooperaciji ze Serbskej kulturnej informaciju z Budyšina abo na „Zelenym tydženju“ w Berlinje zhromadnje z projektom TMGS „Sakske wsy“.

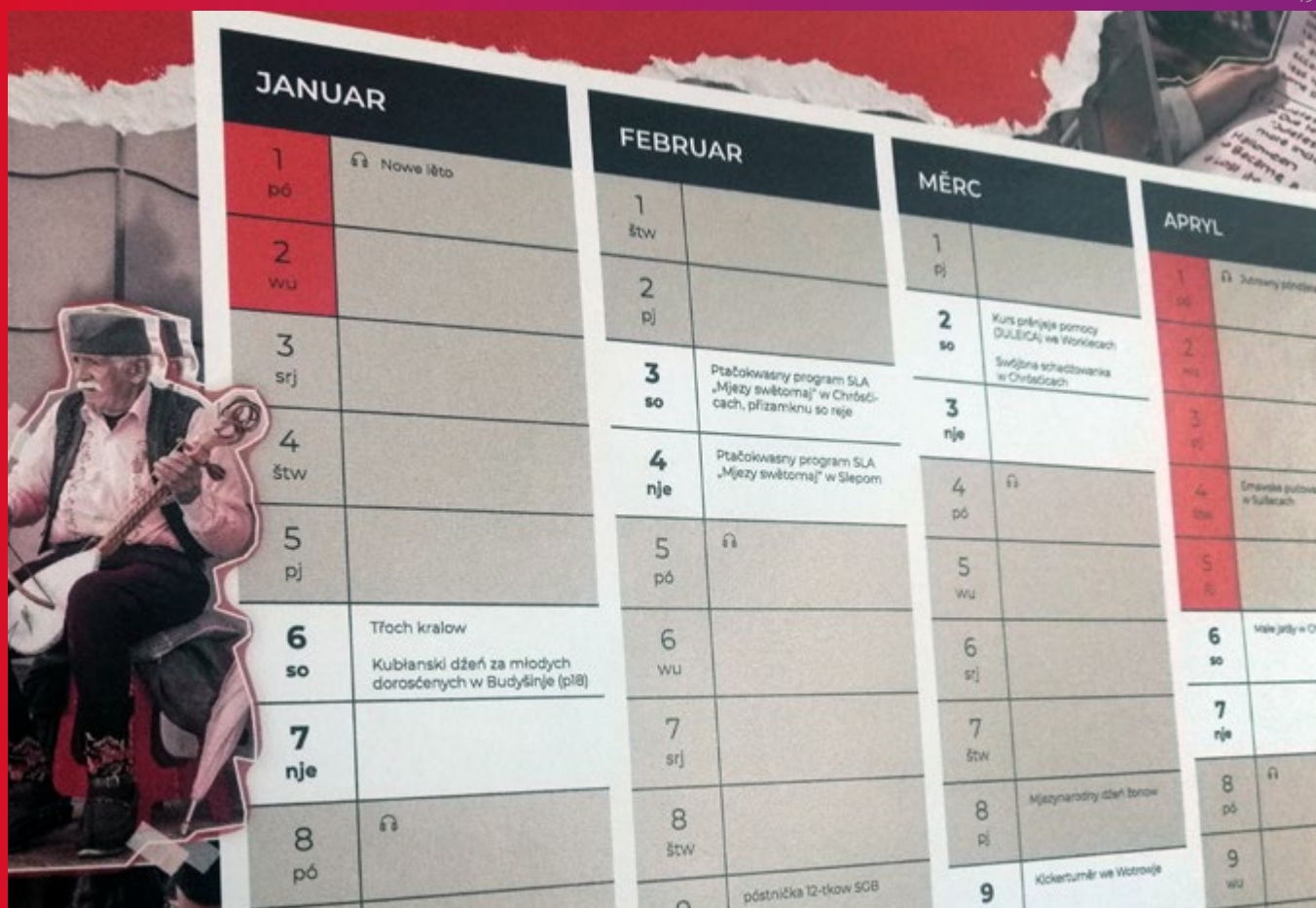
Nimo toho wobdžěli so Serbski kulturny turizm z.t. na 19. wjesnym a žnjowym swjedženju w Hochozy a na Domizniskim a drastowym swjedženju zarjada Bórkowy, kotryž wotmě so na ležownosći Domizniskeho muzeja w Dešnje.

Na našimaj accountomaj Instagram a Facebook informujemy hač do 58.000 čitarjow a zajimcow wo kulturnoturistiskich temach w serbskim sydlenkim rumje. Syć stajnje dale rošće.

15. Projekty a zarjadowanja Domowiny

W cyłku zličimy za lěto 2023 wjace hač 80 projektow z někak 4.000 wobdźělnikami.
W lěće 2024 zličimy wjace hač 110 projektow z něhdže 7.000 wobdźělnikami.
W kóždej župje přewjedu so na najwšelakorjich runinach a z přewšo rozdźělnymi wobsahami zarjadowanja a projekty k skrućenju serbskeho rěčneho ruma.
Tu je wuběr.

149

2023

Župa Dolna Łužyca z.t.

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje	městnosć
24.01.2023 07.03.2023 21.09.2023 17.10.2023 14.12.2023	pósejženja pšedsedařstwa Domowinskeje župy Dolna Łužyca z. t.		Chóšebuz
26.01.23	žělowe rozgrono z wušym šoltom města Chóšebuza	zeznaše a wuměna	Chóšebuz, Serbski dom
24.02.23	zmakanje ze šoltom	zmakanje šoltow serbskich gmejnskich žělow ze serbskimi akterami	Markowska Góla
27.02.23	30 lět wokrejs SPN	informaciski žeń za sobužětašerjow zastojnstwa	Baršč
08.03.23	žeń žeńskich	zmakanje žeńskich serbskich institucijow	Chóšebuz
21.03.23	Serbske blido	Serbskorěcny pšednosk a rozgrona	Nowa Niwa
04.04.23	wustajeńca za Pawlinu Krawcowu	planowanje noweje wustajeńce	Gołkojce
16.04.23	Małe jatšy	Chóšebuske serbske jatšowne wiki	Chóšebuz
23.04.23	Serbske wótpoldnjo	Serbski kulturny program a potom zgromadnosć z kafejpišom	Grodk
22.05.23	"Pšijašele, pismiki, prominentne"	wótwórjeńske zarědowanje literarnego wuběžowanja	Bórkowy/ Błota
02.06.23	Głowna zgromažina župy Dolna Łužyca	Lětna głowna zgromažina	Tšupc
17.06.23	Serbski swěžeń	Serbski program w ramiku Měšćańskego swěženja	Chóšebuz
27.06.23	swěžeń demokratije	šulski swěžeń w Zakładnej a wušej šuli "Mina Witkojc"	Bórkowy/ Błota
04.07.23	Serbske pomniki	wobradowanje žětowa kupka "Serbske pomniki" w měsće Chóšebuz	Chóšebuz
05.07.23	1. zmakanje ze zagronitymi za serbske nastupnosći	wuměna k aktualnym temam	Chóšebuz
20.07.23	"Reje, drastwy ..." knihły	pódpěra pši wužětanju koncepta	Pšituk
10.08.23	biosfera Błota	sobužěto w pširaže	Lubnjow
01.09.23	Serbski kolektiwny běrow	wótwórjeńske zarědowanje	Grodk
05.09.23	150. narodniny B. Šwjele	namša pši pomniku, pšednosk w cerkwi, wjacerjenje na farje	Dešno
27.09.23	Biosfera Błota	"Masterplan Spree-Spreewald"	Lubnjow
30.09.23	Superkokot	wuběžowanje žnjownych kralow w Dolnej Łužycy	Dešno
21.10.23	Spiwny swěžeń	dwójorěcny program ze žišimi a chorami	Strjažow
25.10.23	"Serbske koło"	wuměna	Drjowk
07.11.23	2. zmakanje ze zagronitymi za serbske nastupnosći	wuměna k aktualnym temam	Chóšebuz
24.11.23	literarne wuběžowanje župy	pósejženje jury	Chóšebuz
28.11.23	"Serbske pomniki"	žětowa kupka města Chóšebuz za serbske pomniki w měsće	Chóšebuz

Župa Jakub Lorenc-Zalěski we wokrjesu Zhorjelc

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje	městnosć
18.01.23	posedženja župneho předsydstwa	přihot 8. hłowneje zhromadźizny	Slepo
15.03.23			
24.05.23			
06.09.23			
25.10.23	8. hłowna zhromadźizna		Slepo
06.-08.2023	Nasćěnowy wobraz "Serbske powěšće" / Wandbild "Sorbische Sagen"	Jörg Tausch je zhromadnje z 15 dźěćimi wobraz wuhotował	Slepo
25.01.23	ptači kwas	serbski ptači kwas w pěstowami w Rownom	Rowno
29.01.23	ptači kwas	serbski ptači kwas ze SLA Budyšin	Slepo
22.02.23	serbske klankodźiwadło	serbske klankodźiwadło za dźěći	Slepo
25.10.23			
03.12.23			
12./13.10.2023	dźěłamička "Wuhotowanje serbskich naručnych klankow"	župa a SKC podpěrujetej při přihotach	Slepo
02.11.23	2. Slepjanske wubědźowanje we warjenju	warjenje Slepjanskich serbskich jědźow	Slepo/Brězowka
běžnje	hajenje prawidłownych kontaktow k towarstwam, Domowinskim skupinam a cyrkwi w župje a podpěra při jich dźěle	podpěra za Domowinsku skupinu Wochozy, towarstwo "Šwjelowa bróžnja Wochozy z.t." a "Landfrauen" Wochozy při stajenju próstwow / wotličanju za projekty kaž n.př. serbska kermuša, zarjadowanja ze šulerjemi, ekskursija do serbskeho sydlenkeho ruma,... podpěra za zakładnu šulu Slepo a hort při projektach a při zapodaću próstwow wo spěchowanske srědku dalewjedženje projektow župy pokročowanje z dźěłom na projektach k strukturměj změnje - SKC	w regionje

Župa "Michał Hórnik" Kamjenc

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje	městnosć
15.03.23	informaciski wječor wo možnostach spěchowanja	zhromadne zarjadowanje ze Założbu za serbski lud, Kulturstiftung Sachsen a wokrjesom Budyšin wo možnostach spěchowanja za čestnohamtskich	Njebjelčicy
20.04.2023 28.09.2023 30.11.2023	dźěłamički serbska katolska narodna drasta	wo škrobjenju a rjedženju čěpcow a bantow	Chrósćicy
02.09.23	filmowa nóc	pokazachu so serbski dźěćacy film, serbski film wo mejemjetanju a komedija	Kopšín
16.09.23	kubłanska jězba župy	" Na slědach Serbow" do Podstupima, wjedženje z Mětom Nowakom	Podstupim
22.11.23	hłowna zhromadźizna župy	rozprawa a wuwjazanje dotalnego župneho předsydstwa, wólby, kulturny přinošk Lipa	Chrósćicy

Župa "Handrij Zejler" Wojerecy

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje	městnosť
07.03.23	rěčne swěttownje	wobjednawachu so wšelake temy; prawidłowne zetkanja služa jako rěčny rum za serbsčinu wuknjacych a posrědkuja wědu wo wšelakich temach serbskeje kultury	Wojerecy, Domowinski dom, kulturna bróžnja
04.04.23			
09.05.23			
26.02.23	wopyt serbskeho předstajenja NSLDž	wopyt serbskich dźiwadłowych předstajenjow	z busom do Budyšina
16.03.23	kubłanski džeń za wučerjow	wjedženje po měsće na slědach serbskich stawiznow města; předstajenje wosebitosćow regiona,	Wojerecy, Domowinski dom, kulturna bróžnja
18.04.23	kubłanski džeń za šulerjow Serbskeho gymnazija	wjedženje po Krabatowym młynje w serbskej rěči za šulerjow Serbskeho gymnazija Budyšin pod aspektom předstajenja serbskich stawiznow Wojerowskeho regiona a wosebje zajimawostkow mlyna; zaběra z baju wo Krabaće	Wojerecy, Krabatowy młyn
běžnje	regionalna rěčnica wudźeržuje prawidłowny kontakt k towarstwam a pomha při zestajenju próstwow wo financielnu pomoc	pomoc młodźinje w Němcach při próstwje wo spěchowanje za nakup serbskeje narodneje drasty za zarjadowanja a pěstowanje natožkow we wsy a w měsće Wojerecy	w regionje
		předsydstwo šulskeho a domizniskeho muzeja w Ptačecach podpěrować při pytanju za nowymi idejemi nast. wabjenje młodych člonow	
		džěćacu rejomansku skupinu Brětnja při próstwje wo spěchowanje SIMUL za nowu drastu a při zapodaću próstwy za projekt rejomanskeje džětamički podpěrować	
		rozmołwje w Delnim Wujězdze k dalewjedženju planowanjow za rewitalizaciski centrum za serbsku rěč a kulturu w Delnim Wujězdze	
junij 2023	planowanje zhromadneho projekta župy z městom Kulow, towarstwomaj "Bratrowstwo" a "Zhromadnje za Kulow" w Kulowje natwarić fundus za narodne drasty regiona (katolska + Wojerowska)	su so wjedli rozmołwy dla zapodaća próstwow wo financy, wo rumnosćach a móžnej mjezsobnej pomocy za projekt; na projekće ma so zhromadnje dale džětać, hdyž je financielnje zaručeny	Kulow
18.06.23	Domizniski džeń	župa pomha při organizaciji a přewjedženju, organizuje stajnje serbske knižne blido, někoho, kiž móže z přitomnymi serbsce spěwać; zaběra za džěći ze serbskej temu	Brětnja
běžnje	"Via sorabica HoyWoj"	župa chce zhromadnje z městom Wojerecy zhotowić tafle, kotraž pokazaja na wažne městnosće serbskich stawiznow města	Wojerecy
1.9-3.9.23	wopyt župy we Wendlandže	předstajenje dźiwadłoweje skupiny "Bratrowstwo", přednošk Wenera Sroki, wuměna z tamnišim towarstwom, wopyt přednoškow a wjedženjow na městnje	Łuchow we Wendlandže
07.09.23	přižeće wyšeho měsćanosty města Wojerec		Łužiska hala Wojerecy
13.09.23	spominanje na dołholětneho nawodu Serbskeho muzeja Arnošta Kowarja	k 100. posmjertninam Arnošta Kowarja	lěsne pohřebnišćo Wojerecy
21.10.23	zetkanje serbskich Bjesadow	ze serbskim dźiwadłowym předstajenjow towarstwa "Bratrowstwo"	Hory
29.11.23	přednošk Wenera Sroki	wo stawiznach Serbow	měsćanska biblioteka Wojerecy

Župa "Jan Arnošt Smoler" Budyšin

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje	městnosć
25.03.23	hłowna a wólbna zhromadźizna	rozprawy předsydstwa a wuběrkow, diskusija wo wuhotowanju nazymskich koncertow a štó ma zamołwitosć přewzać a wo zhromadnym dźěle ze Zwj. předsydstwom Domowiny	Budyšin
01.07.23	swójbne popołdnjo	kóždolětne zarjadowanje za swójby na zahrodze SLA	Budyšin
21.06.23	přednošk	Beno Bělk přednošowaše wo jězbje do Afriki	Budyšin
08.10.23	přednošk "Zjebanje při telefonje"	policištaj přednošowaštaj wo metodach zjebanja a kak maš so zadžeržeć	Budyšin
30.09.23	kubłanska jězba župy	po kołopuču Šěraha w Budyšinju a wopyt pčólnicy "Regina" w Konjecach, hdžež je serbsčina wšědny dzeń prezentna	Budyšin a Konjegy
23.05.23	kołopuč Šěraha	wobdžělenje při wotewrjenju, přidžěta w serbskej rěči	Budyšin
05.05.23	wustajeńca "Łužiske powědky a myty"	za wustajeńcu podpěra při wuhotowanju a wabjenju, wobdžělenje	Dom tysac hatow w Stróži
jan. do dec.	wuradžowanja župneho předsydstwa "Jan Arnošt Smoler"	prawidłowne wuradžowanja z dnjowym porjadom	Budyšin
meja do dec.	Šćežka serbskich wumětcow	nadžělanje koncepta za šćežku, kiž ma serbske wosobiny města Budyšin předstajić a přez město wjesć, Bosćij Benada dósta nadawk koncepciju wudžělać	Budyšin

2024

Župa Dolna Łużyca z.t.

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje
23.01.2024 21.03.2024 16.04.2024 21.05.2024 11.07.2024 26.11.2024	pósejženja pšedsedařstwa Domowinskeje župy Dolna Łużyca z. t.	
28.02.24	literarne wuběžowanje	mytowańske zarědowanje wuběžowanja
06.03.24	workshop	praktiki imaterielneho kulturnego derbstwa
06.04.24	Małe jatšy	pšedstajenje dolnoserbских jatšownych nałogow
16.04.24	zmakanje ze zagronitymi za serbske nastupnosći	zmakanje ze zagronitymi za sb. nast. we wokrejsach Sprjewja-Nysa, Górne Błota-Łużyca a Dubja-Błota a města Chóšebuz
10.05.24	ORGELFAHRT we Dolnej Łužicy (Wětošow, Chóšebuz, Žyłow)	projekt kantora Žeńskeje cerkwi w Drjezdžanach
30.05.24	workshop	praktiki imaterielneho kulturnego derbstwa - zwěrjeta w žnjownych nałogach
08.06.24	Głowna zgromažina župy Dolna Łużyca	lětna głowna zgromažina w Lěšćoch
21.06.24	jubilej Serbskego doma w Chóšebuzu	podpěrowanje dworowego swěženja pši gózbje 30-lětnego jubileja Serbskego doma
22.06.24	Serbski swěžeń w Chóšebuzu	informaciske stojnišćo Domowiny na wikach za serbski a nimski publikum
27.06.24	zmakanje seši	2. zmakanje towaristwow a Domowinskih kupkow we wokrejsu Dubja-Błota
14.08.24	pšiwitanje nowego krajnego ražća wokrejsa Dubja-Błota w Dešnj	pó pšepšosenju pšedsedarja D. Statnik jo se Domowina z kněžom Sven Herzberger zmakała, dalšne serbske institucije su pódlu byli
29.08.24	zmakanje pšedsedařstwowu župowu "Handrij Zejler" a Dolna Łużyca	zmakanje we Wórjejcach
10.09.24	Wólbnny forum w Janšojcach	pšedstajenje kandidatow za wólby krajnego sejma w Bramborskej
24.09.24	Žěłowe rozgrono z wušym šołu Chóšebuz, Tobias Schick	lětna wuměna k aktualnym temam
27.09.24	cesćenje M. Domaškojc	wótwórjenje cesneje tofli w ramiku "Frauenorte" za Marjanu Domaškojc w Cazowje
28.09.24	Superkokot	wuběžowanje młodostnych
30.09.24	"Naša gromada"	zmakanje Domowinskih kupkow a towaristwow amta Bórkowy (Błota)
01.10.24	zmakanje ze zagronitymi za serbske nastupnosći	zmakanje ze zagronitymi za sb. nast. we wokrejsach Sprjewja-Nysa, Górne Błota-Łużyca a Dubja-Błota a města Chóšebuz
22.10.24	wurědna głowna zgromažina župy Dolna Łużyca	pšedstajenje a nominěrowanje kandidatow župy k wólbam Serbskeje rady w Bramborskej z chorami Dolneje Łužyce
02.11.24	Chorowe zmakanje a koncert k cesći komponista D. Kobjela	pšedstajenje a cesćenje twórbow komponista D. Kobjela k 80. narodninam
12.11.24	wólbnny forum k wólbam Serbskeje rady w Bramborskej	pšedstajenje kandidatow k wólbam Serbskeje rady w Bramborskej (městno: Chóšebuz, Serbski dom)
18.11.24	wólbnny forum k wólbam Serbskeje rady w Bramborskej	pšedstajenje kandidatow k wólbam Serbskeje rady w Bramborskej (městno: Běła Góra, "konsum")
20.11.24	wólbnny forum k wólbam Serbskeje rady w Bramborskej	pšedstajenje kandidatow k wólbam Serbskeje rady w Bramborskej (městno: Janšojce, Nimsko-serbski muzej)

Župa "Jan Arnošt Smoler" Budyšin

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje
19.03.24	zetkanje ze skupinami a towarstwami župy	wuměna z čłonami župy: što trjebaja, što sebi přeja; předstajenje noweho programa Domowiny a diskusija
13.04.24	kubłanska jězba župy	do Berlina "Na slědach H. B. Šěraha", wopyt wustajeńcy wo pčołarjenju w Słowjenskeje, rozmołwa ze sobudź. mjeńšinoweho sekretariata
25.05.24	fachowy džeń w Stróži	30 lět biosferowy rezerwat "Homjołužiska hola a haty", nastace, zakłady, přichod
měrc, 27.5., 3.6.		podpěra župy při projekće "wopomnišćo J. Měrcink/Miertsching" w Hrodzišću
6.6., 18.6.,	Dom Měrcina Nowaka-Njehorńskeho	postupowanje wokoło domu Měrcina Nowaka w Njehornju, termin na městnje 6.6.24 ze zamołwitymi, 18.6. informacija w kole referentow a reg.rěčnicow wo aktualnym stawje
17.06.24	džěłarnička w biosferowym rezerwaće "Homjołužiska hola a haty"	tema: spěchowanje serbskeje rěče, wuměna a tworjenje syćow
21.06.- 23.06.2024	I. Łužiski powěšćowy sympozij "Krabat - mjez splećenjom a wuwědom"	Krabatowej powěšći při poslušac a sej jeje psychologiski wobsah zblizić, powěšć wo Krabaće psychologisce rozjasnić a sej wuswětlić, kotre počahi hišće hač do džensnišeho wobsteja.
14.08.24	wólbny forum Domowiny w Malešecach	předstajenje kandidatow za wólby do krajneho sejma
15.08.24	přednošk apotekarki S. Jancyneje	poskitk župy za Budyske Domowinske skupiny a zajimcow, serbsku zhromadnosć a bjesadu hajić, zwjazane z přednoškom wo hojenskich zelach
cyłolětnje, 5.8.2024, awgust/ september, 20.12.2024	rozmołwy z wjesnanostami	mj. dr. serbske temy w gmejnj, wužiwanje komunalneje pawšale, zhromadne džěło hranicy gmejny přesahujo, zamołwity za serbske naležnosće, ležownosć a dom Měrcina Nowaka w Njehornju
07.09.24	spominanje na posmjertne narodniny a wotkryće pomnika za H. B. Šěraha w Budyšinju	Dnja 05.09.2024 běchu 300. posmjertne narodniny Hadama Bohuchwała Šěraha, wuznamneho prócowarja na polu pčołarstwa we 18. lětstotku. Jemu k česći wotmě so w Budyšinju, městnosće jeho něhdyšeho skutkowanja, wopomnjenska swjatočnosć z přednoškami a nyšporom.
21.09.24	wodženje po Tuchorskim kěrchowje	zeznaće rowow serbskich wosobinow
03.10.24	wotkryće tafle za J. A. Měrcinka	Zhromadnje prócowachu so akteroj wo trajny dwurěčny pomnik, postajenje błudženka, přihotowanja městnosće, připrawjenje tafle a wo swjatočne wotkryće z programom a narěčemi. Zarjadowanje wudospoňni přednošk dr. Lubiny Malinkoweje wo J. A. Měrcinku.
14.09.24	kermuša w Hodźiju	Na dnju towarstwow předstaji so Domowina, dokelž słuša Domowinska skupina Baćon/Haslow do gmejny Hodźij.
02.10.24	rozmołwa w Bukecach	rozmołwa dla rozpušćenja Witaj-skupiny w AWO-pěstowarni w Bukecach z akterami na městnje
07.11.24	Zwjazkowe předsydstwo Domowiny	županka rozprawješe wo wužadanjach w župje "Jan Arnošt Smoler" Budyšin
10.11.24	wuradžowanje w Njehornju	Předsydstwo župy "Jan Arnošt Smoler" je na rozmołwu z wjesnjajami wo přichodze twarjenja přeprósyló.

Župa "Handrij Zejler" Wojerecy

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje
19.01.24	"Kak serbske běchu Wojerecy něhdy"	přednošk Wenera Sroki wo stawiznach Wojerec
25.02.24	wopyt serbskeho předstajenja NSLDž	wopyt serbskich předstajenjow w dźiwadle
27.02.24	rěčna swětlownja	předstajenje filma "Z njebjes wyšin" wot A. Šusteroweje, rozmołwa wo dźěčatku a druhich naložkach
01.06.24	wustajeńca we Łužiskim centru / Schadowitztage	wot 01. do 15.06. wo serbskim kuzłarju Krabaće, wo serbskej šulskej wučbje před 100 lěta
29.07.24	prewencija prawicarski ekstremizm	prewencija prawicarski ekstremizm ze stejšćom na beachwolejbulowej turje radija Satkula w Kulowje
07.08.24	wólbny forum we Wojerecach	předstajenje kandidatow za wólbny do krajneho sejma
18.08.24	Serbski domizniski džeň	w Čornym Chołmcy
19.08.24	prewencija prawicarski ekstremizm	prewencija prawicarski ekstremizm ze stejšćom na beachwolejbulowej turje radija Satkula w Konjecach
29.08.24	zetkanje předsydstwow župy Delnja Łužica a župy Wojerecy	zetkanje we Wojerecach
25.10.24	hłowna a wólbna zhromadźizna	w Židžinom
10.11.24	swójbne popoždno	serbski program pěstowarnje "Pumpot", bjesada při kofeju a tykanca, paslenje a zaběra za dźěći, wopyt Čmjety Hany
18.12.24	wotewrjenje adwentnych durčkow we Wojerowskej bibliotece	

Župa Jakub Lorenc-Zalěski we wokrjesu Zhorjelc

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje
17.01.24	posedženja župneho předsydstwa	Slepo
10.04.24		
05.06.24		
18.09.24		
13.11.24		
25.01.24	ptači kwas	serbski dźěčacy ptači kwas Džewinskeje pěstowarnje
03.02.24	drastowy shooting	
04.02.24	serbski ptači kwas SLA	
21.02.24	džěłarnička "škrabanska technika"	džěłarnička: nawuknjenje wšelakich technikow debjenja jejkow
13.05.24	ad-hoc-džěłarnička	džěłarnička "Im Sprint zur Problemlösung" - dalewjedženje SKC
18.07.24	wotkryće pomnika składnostnje posmjertnych narodninow	swjatočne wotkryće pomnika składnostnje 150. narodninow Jakuba Lorenca-Zalěskeho a 125. narodninow Pawoła Lejnika
12.03.24	UNESCO meets Lausitzfestival	přihotowanje tury za Łužiski festival (Choćebuz, Mały Kólsk, Slepo, Mužakow)
30.04.24		
05.06.24		
06.08.24		
31.08.24	UNESCO meets Lausitzfestival	
21.11.24	warjenje Slepjanskich serbskich jědžow	
01.12.24	BTT w adwenće	hodowne zarjadowanje Serbskeho folklorneho ansambla Slepo

Župa "Michał Hórnik" Kamjenc

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje
08.02.24	Domowinska skupina Pančicy-Kukow	hłowna zhromadźizna
03.03.24	swójbna schadźowanica	popołdnjo za swójby
16.03.24	kubłanska jězba župy	do Berlina "Na slědach H. B. Šěraha", wopyt wustajeńcy wo pčotarjenju w Słowjenskej, rozmołwa ze sobudź. mjeńšinoweho sekretariata
19.03.24	dźěłarnička serbska narodna drasta	wjazanje sekwow
28.04.204	spominanje na padnjenych pólskich wojakow w Chrósćicach	pólscy hosćo w Chrósćicach, zhromadne spominaje
15.07.2024 22.07.2024 05.08.2024	prewencija prawicarski ekstremizm	prewencija prawicarski ekstremizm ze stejšćom na beachwolejbulowej turje radija Satkula w Jaseńcy, Róžeńće a Njebjelčicach
07.08.24	wólbny forum Domowiny w Smječkecach	předstajenje kandidatow za wólby do krajneho sejma
12.08.2024 26.08.2024	prewencija prawicarski ekstremizm	prewencija prawicarski ekstremizm ze stejšćom na beachwolejbulowej turje radija Satkula w Chrósćicach a Miłočicach (finale)
01.10.24	regionalne powołanske wiki	regionalne předewzaća, institucije, towarstwa předstajichu so šulerjam 8. do 11. lětnika
30.11.24	kubłanska jězba župy	Choćebuz, wjedženje po měsće, wopyt Serbskeho muzeja
07.02.2024 08.04.2024 29.05.2024 31.07.2024 18.09.2024 16.12.2024	posedženja župneho předsydstwa	dźěłowy plan, rozsudy a projekty župy
cyłolětnje	muzej Jakuba Barta-Ćišinskeho	muzej Jakuba Barta-Ćišinskeho so w zakładnej šuli w Pančicach-Kukowje znowa wuhotuje
cyłolětnje	800. lět Chrósćicy	přihot swjedženskeho tydženja a swjedženskeho čaha

Dalše terminy

datum	mjeno projekta	krótke wopisanje
23.-26.04.2024	FJEN seminar za non-kin-state mjeńšiny, Lubnjow	lětnje zetkanje z čežišćom: turizm jako šansa za mjeńšiny a strukturalna změna we Łužicy
10.06.24	zarjadowanje składnostnje "25 lět Sakske serbske zakon"	rozmołwa šulerjow 9. lětnika Serbskeho gymnazija w Budyšinje z časowymi swědkami w Serbskim muzeju
29./30.08.2024	Fachowa konferenca Domowiny a SŠT "RěčMy!" w klóštrje Marijina Hwězda w Pančicach-Kukowje	konferenca za wučerjow a kublarjow - tema: kubłanje wo naslědnosći
21.11.24	přijeće Domowiny "Z wiziju do přichoda - zhromadnje za Serbstwo" w Lubinje	

16. Čłonki a čłonojo zwjazkowego předsydstwa

150

Čłonojo zwjazkowego předsydstwa

Dawid Statnik
předsyda Domowiny
čłon prezidija zwjazkowego
předsydstwa

dr. Hartmut Leipner
zastupjucy předsedař Domowiny
čłonk prezidiuma zwjazkowego
předsedařstwa

Marko Hančik
městopředsyda Domowiny
čłon prezidija zwjazkowego
předsydstwa

Marlis Młynkowa
čłonka prezidija zwjazkowego
předsydstwa
Župa "Michał Hórnik" Kamjenc

Franciska Albertowa
Župa Dolna Łužyca z. t.

Wito Bejmak
Maćica Serbska z.t.

Beno Bělk
Zwjazk serbskich spěwarskich
towarstwow z.t.

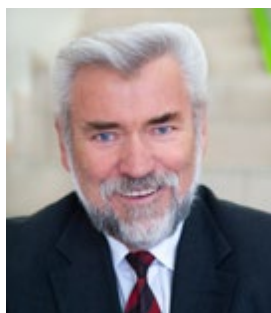
Jan Bělk
Zwjazk serbskich wumělcow z.t

Měrcin Brycka
Spěchowanski kruh za serbsku
ludowu kulturu z.t.

Jan Clausen
Župa "Michał Hórnik" Kamjenc

Bjarnat Cyž
Zwjazk serbskich rjemjeslnikow a
předewzaćelow z.t.

Lubina Dučmanowa
Župa "Handrij Zejler" Wojerecy
z.t.

Jenifer Dünnbierowa
Župa Dolna Łužyca z. t.

Damian Dyrlich
Towarstwo Cyryla a Metoda z.t.

Milan Funka
Serbski Sokół z.t.

Franciska Grajcarekowa
Zwjazk za serbski kulturny
turizm z.t.

Krystof Grofa
Serbske młodźinske towarstwo
"Pawk" z.t.

Maksimilian Hasacki
Župa Dolna Łužyca z. t.

Člonojo zwjazkowego předsydstwa

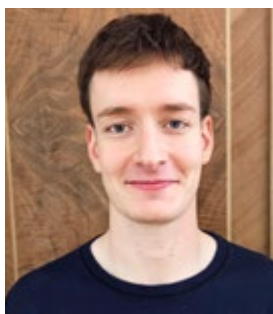
Alena Hiccyna
Serbske šulske towarstwo z.t.

Wylem Janhoefer
Župa Dolna Łužyca z.t.

Mila Libšowa
Župa "Handrij Zejler" Wojerecy z.t.

Matej Mark
Zwjazk serbskich studowacych
Župa "Jan Skala"

Diana Maticowa
Župa Jakub Lorenc-Zalěski z. t.

Marja Michalkowa
Towarstwo Cyrila a Metoda z.t.

Beno Šćapan
Župa "Jan Arnošt Smoler"
Budyšin

Diana Wowčerjowa
Župa "Michał Hórnik" Kamjenc

Lubina Žurec-Pukačowa
Towaršnosť za spěchowanje
SLA z.t.

17. Zarjad

151

Zarjad Domowiny

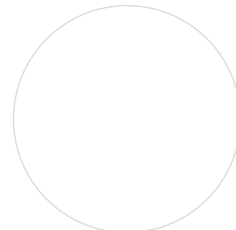
Judit Šotčina
hlowna jednačelka Domowiny

Marcus Koňcař
jednačel Domowiny

Bernadett Žurowa
sekretarka
Serbski dom Budyšin

Silwia Rexowa
asistentka jednačela

Božena Šimanec
medijowa rěčnica Domowiny

Madlena Di Sarnowa
referentka za naležnosće
třěšneho zwjazka

Pětr Brězan
referent za hospodarske a
infrastrukturelne naležnosće

Clemens Škoda
referent za kulturne
naležnosće a wukraj

Katrin Suchec-Dźisławkowa
referentka za naležnosće
kubłanja

Feliks Ričel
referent za gremijowe a
ministerialne naležnosće

Virginia Hanuzowa
referentka za młodžinu
(w staršiskim času)

Katja Liznarjec
regionalna rěčnica za
teritorij župy "Jan Arnošt
Smoler" Budyšin

Heike Apeltowa
regionalna rěčnica
za Delnju Łužicu

Diana Maticowa
regionalna rěčnica za
teritorij Župy Jakub Lorenc-
Zalěški z.t.

Katharina Jurkowa
regionalna rěčnica za
teritorij župy "Michał Hórnik"
Kamjenc

Kathrin Šwjelina
regionalna rěčnica za
Choćebuz

Birgit Hančíkova
regionalna rěčnica za
teritorij župy “Handrij Zejler“
Wojerecy z.t.

Karín Tšukowa
regionalna rěčnica za
Choćebuz

Melanie Hajnkec
projektowa managerka
(w Budyšinje, Wojerecach
a Chrósćicach)

Frank Kosyk
projektowy manager
za Dolnu Łužycu

Rejzka Krügerowa
projektowa managerka
za Hornju Łužicu

Kathrin Młynkowa
projektowa managerka
(w Chrósćicach)

Iben Lottra
motiwatořka za serbsku rěc
w Dolnej Łužycy

Joachim Jurenc
motiwatoř za serbsku rěc
w Dolnej Łužycy

Claudia Knoblochec
wěcywobdźěłarka
(projekty, towarstwa,
internet)

Annett Paścyna
wěcywobdźěłarka -
zličbowanje

Veronika Bjarš
wjednica za wizuelnu
komunikaciju a design

Betina Lipičowa
wěcywobdźěłarka -
zličbowanje

Michaelis Šusterowa
sekretarka w Budyšinje

dr. Beata Brězanowa
nawodnica

Manuela Smolina
wotrjadnica - rěčny marketing
& wědomostne dźěło

Annett Džědžikowa
wotrjadnica - wuwiwanje rěče /
pedagogika

Michaelis Korjeńkowa
sekretarka

Jadwiga Kaulfürstowa
wědomostna sobudźelačerk -
rěčny marketing &
wědomostne dźěło

Birgit Wićazowa
sekretarka - wuwiwanje rěče /
pedagogika

Matej Wałda
wotrjadnik -
zličbowanje

Michaela Hrjehorjowa
projektowa wobdźěłarka -
management za rěčne
projekty

Daniela Heelemanowa
lektorka - wuwiwanje rěče /
pedagogika

Jana Čornakowa
wěcywobdźěłarka -
zličbowanje
(w staršiskim času)

Weronika Butendeichowa
projektowa wobdźěłarka -
management za rěčne projekty

Janina Krygarjowa
lektorka - wuwiwanje
rěče /pedagogika

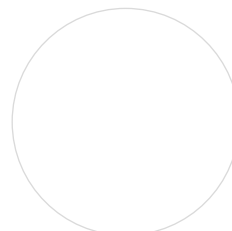
Marek Krawc
docent za rěčne kursy
serbsčiny - rěčny marketing

Bianka Wjeńcyna
lektorka a redaktorka -
wuwiwanje rěče/pedagogika |
časopis „Serbska šula“

Anita Hendrichowaa
projektowa wobdźěłarka -
rěčny marketing

Marija Beutenmüllerowa
asistentka docenta
za rěčne kursy

Jadwiga Dyrlichowa
lektorka - wuwiwanje řeče /
pedagogika

Tomaš Šolta
wěcywobdžětar - řečny
marketing | it-management

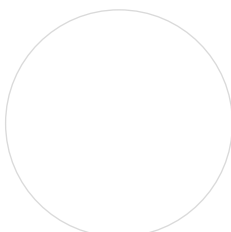
Pětr Šolta
redaktor - wuwiwanje řeče/
pedagogika | časopis „Płomjo“

Kryštof Peršín
projektowy wobdžětar -
řečny marketing

Tomaš Kutter
wěcywobdžětar /
IT-management

Simona Čěslina
wuhotowarka
wuwiwanje řeče/
pedagogika

Franciska Šnablowa
socialna džětačerka -
šulske socialne džěto

Edit Šurowa
socialna džětačerka -
šulske socialne džěto

Lubina Hrjehorjowa
socialna džětačerka -
šulske socialne džěto

Frank Stukatz
socialny džětačer -
šulske socialne džěto

Nadine Knobloch
socialna džětačerka -
šulske socialne džěto

Křesćan Lebza
socialny džětačer -
swójbne kubtanje

Internat Serbskeho gymnazija - team kublarjow

Daniel Pöpel

Weronika Cyżowa

Monika Süßowa

Gerlind Šubertowa
nawodnica

Handrij Nuk

Rěčny centrum WITAJ - Chóšebuz

Bernd Melcher
wótrědnik - rěčny marketing,
wědomnostne žěto a rěčne
projekty

Aleksander Draguła
rěčny pedagoga -
projektowe žěto

Katarzyna Fidekova
redaktorka - wuwiše rěcy /
pedagogika | žišecy casopis
„Płomje“

dr. Jakub Sokół
lektor - wuwiše rěcy /
pedagogika

Franc Juro Deuse
lektor - wuwiše rěcy /
pedagogika

Katrin Lehmannojc
projektowa wobžětařka -
management rěc
spěchujucych projektow

Gunda Heyderowa
wědomnostna sobužětašeřka
- wědomnostne žěto & rěčny
marketing

Marko Měškank
projektowy wobžětař -
digitalne rěcspěchujece
projekty

Team wótkubłariow Dolnoserbškego internata

Bianca Richter
wjednica

Vincent Lukas

Martin Csicsics

Riccardo Mahnkopf

Serwisowy běrow (w nošerstwje Domowiny)

Jan Kral
lektor a přetožowar

Franciska Grajcarekowa
lektorka a přetožowarka

Mjeńšinowy sekretariat (w nošerstwje Domowiny)

Hanka Šolčić
asistenca wjednistwa
(hač do 10/2023)

Nele Feuring
referentka za politiske dźěło
(wot 8/2024 nawodnica)

Hanka Pansec
projektowa managerka
(hač do 6/2024)

Gösta Nissen
nawoda (hač do 12/2023)

Na foće pobrahuja:

Veronika Bjarš, projektowa managerka (hač do 4/2023), Měto Nowak, nawoda (4-7/2024) a Sven Daum, asistenca wjednistwa (wot 7/2024).

ZARI - syć za serbsku rěč a regionalnu identitu (w nošerstwje Domowiny)

Diana Pawlikowa
nawodnica projektoweje
koordinacije

Nancy Kurjatowa
projektowa asistencja

dr. Cordula Ratajczakowa
nawodnica rěčneho slědženja

**prof. dr. Nicole Dołowy-
Rybinska**
wědomostna sobu-
dźětačerka

Alena Pawlikec
wědomostna sobudźětačerka

Julian Nyča
nawoda rěčneho kubtanja

Jadwiga Brėzanowa
docentka za rěčne kubtanje

Sonja Hrjehorjowa
nawodnica kulturneho
wobtuka

Jadwiga Bryckec
datowa managerka /
kulturna posrědnica

Lucian Kaulfürst
motiwator za serbsku rěč
za kónčiny Malešecy,
Kubšicy, Bucecy

Juliana Kaulfürstowa
motiwatorka za serbsku rěč
za kónčiny wokoto Slepoho
a Wochoz

Křesćan Schröter
kulturny posrědnik

Raphaela Wićazowa
motiwatorka za serbsku rěč
za kónčiny Wulka Dubrawa,
Radwor, Rakecy, Njeswačidło,
Bóšicy a Hodžij

Frank Knobloch
motiwator za serbsku rěč
za kónčiny Łaz, Sprjewiny doł
a Delni Wujězd

Marija Šotćic
motiwatorka za serbsku rěč
za kónčiny Kulow, Wojerecy
a Halštrowska hola

Florian Kaulfürst
motiwator za serbsku rěč

číslo	podtitul	fotograf
1	Zwjazkowe předsydstwo w Budyšinje	Madlenka Di Sarnowa
2	Zwjazkowe předsydstwo we Wojerecach	Judit Šotčina
3	Zwjazkowe předsydstwo we Wojerecach	Judit Šotčina
4	Prezidij Domowiny	Isabella Fusaro
5	Prezidij Domowiny na wopyće pola TDDK w Njedźichowje w juniju 2024	Božena Šimanec
6	Festiwalny wuběr: Katharina Jurkowa a Pětr Brězan dźakujetaj so Markej Kowarjej, doholětnemu nawodže přihotowanskeho komiteja	Jörg Stephan
7	Europeada: hra Serbskeho mustwa (mužojo) - Roma National Minority Team (Rumunsko) dnja 30.06.2024	Jörg Stephan
8	Skupinski wobraz po swjedźenskim čahu w Budyšinje za čas XIV. Mjezynarodneho folklomeho festiwalu ŁUŽICA - ŁUŽICA 2023	Jörg Stephan
9	Europeada: hra Serbskeho mustwa (žony) - Les Ladines (Italsko) dnja 05.07.2024	Jörg Stephan
10	Pšiwitanje Domowiny w Lubinje w nowembrje 2024	Veronika Bjarš
11	Dobyčerjo wubědźowanja wo najrjeńše serbske jutrowne jejkow w lěće 2024	Rejzka Krügerowa
12	Wjazanje křižerskich sekwow pod nawodom Kristin Belkotoweje 2023 w Kulowje	Rejzka Krügerowa
13	Rysowanje w přirodže na molerskej dźělamičce 2023 w Radworju	Rejzka Krügerowa
14	Nazymski koncert chóra Meja 2023 w Pančicach-Kukowje	Domowinska skupina Pančicy-Kukow
15	50 lět Serbski folklorny ansambl Slepó	Andy Paulik
16	Regionalna rěčnica je jednu ze stacijow busa UNESCO w Serbskim kulturnym centrumje w Slepom přihotowała	Stephanie Bierholdtec
17	Dorostowy hudźbnik Serbskeho folklomeho ansambla Slepó	Andy Paulik
18	Poster a přeprašenje na 2. Slepjanske warjenske wubědźowanje	Domowina
19	50 lět Serbski folklorny ansambl Slepó	Andy Paulik
20	8. Hłowna zhromadźizna župy Jakub Lorenz-Zalěski z.t. w lěće 2023	Stephanie Bierholdtec
21	Čłonka jury Heike Apeltowa hódnoći jejkow we wubědźowanju wo najrjeńše serbske jutrowne jejkow 2024	Rejzka Krügerowa
22	Nazymski koncert w Złem Komorowje w lěće 2024	Domowina
23	Logo Dolnoserbskeje kulturneje akademije	
24	Kulturny program žižecy rejoyańskich kupkow na festiwalu w Hochozy	Jörg Stephan
25	Pšiwitanje Domowiny w Lubinje w nowembrje 2024	Matej Džislawk
26	Diskusija wo nowym programje Domowiny we Wojerecach	Madlenka Di Sarnowa
27	Plakat za filmowy wječor	Domowina
28	Pšedsedař Dawid Statnik moderěrujo wólbný forum za wólby Rady za serbske nastupnosći w Janšojcach	Božena Šimanec
29	Łužiski powěsćowy sympozij w Stróži	Leńka Thomasowa
30	Plakat za kubtansku jězbu do Berlina	Domowina
31	Serbski folklorny ansambl Wudwor z.t. na Dnju Saksow w Aue-Bad Schlemu 2023	Serbska kulturna informacija
32	W lěće 2023 wopyta skupina serbskich potomnikow z Awstralskeje Łužicu. Předsyda Domowiny Dawid Statnik witaše jich w křižerskej sukni.	Domowina
33	Župa "Handrij Zejler" a towarstwo "Bratrowstwo" we Wendlandže 2023	Domowina
34	Předstajenje wjeselohny dźiwadłoweje skupiny "Bratrowstwo" we Wendlandže 2023	Domowina

35	Zetkanje ze županami/župankami a předsydami/předsydkami člonskich towarstwow/zwjazkow Domowiny w měrcu 2023 w Budyšinje	Božena Šimanec
36	Nošerjo a nošerki Myta Domowiny 2023	Jurij Helgest
37	Nošerjo a nošerki Myta Domowiny 2024	Jurij Helgest
38	Flyer za prozninski projekt "Comy basliš, graš a male sceny wuwijaš"	Domowina
39	Flyer za "Dresscode: serbski!" - workshop za młožinu	Domowina
40	Flyer za prozninski projekt "Bajki"	Domowina
41	Stejnišćo serbskich institucijow na powołanskich wikach w Ralbicach w léće 2024	Michaela Hrjehorjowa
42	Prewenciska kampanja Domowiny přećiwo prawicarstwu na bičwolejbulowej turje Radija Satkula 2024	Melanie Hajnec
43	Wodźenje z Trudlu Malinkowej a Jurjom Łuščanskim po Budyskim Tuchorju w nazymje 2024	Leńka Thomasowa
44	Na léčnim swjedženju Sakskeho ministerskeho prezidenta dnja 18.06.2024 w Drježdžanach	Melanie Hajnec
45	Wulět do muzeja na Lědach	Aleksander Draguła
46	Wobdźělnicy ferialneho kursa 2024	Michaela Hrjehorjowa
47	Před wustupom na folklornym festiwalu - dźěći z Čorneho Chotmca	Michaela Hrjehorjowa
48	Wjesoła nalada - zhromadne spěwanje a rejanje na "Wjesotej pónđzeli/Happy Monday" w Budyšinje	Michaela Hrjehorjowa
49	Comicowa džěłamička ze Ščěpanom Hanušom w Hornim Hajnku	Michaela Hrjehorjowa
50	Wobzělniki Witaj-campa 2024	Rěčny centrum WITAJ
51	Staršiska iniciatiwa Radwor z.t. - dźěći eksperimentuja	Michaela Hrjehorjowa
52	Kjarmuša w Dolnoserskem internaše	Rěčny centrum WITAJ Dolna Łužyca
53	Jatšy w Dolnoserskem internaše	Rěčny centrum WITAJ Dolna Łužyca
54	Sport za swójby w Chrósćicach	Křesćan Lebza
55	Zapust w Dolnoserskem internaše	Rěčny centrum WITAJ Dolna Łužyca
56	Wuproběrowański material za šulske léto 2024/2025	Gunda Heyderowa
57	Logo Rěčneho centruma WITAJ	
58	Logo Zorja	
59	Wót léta 2023 se pšewježo imersiski projekt Zorja za nawuknjeje dolnoserbšćiny	Božena Šimanec
60	Logo ZARI - syće za serbsku rěč a regionalnu identitu	design: Superpixel, Lipsk
61	Brošurka za ekskursiju po serbskich institucijach w Budyšinje	design: Valentine Möbius
62	Jednačel Serbskeho šulskeho towarstwa Andreas Ošika wita na 2. fachowu konferencu SŠT a Domowiny w Budyšinje	Hanka Šěnc
63	XIV. Mjezynarodny folklorny festiwal ŁUŽICA - ŁUŽYCA w Hochozy, 06.07.2023	Jörg Stephan
64	Smjerdžečenje na přečahu festiwala w Budyšinje	Jörg Stephan
65	Logo Mjezynarodny folklorny festiwal ŁUŽICA - ŁUŽYCA	
66	Wječorny spektakl ze skupinu "Celtica" w Chrósćicach	Darius Budar
67	Skupina "Serbeat" na festiwalnej soboće 2023	Darius Budar
68	Přednošk w ramiku džěłamički kulturneho wobtuka projekta ZARI w Stróži	Jadwiga Bryckec
69	Zeńdženje z wjesnjami Njehomja w domje Měrcina Nowaka-Njehorńskeho	Katja Liznarjec

70	Prěni serbski koparski camp za džěči w lěće 2024	Clemens Škoda
71	Kulturny džěń ze serbskim podžělom - Europeada 2024	Jörg Stephan
72	Serbscy fanojo na Europeadže 2024	Jörg Stephan
73	Logo: Myto za gospodarstwo	design: David Shifren
74	W džěłamičce konferency "Łužica po puću k naslědnemu kulturnemu regionej – šansy a potenciale za serbskosć w kulturnym turizmje" w Złym Komorowje wuwiwachu wobdžělnicy ideje za zhromadne džěło w přichodže	Gregor Schneider
75	Zhromadna konferenca ze Serbskim institutom "Łužica po puću k naslědnemu kulturnemu regionej – šansy a potenciale za serbskosć w kulturnym turizmje" w Złym Komorowje, měrc 2024	Gregor Schneider
76	Regiony rěčnych motiwatorow na nowej webstronje ZARI	Domowina
77	Jednačel SŠT předstaji projekt LUCIJA na posedženju zwjazkoweho předsydstwa	Domowina
78	Póražujucy wuběrk serbskego luda z boka Zwězkowego ministraštwu nutšikownego (BMI) w juniju 2024 w Dešnje	Felicitas Birkenhofowa
79	Mjeńšinowa rada zetka społnomócnjenu zwjazkoweho knježerstwa za narodne mjeńšiny, Natalie Pawlik MdB, dnja 24.10.2024.	Mjeńšinowy sekretariat
80	Ministerski prezident Sakskeje, Michael Kretschmer, na Mjezynarodnym folklornym festiwalu ŁUŽICA - ŁUŽYCA w Chrósćicach	Božena Šimanec
81	Póražujucy wuběrk serbskego luda z boka Zwězkowego ministraštwu nutšikownego (BMI) w juniju 2024 w Dešnje	Božena Šimanec
82	Předsedař Dawid Statnik moderěrujo wólbny forum za wólby Rady za serbske nastupnosći w Janšojcach	Božena Šimanec
83	Wólbny forum Domowiny w Smječkecach	Božena Šimanec
84	Wólbny forum Domowiny we Wojerecach	Božena Šimanec
85	Wólbny forum Domowiny w Malešecach	Katja Liznarjec
86	Wuswěšenje tofli za Marjanu Domaškojc w Cazowje	Karin Tšukowa
87	Wizualizacija žónskeje wersije swójbneho mjena w hamtskim dokumenće	Mjeńšinowy sekretariat
88	Přepodaće serbskeje memo-hry na Ralbičanskej wyšej šuli	Božena Šimanec
89	Žěłowa kupka non-kin-state mjeńšinow přědny raz z gósćom w Serbach, Lubnjow 2024	Kornél Szilágyi
90	FUEN seminar słowjanskich skupin w Košicach pola čěskeje mjeńšiny w Słowakskej	Clemens Škoda
91	Žěłowa kupka non-kin-state mjeńšinow přědny raz z gósćom w Serbach, Lubnjow 2024	Kornél Szilágyi
92	Jutrowny seminar MENS 2024 w Budyšinje	Pawk
93	Čłonska zhromadźizna CIOFF Němska w Budyšinje, 20. - 22.09.2024	CIOFF Němska
94	Předsyda Domowiny rěči na demonstraciji za demokratiju před něhdže 1.500 přitomnymi spočatk 2024 w Budyšinje.	Božena Šimanec
95	Profil Domowiny na Instagramje. Wosebjje wideja su woblubowane.	Screenshot Domowina
96	Informaciski wječor za towarstwa wo móžnosćach spěchowanja w Njebjelčicach 2023	Rejzka Krügerowa
97	Zastupjerjo serbskich institucijow zeńdu so w Serbskim domje w Budyšinje	Božena Šimanec
98	Pohlad na Nowy Miłoraz 2023	Stephanie Bierholdtec
99	Miłoraz so zhubi	Domowina
100	Swjaty křiž pola Chrósćic	Domowina
101	Kubłanska jězba župy Budyšin "Na slědach pčotkow" 2023 w Budyšinju	Katja Liznarjec
102	Kubłanska jězba župy "Jan Amošt Smoler" 2023 do Konjec	Katja Liznarjec
103	Muski chór Delany spěwa na nalětnim koncerće w Malešecach	Katja Liznarjec
104	Wotkryće pomnika za Hadama B. Šěraha w Budyšinju	Katja Liznarjec

105	Plakat za koncert wo spomnješu na Detlefa Kobjelu w Hochozy	Domowina
106	Pócesćenje maminorěcných powědarjow w Dolnej Łužicy (rbw – Serbske radijo, Šula za dolnoserbsku rěc a kulturu, Domowina - župa Dolna Łužyca)	Horst Adam
107	Nowy člon župy "Handrij Zejler" Wojerecy: Šulska a domizniska stwa Ptačecy	Gabriela Linakowa
108	Župa "Handrij Zejler" Wojerecy přeprosny na Serbske popołdny za swójby 10.11.2024 w Němcach	Gabriela Linakowa
109	Projekt „Rěčna swětłownja“ spěchuje serbsku bjesadu w zjawnym rumje	Gabriela Linakowa
110	Domizniski swjedžen w Ćisku	Gabriela Linakowa
111	Cover za chroniku "50 lět Serbski folklorny ansambl Slepo"	wuhotowanje: Melanie Kotissekowa
112	8. Hłowna zhromadźizna župy Jakub Lorenč-Zalěški z.t.	Stephanie Bierholdtec
113	Swjedžen "25 lět Njepilic dwór" w lěće 2024	Stephanie Bierholdtec
114	Skulptura "Pawoł Lejnik – Jakub Lorenč-Zalěški"	Stephanie Bierholdtec
115	Swjedžen "25 lět Njepilic dwór" w lěće 2024	Stephanie Bierholdtec
116	Swjedžen "25 lět Njepilic dwór" w lěće 2024	Stephanie Bierholdtec
117	Nowe předsydstwo župy "Michał Hórnik"	Božena Šimanec
118	Kubłanska jězba župy "Michał Hórnik" 2023 do Podstupima	Katharina Jurkowa
119	Kubłanska jězba župy "Michał Hórnik" 2024 do Choćebuza	Katharina Jurkowa
120	Hłowna zhromadźizna župy "Michał Hórnik" 2023	Božena Šimanec
121	Na hłownej zhromadźiznje Mačicy Serbskeje dnja 23. měrca 2023 spožči so Trudli Malinkowej čestne člonstwo	Theresa Jacobsowa
122	Evan Bleakly, Marleen Schindler (woběmaj spožči so hłowne Myto Arnošta Muki) a Jan Brězan (jemu spožči so spěchowanske Myto Arnošta Muki) na hłownej zhromadźiznje Mačicy Serbskeje dnja 9.03.2024 w Budyšinje	Bojan Benič
123	Wulki zajim zbudži přednošk sobudźětačerjow Maxa Planckoweho instituta za ewolucionarnu antropologiju w Lipsku wo archeogenetiškich přepytowanjach dnja 26.11.2024 w Budyšinje	Ines Kellerowa
124	Logo Serbskeho młodźinskeho towarstwa Pawk	
125	Pawkojo pokazaja mjezynarodnym hosćom Serbski dom w Budyšinje	Pawk
126	Serbski DJ kurs Serbskeho młodźinskeho towarstwa Pawk a Studija LUCIJA	Pawk
127	Nócnny wolejbul w Radworskej Slaviji	Pawk
128	Jutrowny seminar MENS a Pawka we Łužicy 2024	Pawk
129	Jutrowny seminar MENS a Pawka we Łužicy 2024	Pawk
130	SubSorb - 1. festiwal serbskeje subkultury w januarje 2024 w Kulturnej fabrice we Wojerecach	Pawk
131	Projekt Pawka "Studenća pomhaja šulerjam" na Serbskim gymnaziju w Budyšinje	Pawk
132	Poskitk Serbskeho kubłanskeho srjedzišća LIPA z.t.	Serbske šulske towarstwo/LIPA
133	Fachowa konferenca "RěčMy! – Džěči za naslědne myslenje a jednanje wukmanič." w klóštrje Marijinej hwězdze w Pančicach-Kukowje	Serbske šulske towarstwo
134	Poskitk Serbskeho kubłanskeho srjedzišća LIPA z.t.	Serbske šulske towarstwo/LIPA
135	Poskitk Serbskeho kubłanskeho srjedzišća LIPA z.t.	Serbske šulske towarstwo/LIPA
136	Kjarmuša we Witaj-žišowni „Villa Kunterbunt“ Chóšebuz zgomadnje ze Žylojskim kubłaniščom	Serbske šulske towarstwo
137	Rězbarska džětarnička w Žuricach pola Alojsa Šotty, september 2023	Helena Palmanowa
138	Molerska džětarnička 2023 w Radworju pod nawodom Maje Nageloweje	Rejzka Krügerowa

139	Mytowanje dorostoweje rejowanskeje skupiny „Łužičanska rapsodija“, kotraž je sej w meji 2024 na wubědźowanju „Ave bohemia“ w Praze přenje myto w kategoriji „folklor“ zdobyła	Ave bohemia
140	Dr. Justyna Michniuk cyta a pśednosujo w měsćańskej bibliotece w pólskem Gubinie wó zymskich tradicijach Łužyskich Serbow a susednych Słowjanow	Werner Měškank
141	We wobłuku „Łužiskeho festiwala“ předstaji po cyłym swěće wuspěšny wokalny ansambł SJAELLA nowe šěsčtósne wobdźělanje serbskeho ludowego spěwa „Hanka ty brune wóčko“ Walburgi Watdžic. Prapremjera wotmě so w „Šleskim muzeju“ w Zhorjelcu	Jan Bělk
142	Najnowše nahrawanja serbskeje literatury za mediateku "serbskiTV"	Jan Bělk
143	Instalacija skulptury „Štom žiwjenja“ w Nowym Miłorazu, kotruž je Thomas Schwarz ze 200 lět stareho duba zhotowił. Dub steješe něhdy před mjezтым wotbagrowanym hrodem „Jagdschloss Mühlfrose“ njedaloko stareho Miłoraza.	Thomas Schwarz
144	Předstajenje ideje konsuma w Janšojcach: kombinacija nakupowanišća z imbisom	dr. Frank Knorr
145	Zhromadna konferenca ze Serbskim institutom "Łužica po puću k naslědnemu kulturnemu regionej – šansy a potenciale za serbskosć w kulturnym turizmje" w Złym Komorowje, měrc 2024	Franc Golchert
146	Wjedźenje po muzeju "Stary lud" w Dešnje	dr. Frank Knorr
147	Ekskursija do Njeswačanskeho domizniskeho muzeja, 2023	Franc Golchert
148	Pšinosk na Instagramje wó domowniskem a drastowem swěženju w Dešnje, 2024	Pětr Brězan
149	Protyka 2024 - 50 lět Pawk z.t.	Madlenka Di Samowa
150	Posedźenje zwjazkoweho předsydstwa w Trjebinje	Božena Šimanec
151	Klawsura zarjada w awgusće 2023	Domowina
152	Material za džěłarničku "wobrazowa rěč Domowiny"	Božena Šimanec
	portrety wosobow	Domowina, Marcel Schwickerath, Božena Šimanec, Isabella Fusaro

Impresum

wudawaćel: Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow | Zwjazk Łužiskich Serbow
Zwjazkowe předsydstwo

**Wutrobny džak wšitkim, kotřiž su rozprawje přinošowali, wosebje župam a
čłonskim towarstwam/zwjazkam Domowiny.**

redakcija: zarjad Domowiny pod nawodom
Judit Šołćineje, hłowneje jednaćelki Domowiny
dr. Beaty Brězanoweje, nawodnicy Rěčneho centruma WITAJ
Madlenka Di Sarnowa, referentka za naležnosće třěšneho zwjazka
Božena Šimanec, medijowa rěčnica Domowiny

lektorat: Michaelis Šusterowa, Erwin Hanuš

redakciski kónc: 27.02.2025

corporate design a wobalka: STARKAD

sadžba a layout: Veronika Bjarš

čišč a wjazanje: Flyeralarm

Domowina spěchuje so institucionelnje wot Założby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, kiž su Němski Zwjazkowy sejm, Krajny sejm Braniborskeje a Sakski krajny sejm wobzamknyli.